

75

Vso srečo, tovariš Tito!

Kolikokrat smo že slišali iz ust nešteti ljudi: »Kako dobro je, da imamo Tita!« V tem kratkem stavku je zgoščeno vse, kar čutimo in delamo že desetletja: naš boj za svobodo in boljše življenje; v njem je bistvo naše revolucije, je 30-letni boj Komunistične par-

tije Jugoslavije, ki je pod Titovim vodstvom zrasla v organizirano silo, zmagovalko v vseh odločilnih bitkah.

V vse to pa je s srčno krvjo vtakano življenjsko delo tovariša Tita. Zato mu na današnji praznik mladosti, ko slavi 75. rojstni dan, iskreno in navdu-

šeno želimo od Triglava do Vardarja:

Vso srečo, dragi naš tovariš Tito! Čvrsto zdravje Ti voščimo in mnogo zadovoljstva ob vsem, kar si nam dal in kar s Teboj vred zvesto gradimo naprej.

Srečno, srečno, dragi naš tovariš Tito!

»Delavsko in družbeno samoupravljanje je tista sila, ki čedalje bolj krepi in nadalje razvija bratstvo in enotnost narodov Jugoslavije, doseženo v narodnoosvobodilni vojni in socialistični revoluciji. To dela našo socialistično skupnost močno in monolitno«.

TITO

IZ ČESTITK NAŠIH NAJMLAJŠIH ZA LETOŠNJI ROJSTNI DAN TOVARIŠA TITA

Naš ljubljeni tovariš Tito!

Srečni smo, da potuje tudi letos štafeta mladosti skozi naše kraje, da se voščilom delovnih množic lahko pridružimo tudi mi z iskrenimi čestitkami za Tvoj 75. rojstni dan. Želimo, da bi nas še naprej tako varno vodil po poti socializma in miru.

Prisrčno Te pozdravljajo in Ti kličejo še na mnoga leta —

učenci osnovne šole
Suhor ter krajevne organizacije

Moje voščilo maršalu Titu

Dragi tovariš Tito!

Mnogo mnogo lepih želja imam in prav vse hite k Tebi, tovariš Tito! Vem, da imaš rad nas otroke. Veliko jih to prišlo za Tvoj 75. rojstni dan k Tebi in ti podalo svojo ročico. Neznatno ročico Tvoji tako močni roki, s katero nas vodiš v lepše življenje. Tudi mi bomo odrasli in postali veliki in močni; hodili bomo po Tvoji poti. Skrbeli bomo s svojim znanjem za našo lepo domovino.

Dragi tovariš Tito, ostani še mnogo mnogo let med nami zdrav in srečen! To so želje

Ide Starčič, učenke 8. b razreda osnovne šole bratov Ribarjev v Brežicah

»Pridite tudi v Knežjo lipo!«

Dragi tovariš Tito!

Danes, ko pišemo čestitko za Vaš rojstni dan, je lepo in sončno vreme. O Vas smo slišali že mnogo mnogo besed. Potovali ste po vseh krajih, po vaseh in mestih, po državah in republikah. Naša velika želja je, da obiščete tudi nas otroke iz Knežje lipe v kočevski občini. Vsi bi Vas nestrpnost in željno čakali, veliki in mali z ročicami v rokah!

Pozdrave in čestitke pošiljamo s kurirčkovo po-

što. Pisemca boste dobili iz vseh vasi in mest. Imeli boste dosti branja.

Želimo vam mnogo sreče in veliko zadovoljstva med jugoslovanskimi narodi!

Pionirji iz Knežje lipe

Učenci iz Velikega Gabra:

Dragi tovariš Tito!

Letos praznuješ 75. rojstni dan. Ob tem prazniku Ti želimo, da bi nas še dolgo uspešno vodil. Mi pa ti obljubljam, da se bomo pridno učili in postali vredni nasledniki naših hrabrih borcev.

Pionirji osnovne šole Veliki Gaber

GRIBLJE:

»Postali bomo dobri učenci!«

Ljubljeni naš voditelj, tovariš maršal Tito!

K Tvojemu visokemu jubileju Ti pionirji in vsi vaščani iz Gribelj iskreno čestitamo! Poznamo Tvoje velike napore v času zadnje vojne in tudi zdaj si eden izmed prvih borcev za mir. Želimo Ti, da bi še dolgo let zdrav in vesel vodil naše ljudstvo po poti napredka. Mi smo še majhni, a naša volja je čvrsta, zato Ti obljubljam, da bomo postali dobri učenci in pravi državljani.

Tovariško Te pozdravljajo.

pionirji in delovno ljudstvo iz Gribelj v Beli krajini

OD 25. MAJA DO 4. JUNIJA

Lepo vreme nekako 25., 26., 30. in 31. maja. V ostalem hladneje in nestalno s padavinami, po večini v obliki nevihtnih ploh.

Dr. V. M.

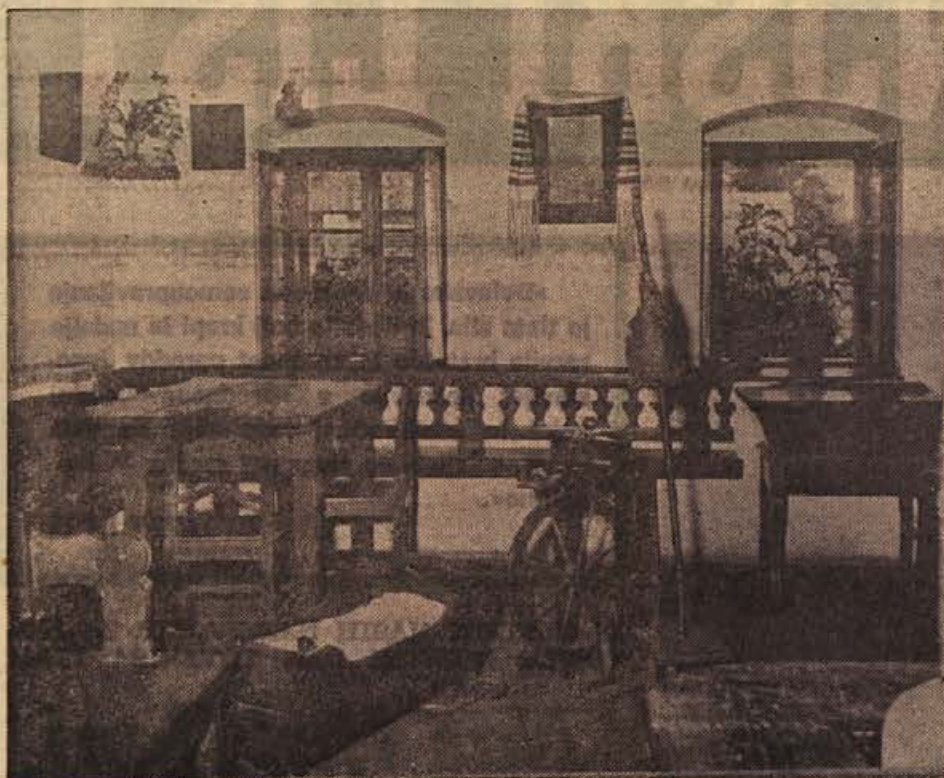
BAGAT

TOVARNA ŠIVALNIH STROJEV ZADAR
vam sporoča, da je odprla

v NOVEM MESTU, Prešernov trg 15

svojo novo poslovalnico. Razen šivalnih strojev dobite v prodajalni tudi bogato izbiro pribora za krojenje.

PETINSEDEMDESETI ROJSTNI DAN PREDSEDNIKA TITA ★ PETINSE

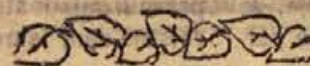
Siromašno hrvatsko Zagorje s pohlevnimi bregovi in skopo zemljo se je stoletja borilo z zavojevalci in s fevdalci, s Turki, Avstrijci in Madžari, z nasiljem plemstva in cerkve — za svobodo, za golo človeško življenje... Matija Gubec, ki ga je ban in škof Drašković kot zagorskega »kmečkega kralja« kronal z razžarjeno krono, že stoletja živi v spominu ljudi. V teh krajih, v malem Kumrovcu, je kot sedmi otrok revnega hrvaškega kmeta Franje Broza in slovenske kmetice Marije Javoršek zagledal pred 75 leti svojo prvo pomlad Josip Broz. Tu je preživel mladost kot vsak drug naš pastirček ob materini nežnosti, očetovih skrbih in veselem ognju domačega ognjišča. (Slika levo: soba v Brozovi hiši v Kumrovcu, danes preurejeni v muzej)

Precejšen del zgodnje mladosti je preživel tudi pri svojem delu v Podsredi na tej strani Sotle, v Sloveniji. Po osnovni šoli v Kumrovcu in ko se je izučil obrti v Sisku, ga kmalu srečamo kot delavca v Kamniku (slika levo: Josip Broz v zadnji vrsti v sredini), pozneje pa tudi po velikih evropskih tovarnah. Vrnil se je spet v domovino in začel prizadevno delati v sindikalnih in delavskih gibanjih. Policija ga je začela preganjati in tako se je začela njegova pot političnega zapornika od Lepoglava do Maribora. (Slika desno: Moša Pijade in Josip Broz v Lepoglavi). Umaknil se je v ilegalo (slika zgoraj desno: iz falsificirane legitimacije Josipa Broza na ime inženirja Kostanjška), leta 1937 pa je prevzel vodstvo Komunistične partije Jugoslavije.

O položaju v jugoslovanski Komunistični partiji v tem času piše Edvard Kardelj: »Titova zahteva, da se vodstvo Centralnega komiteja vrne v domovino, kar se ni zgodilo, vse dokler ni on postal generalni sekretar Partije, je v resnici pomenila več kot samo rešitev organizacijskega problema. To je bil popolnoma nov program, program renesanse Partije v celoti, globoka sprememba v orientaciji organizacije. Vrniti CK v domovino je pomenilo vrniti ga Partiji in Partijo vrniti jugoslovanskemu delavskemu razredu...«

Tito je človek, ki se je v hudih in kritičnih dogodkih s svojimi dejanji vzdignil do simbola poguma in odločnosti v boju za nacionalno neodvisnost svoje dežele, človek, ki je s svojo aktivnostjo na mednarodnem področju dokazal, da zna uskladiti moč stališč z modrim smislom za stvarnost...

ALDO MORO, predsednik vlade republike Italije, 1965

75

Tovariš Tito, 45-letni sekretar KPJ, je zbral okrog sebe v novem CK mlade, vendar v ilegalni borbi preizkušene revolucionarje. Posledice njegovih prizadevanj so kmalu odjeknile po vsej Jugoslaviji: štrajki, protifašistična zborovanja, politični shodi, povečana sindikalna dejavnost in drugo tedanjim buržoaznim oblastnikom niso dali nobenega mirnega dneva.

Bolj ko se je vojna bližala mejam Jugoslavije, širša je postajala dejavnost Partije. »Bolje rat nego pakt!« je odjeknil enodušni protest Komunistične partije in ljudstva Jugoslavije ob podpisu pakta 25. marca 1941 (slika levo: demonstracije 27. marca v Beogradu). 6. aprila zjutraj sta Nemčija in Italija s svojimi sateliti napadli Jugoslavijo...

DEMDESETI ROJSTNI DAN PREDSEDNIKA TITA ★ PETINSEDEMDES

Naše kraje so zasedli okupatorji z vseh vetrov. Samo partija pod vodstvom Josipa Broza-Tita je imela že od vsega začetka jasne in poštene načrte za usodo jugoslovanskih narodov. 4. julija 1941 je Politbiro CK KPJ v Ribnikarjevi vili na Dedinju sprejel zgodovinsko odločitev: poziv za začetek vseljidske vstaje. V srcu zaslužjene Evrope je zasvetila takrat še skromna, vendar pogumna in odločna ideja odpora. Pričela se je neenaka borba za vsako ped zemlje, za vsakega človeka, za svobodo. 22. decembra 1941 je bila v Ručnem ustanovljena Prva proletarska brigada. Vrhovni komandant partizanskih enot je bil tovariš Tito (slika desno), ki je z vrhovnim štabom narodnoosvobodilne partizanske in prostovoljske vojske Jugoslavije vodil vse naše narode v boj proti strahovanju in nasilju. (Slika levo: Tito nad topografsko karto na položaju v Mliništu jeseni 1942). Mnogo je bilo težkih trenutkov, v bitki na Sutjeski, kjer je bil ranjen tudi tovariš Tito, pa se je spet pokazal njegov globok čut za ljudi in njihovo usodo. Zaščita ranjenec in važna Titova odločitev za njihovo rešitev je začudila večkrat nadmočnega nasprotnika. Tito sam je rekel o tej bitki: »To so bili najtežji dnevi v mojem življenju in osvobodilni borbi, prav zaradi tega, ker nisem vedel, kako bi rešil ranjenca...« Slika spodaj: Branko Šotra: **PRENOS RANJENCEV**

Hkrati pa je na vsem osvobojenem ozemlju rasla tudi nova, ljudska oblast. Na zgodovinskem zasedanju AVNOJ novembra 1943 so bili postavljeni temelji nove države — demokratične federativne Jugoslavije. Tito je postal predsednik vlade in dobil naslov maršala Jugoslavije. Jean Muset, profesor na pariški Sorboni, je rekel leta 1945: »Tito je veliki vodja ljudstva, izreden politik in državnik... Blagost je prva črta, ki se vidno zari-

suje na Titovem obrazu... To ni narejena blagost, kakršne se poslužuje mnogi državniki temveč povsem naravna, ki takoj osvoji...«

Moč okupatorja je pešala. Akcije jugoslovanskih partizanov so občutno ovirale tudi nemška prizadevanja na vzhodni in zahodni fronti. Oktobra 1944 je bil osvojen Beograd. Svoboda in z njo graditev nove domovine sta se hitro bližali.

Obnova je bila te povojne dni najbolj pereča naloga. »Treba je zbrati razdrobljene sile v enotno pogonsko moč, ki bo zmlela vse pred sabo. To je potreba današnjega in jutrišnjega dne...« je govoril Tito na II. kongresu Narodne fronte Jugoslavije 7. avgusta 1945 v Beogradu.

Na III zasedanju v Beogradu je bil AVNOJ proglašen za začasno ljudsko skupščino DFJ. Zakon o agrarni re-

formi je bil eden prvih revolucionarnih sklepov nove skupščine.

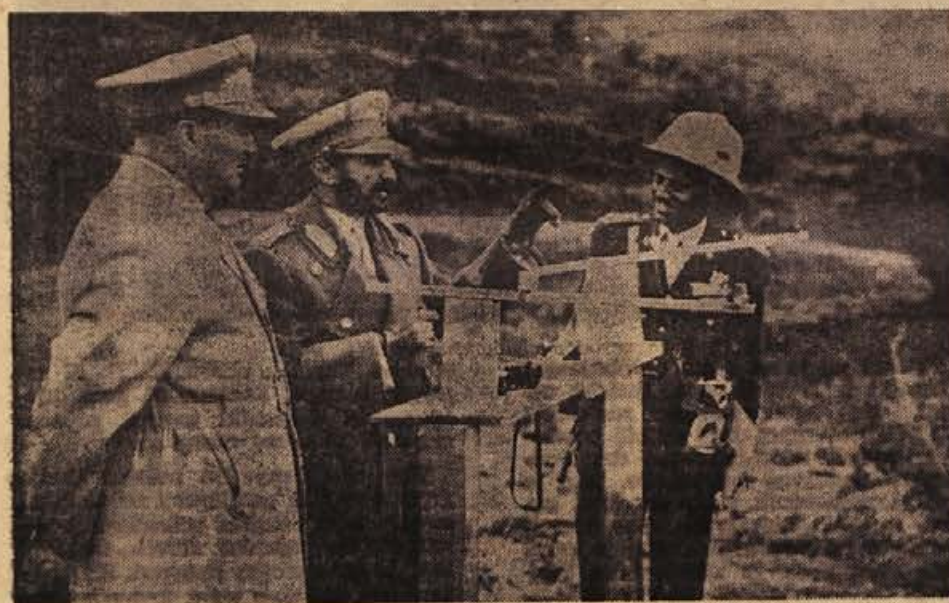
Z gospodarskim in političnim razvojem dežele je rasla tudi moč v NOB prekaljene Jugoslovanske ljudske armade. Tito je rekel, da je treba delati kot da bo sto let mir in biti pripravljen kot da bo jutri nekdo napadel svobodo in neodvisnost domovine (slika desno: vrhovni komandant na manevru naše armade).

PETINSEDEMESETI ROJSTNI DAN PREDSEDNIKA TITA ★ PETINSE

29. novembra 1945 je bila sprejeta deklaracija o proglasitvi republike (slika zgoraj: zgodovinski trenutek ob podpisovanju deklaracije), 31. januarja 1946 pa Ustava Federativne ljudske republike Jugoslavije. Po tej ustavi in po pooblastilu ljudske skupščine je tovariš Tito sestavil novo vlado. Ustvariti je bilo treba pogoje za nadaljnjo ekonomsko rast mlade države. Množične delovne akcije so ta čas zajele vse kraje države. Tito je mnogo potoval, saj je hotel neposredno videti in slišati ljudi in njihova prizadevanja za boljšo prihodnost.

Po sporu z Informbirojem je postala Jugoslavija pomembna kot mednarodni činitelj. Dosledna in neodvisna zunanja politika je ustvarila Jugoslaviji velik ugled po vsem svetu. Titova srečanja z velikimi politikami, potovanje miru in skupen nastop nevezanih držav so večkrat vplivali na svetovna politična dogajanja (slika desno: Churchill na obisku v Splitu 1960; slika spodaj: Tito med prvim obiskom v Etiopiji decembra 1955 s cesarjem Haile Selasijem v okolici Majčaua med razlago zgodovinske bitke iz leta 1896).

Tako minevajo dnevi, meseci in leta, izpolnjena s delom. Leta, podobna eno drugemu; stopnice časa, od kjer se vidi rast te dežele in njena bodočnost, ki jo grade ljudje za sebe in za tiste, ki bodo prišli za njimi.

Če boste kdaj šli po Užički ulici v Beogradu, boste naleteli na enonad-

stropno hišo z vrtom, v kateri živi in dela tovariš Tito. Morda boste videli tudi Tita samega ali z ženo Jovanko v zgodnjih jutranjih urah med spreedom ali med popoldanskim odmorom. Malo ima prostih uric, vendar najde čas tudi za limonovce na terasi in za sadovnjak, ki ga je sam zasadil. Če boste prišli maja s Titovimi najmlajšimi gosti, vas bo pričakal z vedrim nasmehom in toplim stiskom roke na pragu gostoljubne hiše. Povabil vas bo naprej s široko dobrosrčno kretnjo in rekel: »Naj vam ne bo nerodno, počutite se kot doma!« (Na sliki desno: Tito z ženo Jovanko in vnuki).

Veliko moči je treba Titu, boste rekli, ko ga boste zagledali v svoji vasi ali mestu, v svojem kraju nekje med Triglavom in Sarplanino, med Donavo in Neretvo na enem izmed njegovih številnih obiskov. Njegov nasmeš, v reki ljudi okrog sebe vam bo vili novih moči. Z zadovoljstvom boste ugotovili: tudi Titu je srečanje z vami dalo novih moči. Tu, v ljudeh torej, je vir njegove moči! Hoteli bi mu veliko povedati, pa morda ne bo časa za več kot za en sam vzklík: Zdravo! Zdravo, dragi naš tovariš Tito!

75

Ogromen je prispevek predsednika Tita k mednarodnemu sodelovanju in razumevanju, prav tako tudi za splošno stvar miru...

WINSTON CHURCHILL,
predsednik vlade Velike Britanije, 1953

Šef jugoslovanske države maršal Tito je zaslužil najgloblje spoštovanje vseh, še celo tistih, ki z njim ne soglašajo v političnih glediščih, predvsem zavoljo svoje trdnosti in privrženosti svojim idealom...

PIERRE MENDES FRAN-
CE, bivši premier francoske republike, 1955

O reformi

Bistvo je v tem, da je gospodarska reforma edini možen način, da močneje krenemo naprej v razvoju naše družbenega življenja, da hitreje povečamo življenjsko raven delovnih ljudi, da dosežemo nagrajevanje po tistem, kolikor kdo prispeva itd., kajti nihče nima pravice zahtevati, da bi drugi delal zanj.

Razumljivo je, da se bomo v sedanjem obdobju izvajanja gospodarske reforme srečevali z velikimi težavami. Toda nekateri tega še ne razumejo, drugi, tisti zlonamerni, ki so proti takšni gospodarski reformi in nas klevetajo, pa pravijo, kako bomo delali, a ostajali lačni. S tem se ne strinjam. Nikoli se niso odrekli obveznostim do delovnega človeka, kateremu želimo ustvariti in kateremu ustvarjamo človeka dostojne življenjske razmere.

(Iz govora predsednika Tita v Pirotu po vrnitvi iz LR Bolgarije.)

Predsednik Tito z ženo Jovanko in generalnim sekretarjem Vladimirjem Popovićem zapuščajo zgradbo zvezne skupščine po ponovni izvolitvi za predsednika republike 18. maja in pozdravljajo Beograđane. (Foto: Tanjug)

Tito v očeh sveta

Veliko besed so v svetu povedali o predsedniku Titu, o njegovi izjemno pomembni vlogi v boju jugoslovanskih narodov za osvoboditev in izgradnjo socializma. Izjave mnogih tujcev imenujejo Tita »državljan sveta«. Zabeležili smo nekaj izjav o našem predsedniku republike, katerega politični ugled in državniška aktivnost zavzema pomembno mesto v mednarodnem dogajanju

Tito je za Jugoslovane tisto, kar je Washington za Ameriko. Prvi v vojni, prvi v miru in prvi v srcih svojih sođržavljanov.

HINDUSTAN STANDARD, New Delhi, 25. maja 1954

... zmaga Tita in njegovih partizanov je najpopolnejša med zmagami, ki so jih izbojevala nacionalna odporniška gibanja drugih dežel, iz nje je bila rojena nova Jugoslavija, prekajljena v ognju in krvi...

MICHELE HENRY, generalni sekretar komiteja za zgodovino II. svetovne vojne, Pariz, 1961

Danes ni državnika, ki bi ga narodi imeli tako radi kot Tita.

SPIROS MELOS, predsednik Akademije znanosti, Atene, 1959

Tito igra v svetovni politiki vlogo, o kateri ni mogel sanjati noben vođa jugoslovanske države...

MARCEL EDMOND NEIGELAIN, literat, politik in minister francoske republike, 1961

Predsednik Kennedy je zelo občudoval tisto, kar je predsednik Tito storil za Jugoslavijo.

ROBERT F. KENNEDY, senator ZDA, 1965

Redko je v svetu obstajala skupina vodilnih ljudi, ki bi se tako zavedali svojega odnosa tako do lastnih kot do drugih narodov, kakor se tega zavedajo Tito in ljudje okrog njega...

ANEURIN BEVAN, vođa levega krila laburistične stranke in minister Velike Britanije, 1953

S pogojem, da ne pride do nepričakovanega obrata, ki bi povzročil vojno, bodo morale vse evropske dežele druga za drugo sprejeti politiko aktivne koeksistence. Tedaj bo Jugoslavija slavljena kot država, ki je bila za primer...

MAINICI SIN BUN (eden najstarejših in najpoglednejših časnikov na Japon-

skem) Tokio, 18. januarja 1955

Tito je eden od velikih impulzov našega časa... On odkriva nove poti, ki vodijo k napredku.

TRIBUNE, London, 13. marca 1953

Maršal Tito se je odlikoval z odporom proti agresiji in zunanji prevladi tako v vojni kot v miru, kar bo za zmeraj ostalo v zgodovini kot primer navdahnjenega poguma in neodvisnosti...

TRYGVE LIE, prvi generalni sekretar OZN, norveški politik in minister, 1951

... impresioniran sem od tega, kako Tito obvladuje velike svetovne probleme. Rekel bi, da predsednik zmere to na ravni našega planeta...

LOUIS JOUXE, minister republike Francije, 1964

Ni mogoče oporekati, da Jugoslavija s smerjo, ki si jo je začrtala, dela uslugo človeštvu

K. HADŽIARGIRIS, vođa grškega odporniškega gibanja, 1952

Tito je dober človek. Moraš ga občudovati zavoljo mnogih stvari, ki jih je storil... Tito mora biti zelo močna osebnost, če mu je po vsem uspelo priti na površje...

LOUIS NEWMAN, sofer taksija 3605, London, 1953

Nekdanji kovinarski delavec, danes pa predsednik Jugoslavije zapuščajo prepričljiv vtis velikega državnika...

GEREIRA RAMOS, brazilski sociolog, 1960

... Tito je povsem nedvomno največji človek, kar so jih v vsej svoji zgodovini imeli Srbi, Hrvatje in drugi naši jugoslovanski narodi...

IVAN MESTROVIĆ, veliki jugoslovanski kipar, 1959

Odlomki iz knjige Svet c Titu, ki sta jo napisala časnikarja Slobodan Nešović in Arse Lazarević (izšle pri zagrebškem založniškem podjetju Naprijed).

Obsojamo ameriško agresijo!

Jugoslovani, bivši interniranci koncentracijskih taborišč Buchenwald — Dora zbrani 16. 4. t. l. v Metliki, ob 22-letnici našega upora in osvoboditve izpod esesovske tiranije 11. aprila 1945, pošiljamo bratske pozdrave našim tovarišem v vse dežele Evrope in sveta ter njihovim organizacijam, s katerimi smo v najnevarnejših dneh za vse človeštvo, ogroženo od esesovskih zločincev, ustvarili trano vez in politično enotnost v borbi proti nacističnim tiranom.

Pozdravljamo tudi divše protifašistične borbe in internirance ostalih koncentracijskih taborišč, ki so tako kakor mi na svoji koži občutili grozodejstva nacizma.

Slednjič pozdravljamo borce Narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije in protifašistične borce drugih narodov, ki so z ogromnimi napori in žrtvami zlomili fašizem, osvobodili zaslužena ljudstva, nam pa krepili upanje v svobodo in nas spodbujali v naši neenaki borbi z nacisti.

Zvesti prisegi, izrečeni 19. aprila 1945 na zbornem mestu v osvobojenem Buchenwaldu, zahtevamo nadaljnje odkrivanje in dosledno kaznovanje vseh še živečih, skritih nacističnih zločincev in njihovih pomočnikov, dokler ne bo poslednji izmed njih prejel zaslužene kazni.

Obsojamo ponovne pojave fašizma v Zvezni republiki Nemčiji in Avstriji ter drugod, kjerkoli se pojavijo, in pozivamo demokratične sile teh dežel, naj pretečo nevarnost v kaži zatol!

Najodločneje obsojamo ameriško agresijo v Vietnamu in metode boja, ki se prav nič ne razlikujejo od divjanja nacistov v drugi svetovni vojni, in izražamo našo solidarnost z vietnamskim ljudstvom v njegovi borbi za svobodo.

Obsojamo izdajalske, četniške, ustaške, belo- in plavogardijske ostanke v emigraciji, ki napadajo naše predstavnike in predstavništva v drugih deželah, ter zahte-

vamo, naj se za njihovo zločinsko početje najstrože kaznujejo!

Obsojamo oblastnike Zvezne republike Nemčije, ki še do danes, več kot četrstoletja po končani drugi svetovni vojni, niso poravnali naši domovini in žrtvam fašističnega nasilja obstoječi krvavi dolg, s čimer bi morali dokazati, da so resnično obsodili zločin preteklosti!

Kakor smo se nekdanji jugoslovanski interniranci koncentracijskih taborišč Buchenwald — Dora več čas NOB tudi po ječah in v taboriščih pripravljali v naši ilegalni politični organizaciji za naloge, o katerih smo vedeli, da nam bodo naložene po končani vojni v porušeni domovini, in kakor smo sodelovali v njeni obnovi, tako podpiramo tudi sedaj naše partizansko in državno vodstvo v naporih za uspešno izvedbo reforme in ukrepe za nadaljnjo izgradnjo naše socialistične domovine.

Tudi mi, ki sta nam bila še v najtežjih dneh našega življenja bratstvo in enotnost vseh naših narodov nedotakljiva spetinja in čuvanje tega sama po sebi umevna dolžnost, obsojamo kakršnekoli pojave nacionalizma in šovinizma v naši državi, ki gredo za tem, da bi to bratstvo in enotnost omajali ali celo razbili.

Končno smatramo, da je nujno priznati naši nekdanji ilegalni politični in vojaški organizaciji v taborišču pomen in vrednost dela, ki ga je opravila v borbi proti fašizmu med NOB, tako, kot je to priznanje že dobila v mednarodnem obsegu in pomenu. Njenima vidnima članoma pa naj se popravi čimprej kritica, ki ji je bila prizadejana. Zahtevamo, da našo vlogo ugodno rešite!

Kakor do sedaj naj se naša letna tovariška srečanja tudi v bodoče nadaljujejo.

V Metliki, 16. 4. 1967

Nekdanji interniranci koncentracijskega taborišča Buchenwald — Dora

ZBOR BIVŠIH INTERNIRANCEV V METLIKI: Jože Mihelčič pripoveduje zbranim preživelim internirancem pred spominsko ploščo v parku pred gradom o žrtvah, ki jih je dala Bela krajina za svobodo. (Foto: M. Moškoni)

O Vietnamu

Položaj v svetu je zelo težak. Stopnjevanje vojne v Vietnamu in velikanske žrtve, ki jih daje v svojem osvobodilnem boju vietnamsko ljudstvo, ter druga agresivna dejanja imperialističnih in reakcionarnih sil, vmešavanje v notranja vprašanja in organiziranje raznih vojaških pučev itd. so nevaren opomin za vse napredne sile v svetu, da morajo biti previdne in da morajo odločno ukrepati, da bi preprečili takšen tok razvoja.

TITO, 17. maja 1967

Blaznost oboroževanja

Pod naslovom »Razorožitev in medsebojna gospodarska odvisnost sveta« je izšla knjiga, ki sta jo napisala dva ameriška strokovnjaka: profesor Emile Benoit s kolumbijske univerze ter Harold Lubell član ustanove za mednarodni razvoj. Na podlagi vojaških proračunov v letih 1964 in 1965 sta omenjena strokovnjaka ugotovila, da »investirak človeštvo v oboroževalno tekmo vsako leto 133 milijard dolarjev, to je v našem denarju bajna vsota — 3 bilijone 450 milijard šilingov!

Ob tej številki, ki si je povprečni človek niti ne more prav predstavljati, se je res treba vprašati: kam bo privedel ta razvoj? Da nam bo blaznost oboroževanja še bolj jasna, pa moramo vedeti, da pri vsoti, ki sta jo ugotovila ameriška strokovnjaka, odpade na vsakega prebivalca našega planeta povprečno dobrih 1000 šilingov, ki jih mora vsako leto prispevati v vojaške namene. Pri tem nas more res le malo tolažiti, da izdatki za vojsko niso v vsaki državi enako visoki, kajti taka neenakomerna razdelitev dejstva kot takega prav nič ne spremeni. Prav tako pa tudi ne more pomiriti »zagotovilo« obeh avtorjev navedene knjige, da pri vojaških izdatkih ne gre vseh 133 milijard dolarjev »povsem po zlu«, ker bi se morali milijoni sedanjih vojakov, če ne bi bili pod orožjem, prav tako hraniti in oblačiti. Po tej logiki prihajata strokovnjaka do zaključka, da oboroževalna tekma dejansko odvzema mirnodopski proizvodnji odnosno gospodarstvu in blagostanju človeštva »samo« 114 milijard dolarjev.

Vzemimo, da so ti računi točni, in niti ne upoštevajmo, da so se vojaški izdatki v zadnjem času še bistveno povečali (zlasti v Ameriki, kjer samo za vietnamsko vojno vsako leto porabijo okoli 23 milijard dolarjev). Kljub temu bomo namreč prišli do ugotovitve, da mora človeštvo vsako leto žrtvovati 2 bilijona 960 milijard šilingov za oborožitev, torej za stvar, ki v bistvu predstavlja največjo nevarnost za človeški rod.

Blaznost oboroževanja pa postane še očitnejša, če se zavedamo, da se mora isto človeštvo, ki dobesedno razmetava težke milijarde za orožje, hkrati boriti proti zaostalosti, nepismenosti in lakoti v obširnih predelih sveta. Koliko koristnega bi se s tem denarjem dalo napraviti — ne za ogroženost, marveč v blaginjo človeštva!

(Po Slovenskem vestniku in Celovcu)

Otroški dodatek ima velik pomen

Po daljšem razpravljanju o otroškem dodatku se je izkristaliziral sklep, da je treba sredstva za neposredno otroško varstvo zagotoviti s splošnim zveznim zakonom. Zmagalo je mnenje, da je treba otroški dodatek z zveznim zakonom vzpostaviti kot dosego pravic in za enotno varstvo otroškega dodatka.

NEOPRAVIČENO VELIKE RAZLIKE

Sedanji sistem zmanjševanja otroškega dodatka in različne stopnje dohodkov, ki vplivajo na pridobitev pravice do otroškega dodatka, je dal že doslej različne, večkrat celo nasprotno si rezultate. Kot so ocenili poslanci odbora zvezne skupščine za socialno-zdravstvena vprašanja, je prišlo do neopravičeno velikih razlik v višini dodatka na otroka. Najnižji dodatek je prav na področjih, kjer je največ otrok in kjer so slabi pogoji za njihovo odgojo.

Če bi pogoje za dosego pravice na otroški dodatek prenesli v pristojnost republik, bi se te razlike še povečale, menijo poslanci. O tem pričajo podatki o zelo močnih prizadevanjih, da bi se zmanjšale stopnje prispevka za otroški dodatek in s tem pokrile izgube h fondih socialnega zavarovanja. Ta težnja se je pokazala prav v komunah, kjer so potrebe po otroškem varstvu največje.

DATI MOZNOSTI OČINSKIM SKUPŠČINAM

Poslanci menijo, da je otroški dodatek še zmeraj zelo pomembna oblika materialne pomoči družbe družinam z otroki in da ga je treba obdržati na sedanji ravni.

Ko so poslanci zavzeli to stališče, so opozorili na ustavna načela o posebni zaščiti, ki so je v naši državi deležni otroci. Ta načela so uresničena tudi v enotnem sistemu otroškega dodatka, v sistemu, kakor smo ga imeli doslej. Splošnejše teh načel predpostavljajo široko uveljavljeno solidarnost delovnih ljudi v ustvarjanju pogojev za nego in razvoj otroka. Izvajanje tega načela ima še zmeraj svoje opravilo prav zaradi različnih splošnih pogojev življenja v raznih krajih.

Poslanci so bili mnenja, da je treba z novim zakonom omogočiti občinskim skupščinam, da morejo razpisati re-

ferendum o uvajanju prispevka za financiranje potreb neposrednega otroškega varstva, kadar je to v splošno korist in kadar so za to ustrezni pogoji.

Vsekakor gre za zelo važen zakonski predpis, zato je dan predlog zvezni izvršni skupščini, naj pohiti s priravno predloga zakona, da bi ga zvezna skupščina lahko sprejela že med sedanjim sklicem.

Delegati Dolenjske za kongres

17. maja je bil v Novem mestu posvet predstavnikov sindikalnih podružnic sindikata delavcev industrije in rudarstva iz 6 dolenjskih občin. Na tem shodu so izbrali tri delegate za kongres sindikata, ki bo 27. in 28. junija v Beogradu. Po daljši razpravi so se odločili, naj bi občino Grosuplje, Ribnico, Kočevje, Metliko, Crnomelj in Trebnje zastopali naslednji delegati: Jože Jurkovič iz metliške BETI, Jože Hrovat iz kočevskega ITASA in inž. Peter Bačnik iz ribniškega INLESA. Bilo je tudi sklenjeno, da bo delegat iz Metlike podjetja ter zahtevalo, da se z njihovimi težavami in problemi ukvarja tudi zvezna skupščina.

Komaj so se polegile razprave o problemih železarn in livarn, saj je že obrnilo 70 predstavnikov jugoslovanskih rudnikov na skupščino s prošnjo, da bi jim pomagala rešiti se iz težav, ki so se pojavile v zvezi z njihovim obstojem. Gre namreč za ukinitve nekaterih rudnikov oz. romajam.

Predstavniki naftnega gospodarstva so se prav tako obrnili na najvišji predstavniški organ, vendar ne toliko zaradi reševanja njihovih problemov, pač pa zato, da

Na Srednjem vzhodu se je razvijala kriza, ki je po silovitosti in nevarnosti trenutno zasenčila celo Vietnam. Začelo se je z vse pogostejšimi incidenti na meji med Sirijo in Izraelom, v krizo pa je preraslo, ko je Izrael zagrozil, da bo odločno — če je treba tudi s silo — onemogočil, da bi s sirskega ozemlja organizirali akcije proti njemu. Naj bo ta obtožba resnična ali ne, dala je znak za alarm v vsem arabskem svetu, predvsem seveda v Siriji in ZAR, ki jo s Sirijo veže sporazum o pomoči. V obeh državah so mobilizirali vojsko, v Izraelu tudi, pa še druge arabske države so obljubile, in tudi sprejele potrebne vojaške ukrepe, da se bodo borile proti Izraelu, če bo prišlo do najhujšega.

Novo dejanje se je začelo, ko je predsednik Naser zahteval, naj se mednarodne mirovne sile OZN, ki so vse od napada na Suez varovale egiptovsko-izraelsko mejo, takoj umaknejo s položajev in jih prepustijo egiptovski armadi. Generalni sekretar OZN U Tant je zahteval sprejel in čete OZN so se že umaknile v taborišča, obrambo meja pa prepustile Egipčanom. Drugače tudi ni moglo biti, saj so bile čete OZN tam na osnovi dogovora, po katerem je ZAR držala vso suverenost nad tem ozemljem in zakonito pravico, da vsak trenutek zahteva umik čet OZN.

Vzdolž egiptovsko-izraelske meje na Sinaju in okrog Gaze, si nasprotnika zdaj stojita iz oči v oči, tako kot tudi na sirijsko-izraelski meji. V torek je prišla vest o še novi

hudi zaostitvi krize. Čete ZAR so zasedle ozemlje ob vzhodu v Akabski zaliv na Rdečem morju, ki je južni morski izhod za izraelske ladje. Dokler so bile tu čete OZN, so izraelske ladje neovirano plule

Vroč Srednji vzhod

skozi zaliv, zdaj pa je ZAR sporočila, da jim tega ne bo več dovolila. Tako je nastal doslej najbolj kritičen položaj, kajti če bodo Izraelci skušali pluti skozi zaliv, Egipčani pa tega ne bodo dovolili, je spopad skoraj neizbežen. O tem, kakšne posledice utegne to imeti, seveda ni treba posebej govoriti.

In še beseda o manj vidnih igralcih v veliki drami na Srednjem vzhodu. V Washingtonu so dali vedeti, da imajo obveznosti do Izraela, ki jih bodo izpolnili, hkrati pa vso krivdo valijo na ZAR in Sirijo. V Moskvi pa imajo obveznosti do Sirije. Tudi tam trdijo, da ne bodo dopustili Izraelu, da bi ogrozil Sirijo, kajti po mnenju Sovjetske zveze je vsega kriv Izrael. Obstaja torej resna nevarnost, da se bodo v spor med Izraelci in Arabci vmešale tudi velike sile, kar vse skupaj lahko samo poslabša. Posebno nevarna je možnost, da bi Zahod krizo izkoristil tako, da bi skušal na

ta ali oni način čim bolj škodovati Naserju.

Dogodki se bliskovito razvijajo in zaenkrat je nemogoče reči, kakšen bo razplet, čeprav upajamo, da bo obveljala ocena generalnega sekretarja OZN U Tanta, ki je pred odhodom v Kairo, kjer bo skušal zadušiti grozeči požar, dejal, da je položaj »skrajno resen, ne pa alarmanten«.

Tudi z drugega konca sveta — iz Vietnama — te dni prihajajo zelo vznemirljive novice. Konec prejšnjega tedna so ameriške in sajgonske čete vdrle v demilitarizirano cono, ki je delila Severni in Južni Vietnam. S tem se je že itak skrajno nevarna ameriška politika eskalacije povzpela še za eno stopnico bliže katastrofi. Tudi tu si zdaj nasprotnika — Severni Vietnamci na eni, Južni in Američani na drugi strani — stojita iz oči v oči.

Vse to ni nevarno samo zaradi neposredne grožnje večjega vojaškega spopada, ki se vsak trenutek lahko razplamti v vseobsegajoči požar. Tudi če se to ne zgodi — in upajamo, da bo razum le zmagal — se bodo posledice poznale v vsem mednarodnem položaju. Ze zdaj se množijo znaki, da se zaradi ameriške eskalacije v Vietnamu slabšajo, že itak ne posebno dobri odnosi med ZDA in ZSSR, ki sta najbolj neposredno odgovorni za mir. Kriza na srednjem vzhodu tudi prispeva k »ohlajevanju«, vse skupaj pa grozi uničiti še tiste borne kal »mednarodne pomlade«, ki so si zadnja leta kljub številnim viharjem kriz, spopadov in vojne v Vietnamu, le utirale pot v svet.

Po reformi: pisma za obstoj

Predsedniku gospodarskega sveta zvezne skupščine Osmanu Karabegoviću prihajajo v zadnjem času čedalje pogostejša pisma iz najrazličnejših krajev naše države. Pošiljajo jih gospodarske panoge, skupine in posamezna podjetja ter zahtevajo, da se z njihovimi težavami in problemi ukvarja tudi zvezna skupščina.

Komaj so se polegile razprave o problemih železarn in livarn, saj je že obrnilo 70 predstavnikov jugoslovanskih rudnikov na skupščino s prošnjo, da bi jim pomagala rešiti se iz težav, ki so se pojavile v zvezi z njihovim obstojem. Gre namreč za ukinitve nekaterih rudnikov oz. romajam.

Predstavniki naftnega gospodarstva so se prav tako obrnili na najvišji predstavniški organ, vendar ne toliko zaradi reševanja njihovih problemov, pač pa zato, da

bi se v tej gospodarski panogi uredili gospodarski odnosi. Združenje jugoslovanskih proizvajalcev ferolegur, redkih kovin in karbida je zaprosilo predstavnika gospodarskega sveta, naj postavi na dnevni red skupščinskih odborov in svetov vprašanje, kako bi načrtno rešili težki položaj, v katerem so se znašle te skupine ne po svoji krivdi.

ALI SO VSE TE TEŽAVE OSLEDICA REFORME?

Kakor se je zvedelo, bodo kaj kmalu prišle na dnevni red tudi druge panoge, na primer tekstilna industrija in industrija sladkorja.

Sklep, ki se sam vsiljuje, je, da je reforma vendarle pričela učinkovati. Predstavniki omenjenih skupin zagotavljajo, da njihove težave niso v direktni zvezi z učinkom gospodarske reforme, marveč z drugimi činitelji,

k niso v zvezi z reformo. Tako na primer pojasnjujejo predstavniki črne metalurgije svoje težave s tem, da valedo na nespametno uvozo no politiko in pomanjkanje nacionalne skrbi za tako važno gospodarsko panogo. Predstavniki rudnikov obsojajo pretiran uvoz nafte in naftnih derivatov in pomanjkanje energetske bilance. Proizvajalci ferolegur, redkih kovin in karbida ugovarjajo prot pretiranu, visokim cenam električne energije.

O dveh takih gospodarskih panogah so že razpravljali v skupščini, namreč o rudnikih in nafti. Razpravljanje je končalo, ne da bi našli trajno rešitev iz težav, v katerih so se znašli rudniki, niti niso pojasnili težav v naftnem gospodarstvu. Najbrž skupščina ni mogla kar več storiti niti ni v skladu z duhom reforme, da se takšni problemi rešujejo le delno, od primera do primera.

Razen tega se vsiljuje vprašanje, o kakšni pomoči se govori. Ne moremo se namreč odreči uvozu železa prav tako ne moremo prisiliti tujih proizvajalcev, da bi nam ga prodajali po cenah, ki bi bile ugodne za naše proizvajalce. Prav tako se ne moremo odreči uvozu nafte in na tak način zavreti naravni razvoj, ki je v nekaterih deželah dobil pečat zakonitosti.

Na sejmu tehnike 1251 razstavljavcev

Na XI. mednarodnem sejmu tehnike v Beogradu od 19. do 28. maja razstavlja 543 jugoslovanskih podjetij in 708 podjetij iz 25 evropskih, azijskih in ameriških držav — to so: Avstrija, Belgija, Bolgarija, Češkoslovaška, Danska, Vzhodna in Zahodna Nemčija, Finska, Francija, Grčija, Nizozemska, Indija, Italija, Izrael, Japonska, Kanada, Luksemburg, Madžarska, Norveška, Poljska, ZDA, ZSSR, Švedska in Velika Britanija.

KRATKE Z RAZNIH STRANI

■ 281 MRTVIH V POZARU — V nedeljo je v veleblagovnici L'Innovation v Bruslju izbruhnil velik požar, v katerem je izgubilo 281 ljudi. Domnevajo, da so vsi mrtvi, čeprav gasilci še niso našli vseh trupel.

■ STIRINDVAJSKO TURNO PRAVILJE V VIETNAMU — V zvezi z šestim dnevom Bude, ki ga praznujejo 22. maja, je začelo veljati v Južnem Vietnamu enodnevno premirje. Čeprav ta dan praznujejo tudi v Severnem Vietnamu, so ameriška letala vseno izvedla več vojskih poletov nad DR Vietnam.

■ OBSODBE V GRČIJI — Vojaško sodišče v Solunu in Atenah je obsodilo več ljudi na zaporne kazni, ker so zvalili irakija in vladote storili še druge prekrške. Notranji minister general Patakos pa je objavil, da bodo v prihodnjih desetih dneh izpustili od 3.500 do 4.000 političnih zapornikov, ki so jih po vojaškem udaru zaprl na otoku Gyros. Vseh političnih zapornikov na otoku je okrog 5.000.

■ KULTURNA REVOLUCIJA TUDI V UMETNOSTI — Na velikem mitingu v Pekingu so številni govorniki zahtevali, da je treba razširiti kulturno revolucijo tudi na področje umetnosti in književnosti. Načelnik skupine za kulturno revolucijo pri CK KP Kitajske Cen Po Ta je dejal, da morajo delavci, kmetje in vojniki prevzeti vodilno vlogo tudi v umetnosti in književnosti, tako kot so jo med dosedanjim potekom kulturne revolucije zavzeli v politiki.

■ SOBELOVANJE PRI ISKANJU NACISTIČNIH ZLOČINOV — V Varšavi je bila mednarodna konferenca za odkrivanje nacističnih zločinov, ki so se je udeležili predstavniki evropskih socialističnih držav. Na njej so sklenili, da bodo razširili sodelovanje med ustreznimi organi v socialističnih državah. Opozorili so tudi, da je po svetu, posebno v Zahodni Nemčiji, še vedno mnogo nacističnih zločincev, ki nezakonito žive in celo opravljajo razne državne, vojaške ali gospodarske funkcije.

■ DEMONSTRACIJE V ITALIJI — Po vsej Italiji se je razširila val demonstracij proti vojni v Vietnamu. Udeleženci protestirajo proti politiki ZDA in zahtevajo prenehanje bombardiranja Severnega Vietnama. V Firenzah je policija uporabila solzilne bombe proti povorki demonstrantov, ki se je napolnila proti ameriški konzulatu. Dvanajst ljudi je bilo pri tem ranjenih, 46 pa so jih aretirali.

■ KIESINGER PREDSEDNIK KRŠANSKO-DEMOKRATSKE STRANKE — Zahodnonemški kancelar Kurt Kiesinger je na kongresu kršansko-demokratske stranke izvolil za njenega predsednika. Prejšnji predsednik je bil Ludwig Erhard.

■ INDIJA IMA POMISLEKE — Indijski predstavnik na razorožitveni konferenci v Zenevi je kritiziral načrt sporazuma o prepovedi širjenja jedrskega orožja. Dejaj, da načrt utegne ovirati raziskave za miroлюбno uporabo jedrskega orožja v neatomskih državah.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

■ MIKA SPILJAK, NOVI PREDSEDNIK ZIS. Na predlog predsednika Tita sta zvezni zbor in zbor narodov izvolila Miko Spiljaka za novega predsednika zveznega izvršnega sveta. Nova podpredsednika sta Kiro Gligorov in Rudi Kolak. V zveznem izvršnem svetu sta tudi Slovenca — inž. Marko Bulc in Janez Stanovnik. Janko Smole, dosedanji predsednik slovenskega izvršnega sveta, je bil imenovan za zveznega sekretarja za finance.

Mika Spiljak je, ko je predstavil poslanecem sestavo novega zveznega izvršnega sveta, med drugim rekel, da bo ZIS nadaljeval tisto politiko, ki jo je odločno in dosledno uveljavljal zvezni izvršni svet, katerega mandat je pravkar potekel. To je politika intenzivnega izvajanja gospodarske in družbene reforme.

Predsednik Tito je ob vnovični izvolitvi na najvišji položaj v SFRJ med drugim opozoril na resnost mednarodnega položaja in nalogo naše države, da vztraja na pozicijah politike aktivne koeksistence — v boju za mir. Jugoslavija se bo še naprej zavzemala za uveljavitev in izvajanje tistih načel v mednarodnih odnosih, ki so bistvo hotenj sodobnega človeštva — ohranitev miru, svoboden in neodvisen razvoj vseh narodov. Prav zaradi take politike uživa Jugoslavija v svetu velik ugled in zaupanje.

■ MARŠAL TIMOŠENKO V SLOVENIJI. Dvakratni heroj Sovjetske zveze, maršal Timošenko, ki se je kot poveljnik III. belo-

ruske fronte proslavil v bojih proti nacistični Nemčiji, je na potovanju po Jugoslaviji obiskal tudi Slovenijo. Na poti po Gorenjski ga je v nedeljo spremljal predsednik ZBB NOV Slovenije Franc Leskovšek-Luka. Timošenko je obiskal tudi Dražgoše, kjer mu je narodni heroj Dežman opisal potek dražgoške bitke januarja 1942. leta. Maršal je bil zelo zadovoljen. Rekel je, da si je zmeraj želel priti v našo državo. Med vojno, ko je poveljeval armadam, ki so gonile Nemce, je bil blizu naših meja, nekatere njegove eno-

Nadaljevanje politike reforme

te pa so celo sodelovale v bojih za osvoboditev Beograda.

■ 11. MEDNARODNI SEJEM TEHNIKE. Predsednik Tito je prejšnji teden odprl 11. mednarodni sejem tehnike v Beogradu. Ko si je ogledal zanimivo in uspelo razstavo, se je v klubu poslovnih ljudi pogovarjal s predstavniki delovnih organizacij in združenj. Med drugim je dejal, da nadaljnji razvoj tehnike in tehnologije neogibno zahteva, da iščemo lastne rešitve za nadaljnji razvoj industrijske proizvodnje in da se tesneje

povežujemo s tujimi partnerji. Šejem je napravil na predsednika močan vtis, ni pa bil zadovoljen z razvojem specializacije, ki je bistveni pogoj za udeležbo v mednarodni delitvi dela.

■ SREČANJE SLOVENSKE MLADINE NA VRHEH. V počastitev 30. obletnice ustanovitve kongresa KPS na Cebinah se je v nedeljo zbralo na Vrheh nad Trbovljami okoli dva tisoč mladih fantov in deklet iz vse Slovenije. Srečanja so se udeležili tudi ugledni partijski voditelji, med njimi tudi Miha Marinko, član predsedstva CK ZKJ.

■ OB 25-LETNICI VOJNEGA LETALSTVA. Pomemben jubilej našega vojnega letalstva so proslavili tudi s podelitvijo značke instruktorjev pilotov vojnega letalstva. To visoko priznanje so podelili tudi tovarišu Titu, ko ga je na Brionih obiskala delegacija vojnega letalstva.

■ GIMNAZIADA V MURSKI SOBOTI. V soboto in nedeljo so se zbrali v Murski Soboti dijaki in profesorji vseh gimnazij iz Slovenije. V teh dveh dneh so bila številna športna in druga tekmovanja. Na občnem zboru skupnosti gimnazij so izvolili za novo predsednico Vero Vošnjak iz Ljubljane. Gimnaziada je bila obenem tudi prireditelj, ki je sklenila obdobje verifikacije slovenskih gimnazij. Republiški sekretar za prosveto in kulturo Tomo Martelanc je izročil predstavnikom gimnazij akte o verifikaciji, se pravi o usposobljenosti za to, da kvalificirano opravljajo svoje poslanstvo.

„Mi smo za republiško skupnost!“

Razgovor s šolniki novomeških srednjih strokovnih šol o financiranju njihovih šol – Gospodarstvo bi moralo imeti do teh šol resnejši odnos – Šolniki so za republiško izobraževalno skupnost, ker bi ta najlaže zagotovila šolam denar – 1-odstotni prispevek delovnih organizacij za srednje strokovne šole naj bo predpisan z zakonom

Jože Suhadolnik, tajnik občinskega družbenega sklada za šolstvo Novo mesto: — Osnovo naših težav pri financiranju drugostopenjskega šolstva moramo iskati pri sebi: občinski družbeni sklad za šolstvo ne izpolnjuje obveznosti, do medobčinskega sklada (ta skrbi za financiranje drugostopenjskega šolstva), ker delovne organizacije ne izpolnjujejo priporočila skupščine SRS o 1-odstotnem prispevku od osebnih dohodkov. Seveda medobčinski sklad zaradi tega ne more zagotoviti dovolj denarja našim šolam 2. stopnje. Delovne organizacije v novomeški občini bi morale do konca aprila prispevati 95 milijonov starih din, prispevale pa so 10,6 milijonov Sdin 1-odstotnega prispevka.

Jože Skufca, ravnatelj šole za zdravstvene delavce Novo mesto: — V 1. tromesečju letos smo dobivali samo 80 odst. denarja, potr. bnega za delo v šoli. Pomagali smo si tako, da smo si osebne dohodke v

pravilniku odmerili v skladu z 80 odst., ki jih dobimo. Takšna požrtvovalnost in predanost traja v kolektivu že od 1965, kako dolgo bo še trajala, pa ne vami!

Mi smo za to, da bi 1-odstotni prispevek delovnih organizacij uzakonili. Zbral naj bi se v republiški skupnosti, ta pa naj bi ga delila med drugostopenjske šole po skupno dogovorjenih merilih.

Marko Ivanetič, direktor šolskega centra za gostinstvo Novo mesto: — Odločno sem za republiško izobraževalno skupnost in za obvezni prispevek delovnih organizacij za drugostopenjsko šolstvo! Če želimo imeti šole, jih moramo financirati! Tudi za samoupravljanje v šolstvu smo, toda to samoupravljanje mora imeti materialno podlago! Materialno podlago šolstva pa bomo ustvarili najlaže v okviru republiške izobraževalne skupnosti. Če se že odločamo za najmanj tolikšne, kot so bile področne skupnosti, naj bodo dosedanje!

Boris Savnik, ravnatelj vaješke šole Novo mesto: — Na naši šoli smo za republiško skupnost in za obvezni prispevek Denarja je premalo. Predavatelji nam uhaajo, saj zaslužijo v gospodarstvu za 40 ali 50 tisočakov ve, pa delajo samo 7 ur. Za p. aktični pouk porabimo veliko materiala, na ta račun pa smo zelo zadolženi. Do zdaj smo staršem na lju. bo sprejemali učence na osnovi razpisa. Mnogim učencem smo mi zagotovili obve

zno učno prakso v podjetjih. Odslej bomo sprejemali samo učence s sklenjeno učno pogodbo.

Toliko odgovornosti kot do zdaj šolnikom ne moremo priti na ramena! Tudi mi bi radi doživeli čas, ko bomo šli v novo šolsko leto z izdelanim programom, ki ga bomo lahko uresničili! Do zdaj smo namreč ta program vedno prilagajali razpoložljivemu denarju, to pa terja veliko dodatnih naporov. Skratka: radi bi postali šolniki in se kot takšni ukvarjali predvsem s pedagoškim delom, ne pa z reševanjem obstoja šole!

M. J.

To, kar vidite na gornji sliki, pa je že pravi topolov gozd. Sele 6 let je minilo, odkar so brežiški gozdarji posadili topolove sadike v tej plantaži, pa so drevesa debela povprečno že 30 cm! Inž. Marjan Hladnik stoji ob enem izmed dreves, da bi si ob primerjavi s človeško postavo laže ustvarili sliko, kako velika so. (Foto: M. Jakopec)

SKODO DESETLETIJ JE TEŽKO POPRAVITI

Podedovane težave GG Brežice

400 ha topolovih plantaž in 150 ha intenzivnih nasadov — Tovarna celuloze in papirja v Krškem in poslovno združenje PAPIRLES se zanima za topolo — Kolektiv GG Brežice se odpoveduje marsičemu zato, da bi dajal več na sklade in da bi hitreje obnovil svoje gozdove — Zakaj dopuščamo, da leži denar po drugih področjih neizkoriščen, tu, kjer bi ga koristno porabili in bi se zelo hitro vrnil, ga pa ni?

Ker ni odgovora na to vprašanje in ker je v GG Brežice premalo lastnega denarja, se uresničujejo sicer lepi načrti počasneje, kot bi se lahko. Gozdovi so močno izčrpani in pri poseku se nabere malo kvalitetnega lesa, primerne za prodajo. V zvezi s tem je, kot že omenjeno, manj biološke amortizacije, ki je osnova za naložbe. Redčenje kot ena izmed oblik gozdnogojilvenih del in posek lesa bi morala biti v razmerju 60 : 40, na brežiški območju pa sta v razmerju 80 : 20.

Brežiško GG je kljub takšnim težavam osnovalo doslej 400 ha topolovih plantaž na Vrbinji, 100 ha intenzivnih nasadov hitro rastočih iglavcev v Dobravi in 50 ha enakih nasadov v Leskovcu pri Krškem. Za topolove plantaže so najeli 256.765.000 Sdin kreditov: Tovarna celuloze in papirja v Krškem je prispevala 145 milijonov Sdin, preostanek pa je lastna udeležba GG Brežice. S poslovnim združenjem PAPIRLES so v dogo-

voru za nadaljnje naložbe v topolo: do leta 1968 bodo dobivali kredite za 100 ha topolovih plantaž na leto, nato pa za 50 ha na leto.

Samo številke o topolovih plantažah in o intenzivnih nasadih v brežiškem GG so premalo, saj ne povedo nič o prizadevnosti in naporih kolektiva GG pri tem obsežnem delu. Preden začne snovati plantaže in intenzivne nasade, moraš imeti drevsnice, v katerih vzgojiš sadike. To je prvi pogoj. Drevesnice stanejo zelo veliko, toda v času, ko mlada drevesca v njih rastejo in postajajo godna za presaditev na plantažo ali v intenzivni nasad, spet ne veš, ali boš imel dovolj denarja, da bi lahko osnoval plantažo ali nasad, oziroma: ali boš lahko dobil kredit za to. Drevesca v drevsnici propadejo, če jih ob pravem času ne presadiš, to pa sta stran vržen trud in denar!

Kolektiv, ki želi ustvariti v gozdarski proizvodnji čimveč, skopari z denarjem za vse

drugo, da bi lahko dal čimveč na sklade in si s tem omogočil ostvaritev osnovnega smotra. Zatorej je v GG Brežice manj denarja za stanovanje, za osebne dohodke, za družbeni standard kolektiva itd., kot kje drugod. Tja, kjer so nižji osebni dohodki, pa ne gre nihče rad. Zato težko dobijo inženirje, ki bi bili voljni delati pri njih. Strokovnjaki namreč dobro vedo, da se jim obeta pri GG Brežice zelo veliko napornega in odgovornega dela, pa slabše plačilo.

Gozdovi na brežiškem območju so izčrpani, tla in podnebje pa sta zelo ugodna za sodobno gozdarsko proizvodnjo, toda denarja ni! Denar pa leži neizkoriščen v mnogih gozdnogospodarskih organizacijah v Sloveniji, kjer nimajo ne takšnih potreb ne takšnih pogojev za sodobno gozdar-

ske proizvodnje. V Brežicah bi se ta denar vračal hitreje kot kjerkoli drugod, toda ga žal ni. V Brežicah živi in dela gozdarski kolektiv, ki ugotavlja: zato, ker si nekdo dal več kot si mogel, moraš zdaj vlagati v gozdove ob manjšem dohodku več, kot vlagajo drugi, in zato manj dobiš!... Kljub obilici podedovanih težav pa kolektiv ne tarna, ampak v skladu s skromnimi možnostmi obnavlja svoje gozdove, snuje topolove plantaže in intenzivne nasade ter upa

Novo mesto potrebuje nov motor

Približno v dveh letih bo razdelilna transformatorska postaja (RTP) v Novem mestu, ki daje elektriko delu Dolenjske in Beli krajini, dosegla zmogljivost. Strokovnjaki so v Novem mestu predvideli še en razdelilni transformator in izračunali, da bi veljal 1.900.000 Ndin.

Občni zbor in prodajalna za lovski pribor

V nedeljo, 28. maja, bo v Novem mestu občni zbor dolenjske lovske podzveze, ki vključuje tri bazene: belokranjskega, novomeškega in trebanjskega all skupno 32 lovskih družin.

V kratkem bo v lovskega domu v Novem mestu odprta tudi prodajalna za lovski in ribiški pribor. Odprla jo bo lovska zadruga Lovca iz Ljubljane.

Sejmišča

Novo mesto: na prašičjem sejmu

22. maja je bilo na novomeškem sejmišču naprodaj 804 pujskov, prodali pa so jih samo 569. Kupci so prišli zlasti od daleč, medtem ko med domačini tokrat za nakup ni bilo posebnega zanimanja. Manjši pujski so šli v denar po 12.000 do 20.000 Sdin, večji po 21.000 do 32.000 Sdin.

Brežice: več prodajalcev kot kupcev

Na sobotnem tedenskem sejmu je bilo naprodaj 1324 prašičev, od tega le 24 starejših od treh mesecev. Mlažjih so prodali 600 po 7,40 Ndin kg žive teže, starejših pa 7 po 14 Ndin kg žive teže.

Trta je zasajena

V Pišecah in na Bizeljskem zasajajo na obnovljenih vinogradskih površinah sadike vinske trte. Vreme je za delo v vinogradih zelo ugodno. Vse poteka po načrtu, brez zastojev.

Hotel »PUGLED«

prenavlja restavracijo Hotel Pugled iz Kočevja bo temeljito obnovil svojo poslovvalnico »Kolodvorska restavracija«. Lokal bo dobil tudi novo opremo, točino mizo in sanitarije. Prenovitev bo veljala 22 milijonov Sdin, opravila pa jo bo »Usluga« do 30. junija letos.

ENODNEVNE PIŠČANCE

in jarčke do starosti 3 mesecev si lahko nabavite vsak terek in sredo v valnici

KMETIJSKE ZADRUGE V NAKLEM PRI KRANJU

Z enomesečnim prednaročilom si lahko zagotovite pri težkih pasmah 12 odst. popusta, pri lahkih pa 20 odst. popusta. Enodnevne piščance pošiljamo tudi po železnici.

NAGRADNO ŽREBANJE

DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA NOVO MESTO

je namenila v letu mednarodnega turizma

3 NAGRADNA SKUPINSKA POTOVANJA PO JUGOSLAVIJI

vlagateljem, ki bodo od 1. aprila 1967 do 31. avgusta 1967 na novo vložili vsaj 1.000 Ndin, kakor tudi tistim vlagateljem, ki bodo v tem času svojo sedanjo vlogo povečali vsaj za 1.000 Ndin.

V nagradno žrebanje so vključeni vlagatelji navadnih in vezanih vlog, ki vlagajo pri banki, pri njenih enotah v Krškem, Metliki in Trebnjem ter pri vseh poštah na območju banke na hranilne knjižice Dolenjske banke in hranilnice.

Izrebrani varčevalci si bodo na skupinskem potovanju od 15. do 19. septembra 1967 ogledali Plitvice, Zadar, Split, Mostar, Sarajevo, Jajce, Banjaluko in Otočec.

DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA NOVO MESTO

NOVOTEHNA NOVO MESTO

NOVOTEHNA — na Glavnem trgu ima na zalogi pralne stroje Castor 509, Castor 532 in Gorenje S 52. Velika izbira gospodinjskih pripomočkov! Vse vrste štedilnikov »Gorenje«. Na zalogi porcelan, emajlirana posoda, steklenina, izdelki iz plastičnih mas (obutev, polivinil tekači, topli pod, stragula, vinas ploščice), elektroinstalacijski material, muzikale, gramofonske plošče in ves ribiški pribor. Ta teden smo dobili: camping opremo: ležalne blazine, zložljive postelje, stole, mize, sončnike in drugo.

NOVOTEHNA — pri kandjskem mostu posluje zaradi adaptacij v prirodnem skladišču v isti stavbi (vhod s Partizanske ceste). Tu lahko dobite vse vrste gradbenega materiala in strešno opeko KIKINDA. Prodajajo tudi vse vrste ploščatega in okroglega železa, črno in pocinkano pločevino, orodje, stavbeno okovje, ves vodoinstalacijski material in še raznovrsten material, pribor železninarske stroke. Na zalogi okna in vrata za stavbe, bukov parket, vezane plošče, emajl-lesonit (rebrast in karo).

BARVE-LAKI — Cesta komandanta Staneta: na zalogi vse vrste barv in lakov, suhe in oljnate barve, razni premazi, zaščitni premazi in ščetinarsko blago (čopiči, omela itd.).

AVTO-DELI na Glavnem trgu: izbira moških in ženskih športnih in turnih Rogovih koles. Mopedi T 12 in T 13, nadomestni deli za vse vrste osebnih in tovornih avtomobilov, akumulatorji 6 in 12 voltov različnih kapacitet, ostali pribor in avtomobilska oprema. Gume za vse vrste osebnih in tovornih avtomobilov.

NOVOTEHNA v Trebnjem, Krškem in Metliki ima vedno na zalogi vse vrste gradbenega materiala, železo, pločevino, tehnično blago, gospodinjske pripomočke in drugo.

POTROŠNIKI, kupujte kvalitetno, poceni in NOVO pri NOVOTEHNI!

MOTORNİ VLAKI

Z novim voznim redom železniških vlakov, ki bo začel veljati 23. maja, bodo na progi Novo mesto - Ljubljana vozili motorni vlaki. Le delavski, ki odplaja iz Novega mesta ob 5.15, in tisti, ki prihaja zvečer zadnji iz Bele krajne. Novost je pospešeni motorni vlak, ki bo odhajal iz Metlike vsak dan ob 6.55, prispel v Novo mesto ob 8.03 in v Ljubljano ob 9.43. Iz Ljubljane se bo vračal ob 16.27 in prispel v Metliko ob 19.23. Ta vlak bo postal le v Črnomlju, Semču, Novem mestu, Trebnjem, Ivančni gorici in Grosupljem. Ker tovarna, ki te motornike izdeluje, ni pravočasno dobavila dveh generatorov motornih vlakov, bodo še nekaj dni po uvedbi novega voznega reda vozili na progi Novo mesto - Ljubljana nekateri vlaki s parno vleko.

»UPORI« - samostojna tovarna ISKRE

642-članski kolektiv dosednjega obrata Upori Sentjerneje Tovarne elementov za elektroniko iz Ljubljane se je na referendumu 6. maja z veliko večino odločil za osamosvojitve. Referenduma se je udeležilo 92 odst. vseh delavcev obrata, za osamosvojitve jih je glasovalo 91 odst., 5 odst. je glasovalo proti, nekaj manj kot 4 odst. pa je bilo neveljavnih glasovnic. Od 1. junija dalje bo obrat Upori v Sentjerneju posloval kot samostojna Tovarna uporov Sentjerneje v okviru Združenega podjetja ISKRA Kranj. Za osamosvojitve se je kolektiv odločil zato, ker bo imel kot samostojna tovarna boljše pogoje in bo lažje razvijal svojo proizvodnjo.

Brežiško AMD bi rado lastne garaže in delavnice

10. maja so na seji UO AMD Brežice sestavili delovni program za tekoče leto. Prva naloga AMD Brežice naj bi postala akcija za povečanje števila članstva, za kar bo potrebno žrtvovati tudi nekaj finančnih sredstev. To bo možno, saj je društvo v zadnjem času skrbelo predvsem za materialno plat. Sklenili so, da bodo dvakrat na leto organizirali sestanke s članstvom: na prvem jih bodo seznanili s programom in bodo pri tem upoštevali tudi pripombe. Tesneje namestitev sodelovali s komisijo za ceste in promet, obnovili pionirski odsek, sistematično nadaljevali z vzgojo tekmovalcev za moto kros in jih pošiljali na pomembnejša tekmovanja. Če bo mogoče, bodo pričeli graditi lastne garaže in delavnice, celoten voznik park pa bodo pravilno in namensko uporabljali. Naloge bodo lotili že ta mesec, 4. junija pa bodo s člani in ostalimi vozniki organizirali izlet v neznanu.

V Dol. Toplicah urejajo snack-bar

V prtiličju kopališkega doma v Dolenjskih Toplicah urejajo snack-bar, v katerem bodo gostom po kopanju stregli z okrepčilnimi pijačami. Nedavno so v tem domu namestili nove garderobne kabine.

SKUPNOST GOJENCEV dijaškega doma Majde Šilc v Smihelu pri Novem mestu je v nedeljo, 21. maja, organizirala zaključno družabno prireditev s pohodom po Kočevskem, ki so se je udeležili vsi gojenci in člani delovne skupnosti zavoda. Na celodnevem pohodu so obiskali Kočevje, Grčarice, Jelenov žleb, Travno goro in Ribnico. Na sliki: pred spomenikom v Jelenovem žlebu govori prvoborec tov. Sober o slavni bitki, ki je bila na tem mestu marca 1942. (Foto: Drago Mohar, Ribnica na Dol.)

DIJAŠKI DOM »MAJDE ŠILC« IZ ŠMIHELA

Po poteh naših partizanskih brigad

Zanimivo srečanje dijakov s partizansko in sodobno Kočevsko

Dvesto mladincev in mladink, gojencev dijaškega doma Majde Šilc iz Smihela pri Novem mestu, je 21. maja s pohodom na Kočevsko dostojno proslavilo teden mladosti in 25-letnico ustanovitve slovenskih partizanskih brigad.

Avtobusi so odpeljali v neznanu, toda ko so zavili z Dvora v strmino nad Jamo proti Laščam, je bilo jasno, da je pohod namenjen Kočevski. Brž se je oglasila partizanska pesem, mladino na pohodu pa je prevzelo zadovoljstvo...

Ze pri Starem Logu so zvedeli za zgodovinski Pugled in Cesto, kjer je bila ustanovljena Tomšičeva brigada. V Kočevju, ki se je razvilo v moderno mesto, so si ogledali spomenik osvoboditve na Trgu tretjega oktobra. Pred Seškovičim domom jih je pozdravil upravnik muzeja Peter Sober in opisal zgodovino Kočevskega in boj Slovencev s peto kolono. Se več zanimivega so slišali v dvorani, kjer je bil prvi kočevski zbor.

Tov. Sober je sedel med dijake in se z njimi popeljal proti Ribnici. Spotoma je pripovedoval o porazu plavogardistov, sodnem procesu leta 1943 v Kočevju, ki se ga je sam udeleževal, in podobnem. Pisec teh vrstic pa je pripovedoval mladini o časih, ko je država bolj podpirala peto kolono kot Slovence.

In že so bili v Jelenovem žlebu, znanem po bitki 26. marca 1943, ko so sovražniki občutili, kako močna in udarna je partizanska pest. Dijaki so se zbrali na pikniku in se s starejšimi pogovarjali, kako je bilo stakrate. Za kratek čas so iz Jelenovega žleba

šli še na Travno goro, kjer je bila 1941 ustanovljena Ribniška četa, nato pa skoz Ribnico v Kočevje, kjer so se

poslovlili od tov. Sobra. Nazaj grede so spet prepevali partizanske pesmi.

Dan je bil prijeten in koristen, maturantje z rdečimi nageljni v gumbicah pa so se s tem pohodom poslovili od šole.

MARJAN TRATAR-UČO

NE BODO SE SPLAČALE NAPOTNICE Z ZDRAVNIKOVO RZ

„Zavarovanec poslan v Ljubljano na svojo željo“

Pravilnik o uveljavljanju zdravstvenega varstva določa, kdaj zavarovancu sklad kaj plača in kdaj nič — Stroškov za pot, krajšo od 15 km, zavarovancu sklad ne bo povrnil — Splošno načelo: vsak naj zdravstveno pomoč išče tam, kjer živi!

Ze nekaj dni ali natančneje od 19. maja velja v novomeški komunalni skupnosti socialnega zavarovanja spremenjeni pravilnik o uveljavljanju zdravstvenega varstva. Pravilnik je bil sprejet na podlagi temeljnega zakona o zdravstvenem zavarovanju. Med drugim določa, kdaj mora zavarovanec sam plačati zdravniške preglede, zdravljenje, zdravila in potne stroške in kdaj plača zanj sklad.

Pravilnik pravi, da mora zavarovanec iskati zdravstveno pomoč pri domači zdravstveni službi, se pravi pri tisti, ki je organizirana v kraju, kjer stalno živi. Izjemoma lahko išče tako pomoč tam, kjer je zaposlen (sezonski in drugi). Samo v nujnih primerih zavarovanec lahko uveljavlja pomoč v katerem koli zdravstvenem domu ali bolnišnici zunaj komunalne skupnosti, kateri pripada. Kdor se bo ravnal tako, mu bo sklad zdravstvenega zavarovanja povrnil oziroma poplačal stroške pomoči, zdravljenja, zdravil in potne stroške. Seveda so izjeme. Če bo iskal zavarovanec, zaposlen zunaj skupnosti, pomoč domače splošne zdravstvene službe, mu bo sklad plačal stroške varstva (preglede itd.), ne pa tudi potnih stroškov. Isto velja za prevoz z reševalnim avtomobilom. Vse stroške (varstva in potne stroške) bo moral zavarovanec, če se bo napolnil v zdravstveni dom sosednje skupnosti (npr. v Ljubljano), sam plačati, ne glede na to, da mu

je zunanji zdravstveni dom bližji.

Pravilnik pravi, da mora zavarovanec hoditi k domačim specialistom, načeloma v najbližji zdravstveni dom, ki ima ustrezno službo. Če take pomoči ne more dobiti v zdravstvenem domu, bo moral v novomeško splošno bolnišnico. Samo v primeru, če bolnišnica ne bi imela oddelka, na katerega bi bil zavarovanec poslan, bi smel na oddelek oziroma k specialistu v ustanovo sosednje komunalne skupnosti. V vseh vseh teh primerih bo zavarovancu plačal sklad poleg stroškov za pregled tudi potne stroške.

K specialistu in v bolnišnico le z napotnico

K specialistu je mogoče iti le z napotnico splošnega zdravnika. To ne velja, če si hoče zavarovanec preizkusiti ostrino vida ali določiti očala.

Zgodilo se bo, da bo zavarovanec želel k specialistu v Ljubljano namesto v Novo mesto. Tedaj mu bo zdravnik na napotnico pripisal, da gre sva svojo željo. V takem primeru bo moral zavarovanec vse stroške plačati sam.

Zavarovanci novomeške komunalne skupnosti imajo za zdravljenje na voljo le novomeško splošno bolnišnico. Vstop vanjo je omogočen, razen v nujnih primerih, le z napotnico zdravnika. Po tej poti urejeno zdravljenje v bolnišnici bo zavarovancem plačal sklad. Kdor pa bo želel v drugo bolnišnico, mu bo zdravnik na napotnico pripisal sva željo, stroške pa bo moral plačati sam.

V zdravilišče le z napotnico bolnišnice

Strokovna komisija, ki jo je ustanovila splošna bolniš-

nica v Novem mestu, bo odločila, kateri zavarovanci se bodo lahko zdravili v zdraviliščih. Nihče ne bo mogel na tako zdravljenje brez napotnice. Napotnico bo načeloma lahko dobil le zavarovanec, ki mu bo strokovna zdravniška komisija priznala pravico do podaljšanega ali nadaljevanega zdravljenja, seveda pa se bo moral zavarovanec do tedaj zdraviti v bolnišnici. Za zavarovance, ki bodo uveljavljali pravico do zdravljenja in popravljanja zob ter protetičnih del, bodo veljale enake določbe kot pri zdravstvenem varstvu v splošnih ambulantah. Eno važnih določil spremenjenega pravilnika pravi, da sklad ne povrne potnih stroškov, če ima zavarovanec do splošnega zdravnika ali do specialista do 15 km poti.

Skład plača domača, izjemoma tudi tuja zdravila

Če bodo zavarovanci uporabljali uvožena, pri nas ne registrirana zdravila, jim sklad ne bo priznal nobenih stroškov. Sklad bo izjemoma plačal le tista neregistrirana uvožena zdravila, ki jih bodo medicinski organi priznali za boljše. Vselej pa bo sklad plačal uvožena registrirana zdravila oziroma tista uvožena zdravila, ki jih pri nas ne bo dobili.

- Določbe o ocenjevanju
- zmoglosti za delo, podalj-
- ševanju nege obolelega dr-
- žinskega člana, plačevanju
- protez in ortopedskih pri-
- pomočkov veljajo od leta
- 1965.

Obisk slovenskih študentov iz Zagreba

Na Senovem so 13. maja pozdravili slovenske študente iz Zagreba. Njihov klub je že četrto leto zapovrstjo organiziral pohod po stopinjah XIV. divizije S študenti je bil tudi general Jaka Avšič. Senovčani so goste pospremlili na Bohor, kjer so zvečer zakurili kres. General Jaka Avšič je pripovedoval študentom spomine na partizansko vojskovanje.

„Trdinova pot“ odprta

V nedeljo dopoldne je bila pri »Gospodični« na Gorjancih slovesno izročena namenu dolenske planinsko-turistična transversala »Trdinova pot«. Po uvodnem pozdravu tajnika TD Novo mesto Nika Pavliča je govoril o pomenu Gorjancev v NOB upravnik

novomeške študijske knjižnice Bogo Komelj, predsednik PD Novo mesto Rudi Jereb pa je na kratko opisal lepote, mimo katerih vodi »Trdinova pot«, in jo izročil namenu. Anica Tomažin, delavka iz INISA, je z občuteno recitacijo Trdinovih del »Cvetnik« in »Gospodična« obogatila slovesnost.

Navzoče sta pozdravila tudi predstavnik PZS iz Ljubljane in predstavnik PD »Janez Trdina« iz Mengša, ki je izročil Novomeščanom sliko planinskega doma pri Mengšu, ki nosi ime po Mengšanu Janezu Trdini. Naše društvo je poklonilo Mengšanom portret pisatelja Trdine. Preden so udeleženci slovesnosti ob zvokih harmonike odšli na simbolični obhod prvih sto metrov »Trdinove poti« se je vsem, ki so sodelovali pri lepm in velikem delu, zahvalil stari planinec Novomeščan Franc Adam.

Krmelj: Neoštevilčene hiše se starajo

Stanovanjska bloka v Krmelju sta bila sezidana pred petimi leti, pa še nimata hišnih števil. Brez števil so nove hiše tudi v drugih krajih v občini. Krajevni uradnik niso ničesar napravili za oštevilčenje, zato bi bilo prav, če bi red napravila občinska skupščina.

B. DEBELAK

SLOVENIJO BODO PREDSTAVLJALI UCENCI IZ BREŽIC

VI. srečanje bratskih šol v Begeču

Učenci in učitelji osnovnih šol z imenom bratov Ribarjev se bodo letos sestali v Vojvodini - Tam bo tudi seja ravnateljev, strokovni posvet matematikov in tekmovanje mladih matematikov bratskih šol - Učenci se bodo nato predstavili s kulturnim programom - Brežiška šola pripravlja Zbornik, ki bo natisnjen v 1.000 izvodih

Sole BRATOV RIBARJEV prirejajo vsako leto medsebojna srečanja učencev in učiteljev. Letos se bodo zbrali v Begeču v Vojvodini, kjer je gostiteljica tamkajšnja osnovna šola. Iz Brežic bo odpovalo tja 23 učencev. Spremljalo jih bo 5 članov učiteljskega kolektiva. To srečanje bo od 4. do 7. junija.

V Begeču bo seja ravnateljev in strokovni posvet matematikov. Učenci bodo sodelovali na tekmovanju mladih matematikov bratskih šol. V desetminutnem kulturnem programu bo vsaka skupina predstavila svojo šolo, svoj kraj in svoj narod.

Srečanje ima namen utrditi bratstvo in enotnost jugo-

slovanskih narodov in je pomembna medrepubliška manifestacija. Vsako leto je združeno tudi s strokovnim programom. Za letos bo brežiška šola pripravila Zbornik, ki bo natisnjen v 1.000 izvodih.

Osnovna šola iz Brežic je zaprosila občinsko skupščino za finančno pomoč, ker so taka srečanja zvezana s

Na sliki: predsednik PD Novo mesto Rudi Jereb odkriva na nedeljski slovesnosti pri Gospodični na Gorjancih tablo, na kateri je turistični zemljevid »Trdinove poti«, in s tem simbolično izročita namenu novo dolensko planinsko-turistično transversalo. (Foto: Miloš Jakopec)

Slive so jim predaleč

V DANI razmišljajo o kooperaciji v sadjarstvu

Mirenska DANA prodaja tri četrtine vseh pridelanih sliv v Sloveniji, večino sadja pa kupi v drugih republikah. Voziti tako daleč razmeroma lahko pokvarljivo blago pa je draga stvar, ki povečuje stroške proizvodnje. Zato Dana vsako leto povprašuje pred bratstvo sliv tudi v bližnjih krajih, predvsem v Beli krajini, vendar pri tem ni dosti uspeha. Nasadi sliv, pa tudi drugih sadnih vrst so zanemarjeni, pridelki pa pičli in nestanovitni.

Ena izmed možnosti, da bi pocenili prevoz, je kuhanje slivovke v južnih republikah; druga, vabljiva tudi za kmetijske, pa je sodelovanje pri obnavljanju zapuščenih sadovnjakov, ki bi lahko dajali obilen sad. DANA je zelo donosno podjetje in je lani dosegla čez dva milijona S din skladov na zaposlenega, kar je izreden dosežek. Ker kmetijci ne morejo dobiti denarja za obnovo sadovnjakov, bi lahko v dobro zastavljeni kooperaciji našli korist za obe strani.

„Poskušam, kako gre zasebniku!“

Semiško rdeče vino in druga domača vina, domači piščanci, domači kruh, domača sajama, prekažena gnjat. Vse vrste alkoholnih in žganih pijač znanih domačih proizvajalcev, med drugim »Vodka apostolska«, slivovka, konjaki...

Bogata izbira, cenik za vsak žep.

Gostišče je na Ruperč vrhu. Peter Zajc ga je odprl prvič maja.

»1.500.000 Sdin sem investiral v lokal, kakršnega mi je zapustil prejšnji najemnik,« je pripovedoval Zajc kakšne tri tedne po otvoritvi. »Razmišljal sem in se odločil. Rekel sem si: zakaj ne bi tudi jaz poskusil kot zasebnik! In poskusil sem. Ni še tako, kot želim, da bi bilo. Potrebno bo nekaj časa.«

Načrti so lepi in uresničljivi. Vsaj tako pravi Peter Zajc, ki je bil devet let gostinski delavec v novomeškem hotelu »Metropole«. Med drugim bo urenil nekaj prenočišč, dal napraviti reklamne table in...

Med pogostimi obiskovalci na Ruperč vrhu so lovci. Zajc je zanje uredil in oprnel posebno sobo. V sezoni, ki privablja čedalje več domačih in tujih gostov v te kraje, bodo dobrodošli vsi - z najrazličnejšimi okusi, z najrazličnejšim denarjem.

Poslej bo gostišče zaprto samo ob sredah.

I. Z.

V pripravi predpis o škodi po divjadi

Določal bo, kako morajo kmetje zavarovati svoje parcele pred divjadjo - Lovci so lani dobro gospodarili - Za predsednika Lovske zveze izvoljen dr. Miran Cilenšek

Na letošnjem občnem zboru Lovske zveze Kočevje so se zastopniki lovskih druženj strinjali, da Lovska zveza Kočevje še vedno dela za vse sedanje območje, se pravi za območje občin Kočevje in Ribnica ter za del občine Ljubljana-Vič-Rudnik.

Po novih predpisih bi namreč lahko vsaka občina ustanovila svojo lovsko zvezo. Lovci pa so prepričani, da zaokroženega lovskega baze, ki ga obsega Lovska zveza Kočevje, ne kaže drobiti. Vsaka razcepitev bi bila le v škodo lovskih organizacij, lovcev in dobrega gospodarjenja z lovšči.

O škodi po divjadi ni bilo daljše razprave, ker bo to reševal upravni odbor zveze v

sporazumu s komisijami za lovstvo pri občinskih skupščinah. Te komisije bodo pripravile tudi poseben predpis v zvezi s škodo po divjadi, ki ga bodo sprejele občinske skupščine. V njem bodo določene pravice in dolž-

nosti lovskih organizacij in kmetev. Tako bo med drugim predpisano, kako morajo kmetje zavarovati svoje površine pred divjadjo. Izdelan bo cenik za posamezne kmetijske pridelke, izračunan hektarski donos itd.

Na občnem zboru je bilo ugotovljeno tudi, da so lovške družine lani dobro gospodarile, saj se jim je v blaginjah nabralo nad 5 milijonov Sdin več kot leto prej. Tudi strokovno znanje lovcev in disciplina sta zadovoljivi.

Na občnem zboru so izvolili nov, 15-članski upravni odbor, za predsednika pa dr. Mirana Cilenška.

Črnomelj: »Mnogo hrupa za nič!«

Tako menijo nekateri črnomaljski prosvetni delavci o odločitvi, da bo imela občina Črnomelj svojo izobraževalno skupnost; s tem zaenkrat ne bo prišlo do kakih večjih sprememb v primerjavi z dosedanjim poslovanjem v okviru občinskega sklada za šolstvo. Pred kratkim je bil za predsednika črnomaljske izobraževalne skupnosti imenovan Vinko Jerman, za tajnika pa Jože Stermec. Na nedavni seji iniciativnega odbora je bilo sklenjeno, da bo ustanovna skupščina izobraževalne skupnosti 29. maja in da bo šlela 31 članov, od tega 15 iz vrst prosvetnih delavcev in 16 predstavnikov javnosti.

Literarni nastop v Sevnici in Loki

18. maja zvečer so književniki Milan Guček in Miško Kranjec iz Ljubljane ter Franjo Roš iz Celja na pobudo Prešernove družbe iz Ljubljane sodelovali na literarnem večeru. Literarni nastop so poživili gojenci glasbene šole s skladbami za harmoniko in klavir pod vodstvom učitelja Viktorja Krena. Ob koncu je bilo žrebanje knjig Prešernove družbe, v katerem je 6 učencev prejelo lepe knjige. Književniki so istega dne obiskali tudi Loko. Slovenska mladež jih je v obhrami kraja sprejela in obdarila s cvetjem ter hvaležno poslušala njihova dela.

S. Sk.

Geološka ekskurzija okoli Sevnice

V nedeljo, 28. maja, prireja Slovensko geološko društvo drugo letošnjo ekskurzijo po Dolenjski. To pot bodo geologi vodili udeležence po dolinah in gričih na desnem bregu Save pri Blanci in Sevnici. Posebno zanimivi bodo apnenici in laporji, v katerih je veliko kremenovih razli-

kov - rožencev. Te plasti so dobile po vasi Veliki Trn ime velikotrsne ter po Krškem krške plasti. V strokovni literaturi so jih že večkrat opisovali ter jim prvotno pripisovali triasno starost. Po vojni pa so geologi v njih našli zgornjekredne okamenine. Tako strokovnjaki danes trdijo, da je del teh plasti nastal v srednjem triasu, drugi del pa v zgornji kredi. V velikotrsnih in krških plasteh so ponekod našli ostanke školjk, za določitev starosti teh skladov pa so mnogo pomembnejše praživali iz skupine luknjičark. To so mikroskopsko majhne živali, ki jih najdejo tako, da vzorce laporja dalj časa spirajo z vodo. S tem odplaknejo večji del glinastega materiala. Na drobem situ ostanejo debelejši delci, med katerimi so včasih pogostne iz več kroglic sestavljene hišice luknjičark.

Največji del ekskurzije bo posvečen velikotrsnim in krškim plastem, slišali pa bomo tudi o drugih mezozojskih ter o terciarnih sedimentih iz okolice Krškega. Zbor za ekskurzijo bo pri železniški postaji na Blanci v nedeljo, 28. maja, ob 12. uri. Takrat imajo zvezo tudi udeleženci z ljubljanske

strani. Pričakujemo pa, da se bodo ekskurzije udeležili tudi domačini iz Krškega, Sevnice ter drugih bližnjih krajev, da se bodo seznanili z geološko zgradbo okolice.

Rajko Pavlovec
Ljubljana, Trubarjeva 14

Asfaltiranje v Krmelju

Cestno podjetje Novo mesto je izdelalo predračun za asfaltiranje ceste v Krmelju v več variantah. Predstavniki občinske skupščine Sevnica, Metalne iz Krmelja in Cestnega podjetja Novo mesto so zaenkrat osvojili tisto varianto, po kateri bi asfaltirali cestišče v dolžini 820 m in širini 4,50 m. Stroški asfaltiranja bodo veljali 226.850 N din. 50.000 N din bo prispevala Metalna Krmelj, ni pa še znan znesek prispevka Konfekcije »Lisca« iz Sevnice, ki ima v Krmelju svoj obrat, in Kmetijskega kombinata »Zasavje« v Sevnici. Levji delež pa bo morala prispevati občina.

Asfaltiranje ceste v Krmelju je najnujno tudi zaradi tega, ker bo po predvidevanjih v tem kraju proslava ob podelitvi domicila XII. brigadi.

BIRČNA VAS: »Še dolgo po poti napredka in miru!«

Tudi mi, pionirji iz Bircne vasi, se pridružujemo čestitkam in pozdravom kurirjev Jugoslavije. Želimo Ti še mnogo srečnih in zdravih let, naša največja želja pa je, da bi nam še dolgo vodil našo domovino po poti napredka in miru. Mi pionirji se bomo trudili in vestno opravljali svoje delo, da bomo postali vredni člani svoje domovine.

Pionirji odreda »Miha Počrvina« iz Bircne vasi

120 nekdanjih pripadnikov partizanskih delavnic za zvezo - baza 99 D se je zbralo na prvem povojnem srečanju v Starih Zagah. Na zboru so se domenili o nadaljnjem sodelovanju, o zbiranju spominskega gradiva, o pripravah za dodelitev domicila njihovi enoti in drugem. Na sliki: pri malici v Starih Zagah. (Foto Mirkó Vesel)

Poplava podpisov

Lastnoročno podpisovanje je dogodek, ki ga človek lahko doživi samo v Pragi na začetku pomladi. To podpisovanje, ki je dobilo popularen naziv »avtogramadiada«, je srečanje umetnikov, književnikov, športnikov in njihovih ljubiteljev. Že ko je bila avtogramadiada prirejena prvič, leta 1964, je prišlo na stotine ljubiteljev lepe knjige, pesmi, glasbe, baleta in športa, ki so se znetli pred tavnim, precej vsakdanjim poslopijem založniškega podjetja »Miada fronta«. Letos je bilo teh obiskovalcem avtogramadiade že na tisoče; bolje bi rekli »lovcev na avtogram«. »

Nad dvajset vrhunskih osebnosti kulturnega in političnega življenja Češkoslovaške je v tej praški pomladi dalo nad 60.000 podpisov na posebej izdelane kartone, v dijaške zvezke, na gramofonske plošče, v notne knjige, spominske knjige in podobno. Vsak se je podpisal nad tritisočkrat.

Stevila ljudi, ki so prosili za podpis, nihče ne bi mogel natančno ugotoviti, pa tudi poskušal ni. Znani književniki Bohumil Hrabal, Ivan Vyskočil, František Jilek, pesnik Karel Šiktanc, popularna pevca Karel Gott in Vaclav Neckař, znana češka svetovna popotnica inženirka Hanzelka in Zikmund, nogometaš Andrej Kvařnı̇ak in mnogi drugi so neustrahovano dajali podpise do zadnjega oboževalca.

Ideja je res edinstvena. Ni znano, da bi sploh kje na svetu to delali tako organizirano.

To pa ni samo poskus omogočiti zbiralcem, da pridejo do njih. Ta manifestacija ustvarja tudi prijetno ozračje skćpnih pogovorov, vprařanj in domisle.

Avtogramadiada je trajala pet ur. Gotovo ni lahko podpisati se tritisočkrat, hkrati pa še odgovarjati na vprařanja. Toda književniki, glasbeniki, pevci, športniki, igralci itd. radi pridejo na avtogramadiado, ker je to ena izmed oblik neposrednega stika

Mali človek

Prebral sem: »Stvar je zanimiva, ker govori predvsem o malem človeku!«

Slišal sem (večkrat): »Vso skrb je treba posvetiti našemu malemu človeku!«

Govorijo in pišejo: »Mali človek, mali človek, mali človek...!«

Gledam in iščem: Kje si mali človek?

Ni ga. Kot bi se udri v zemljo! Ni malega človeka, kakor bi se me izogibal... »

Mali človek! Ampak — biti moral Nekje mora biti ta mali človek! Sicer ne bi toliko govorili o njem, mu posvečali vso skrb, ne bi ga moglo nekaj zanimati, če ga ni!

Torej — iščem tega našega malega človeka... »

Srečam majhnega, bolj pritičkavega človeka. »Ste vi mali človek?« ga ustavim. Pogleda me, takole navzgor, kajti večji sem od njega, in odkima: »Ne, nisem mali, sem cestni prometnik. Da, majhen pa sem, majhen.« »

Grem naprej. Ustavim nekoga, takole dva metra in še kaj ga je. Nič po JUS, niti on, niti obleka, niti čevlji. »Oprostite, ste vi mali človek, naš mali človek?« Pogleda me, navzdol, se namrdne in nekaj v pogledu me opozarja. Sklonim se in grem naprej.

Iščem dalje. Malega človeka. Pa ga ni. Nikjer!

Kaj pa, kaj pa, če sem to jaz? Hm?! Mogoče.

Spet skrbno berem in pozorno poslušam. O malem človeku, ki je zadovoljen, da se piše o njem, o malem človeku, ki mu je treba posvetiti vso pozornost. Ne preberem in sišim le tistega, kar je napisanega in povedanega, berem in poslušam tudi med vrticami. Lovim najrahljeje odtente.

Rahlje se mi svita,

Kaj, če niso to preprosti ljudje, delavci, kmetje? Stopim k njim in jih vprašam: »Poslušajte, tovariš, da niste morda vi mali ljudje?«

Nerazumevaajoče me pogledajo, izmenjajo med seboj poglede in nato nekdo vpraša: »Kaj pa je to mali človek?«

Potem mozgam naprej: Neke do je na pomembnem polo-

žaju in ta položaj izrabi v svojo korist. Mimogrede se ga prime nekaj, kar ni njegovo. Tega človeka potem skrbno čuvajo, ne da bi o njegovem početju zvedeli drugi, oškodovani. Torej mu je posvečena vsa skrb. In tudi piše se o tem človeku, samo dobro!

»Hevrekala!« — našel sem!

To je torej mali človek... Trenutnemu veselju ob pomembnemu odkritju pa sledi grenko razočaranje. Človek, ki se okorišča z družbenim premoženjem in službenim položajem ni mali človek. Mali človek je, tako sem zvedel, preprost, delaven človek, delavec, kmet, prometnik, čistilka, oni drugi pa niso mali, temveč veliki ljudje. Nekako fakole: več ko imaš, večji si, manj ko imaš, bolj si majhen. Torej veliki in mali ljudje!

Ti majhni ljudje pa so res nesramni! Nergajo nad početjem velikih ljudi, nevoščljivi so jim njihovega (družbenega) premoženja, zavidajo nekemu, ki za dober standard, postavljen na krepkih družbenih temeljih, odsele le nekaj mesecev, standard pa mu ostane skupaj s prejšnjo družbeno odgovorno službo... Kako so majhni tile mali ljudje, ko ničesar ne razumejo!

Pripis: Po naporem iskarnju sem našel, vendar razumel še vedno ne. Živimo v družbi, ki zagotavlja enakopravnost, torej enakost majhnih in velikih ljudi. Zakaj se potem delimo na male in velike? Se bomo kakor nekoč delili po premoženju, po obleki, nabiti ali prazni v denarnici? Saj razlik pravzaprav ne bi smelo biti! Če že mora biti, bodimo vsi majhni ali pa vsi veliki. Glede na čas, v katerem živimo, prihodnost, ki jo ustvarjamo, bi rekel, da smo vsi veliki, kajti vsi skupaj se pehamo za lepšo, srečnejšo, pravičnejšo prihodnostjo. Pa tudi sedanost ni majhna. In — navsezadnje, to sedanost so nam v dobrini meri priborili prav — mali mali ljudje, le da tedaj še niso vedeli, da so majhni... »

Razmišljal in zapisal: mali človek R. GRIVEC

Albert Camus:

Prijetni sosedi

»Dobro jutro! Upam, da mi boste oprostili, da prihajam tako zgodaj. Vidim, da imate mnogo dela, saj ste se sinoči komaj do konca presečili, a ko sem vas opazovala skozi okno, kako hitite, mi je prišlo na misel, da ne bi bilo slabo, ko bi skuhalo malo kavice in si oddahnili. Upam, da ste džeze že našli v kakem zaboju. Medtem ko bo voda zavrela, pa spregovorite nekaj besed. Če ravno nimate pri roki žličke, lahko skočim po svojo in je prinesem. Kavoj pa gotovo imate. Moram priznati, da je zelo prijazen od vas, da ste me povabili na kavjo, čeprav ste sredi zmešnjave. Ena skodelica bo čisto dovolj, da. Nisem taka kot nekatere druge... »

Samo eno žličko sladkorja, prosim. Če že hošete, pa dve. Tako prijetno je tu pri vas. Gotovo ošte dali stanovanje prepletkati, ali ne? Veste, vsi smo bili močno presenečeni, ko se je stranka pred vami tako na vrat na nos izselila. Sicer pa nič čudnega, ko so bili toliko dolžni speceriji. Kupovali so vse pri Renardu. Ha, trgovec Lucas na drugem vogalu ni tako nor, da bi dal upanje. Še svoji materi ne bi dal nič na kredit. Zato tudi ni čudno, da je tak bogataš; še od črne borze med vojno mu je ostal lep kupček. Jaz hočim kupovat k Renardu in tudi vam svetujem isto. Le to bi vas rada opozorila, da dobro gledate kadar kaj tehta. Zlepa ne zna kdo tako goljufati pri vagi kot Renard.

Videli boste, kakšne čudovite sosede boste imeli.

Vsi so ljubeznivi in kar se da ustrežljivi. No, če že silite, pa mi natočite še eno skodelico kave! Fina kavica! Gotovo kupujete dobro sorto. Ko bi vedela, da bova pilji kavoj, bi vzela s seboj nekaj piškotov... Ah, nikan se ne trudite in ne iščite piškotov... razen če jih nimate čisto pri roki.

Vaša najbližja soseda je gospa Robin. Čudovita ženska. Samo nikan ji ne posojajte denarja! Za tistega njenega poba, za katerega vsi pripovedujejo, kako je podoben očetu, pa bi jaz lahko prisegla, da... sicer pa, kaj nama to mar, ali ne?

Nad vami stanuje gospa Tifler. Prav gotovo vas bo kmalu obiskala, bodite brez skrbi! Svetujem vam, da skrijete pred njo vse steklenice pijače, kar jih imate pri hiši, ker drugače... Jaz dam še kozarec iz kredence, ka-

dar pride na obisk. Zelo prijetna gospa je, boste videli.

Tudi z gospo Lecoj se boste morali seznaniti. Čudovita stara gospa je, čeprav pripovedujejo, da se jo že večkrat videli, ko prihaja iz zastavljalnice. Sicer pa to ni nobena sramota.

Ah, skoraj sem pozabila na gospo Leblanc! Zares zelo mila ženska, le na to vas moram opozoriti, da ne verjamete niti polovice

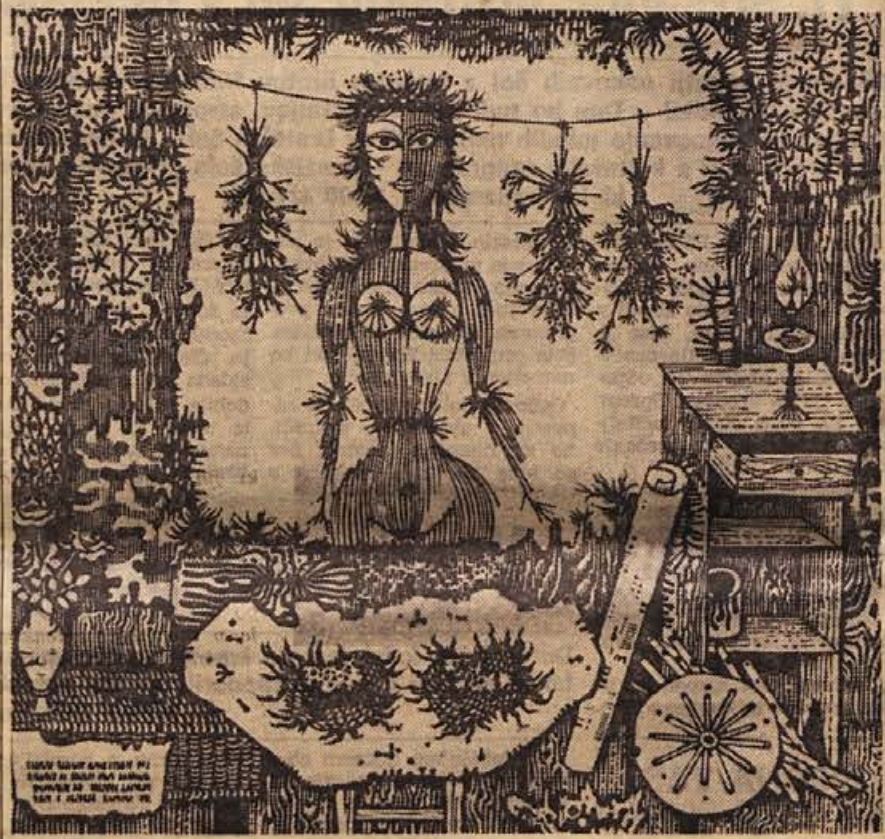
tistega, kar vam bo pripovedovala. Saj razumete, kaj mislim s tem, ali ne?

Odhajam. Vidim, da ste sredi dela, in ne bi vam bila rada v napoto. Samo malo sem hotela skočiti k vam, da vidim, ali je kaj pomagati. Na svidenje! Upam, da si boste vse lepo uredili in da vam bo v naši hiši lepo. Bodite prepričani, da niste mogli priti med boljše, bolj odkrite in prijetne sosede.«

Teden muzejev

pod geslom »TURIZEM IN MUZEJI«
traja od 22. do 28. maja 1967.
Obiščite zanimive zbirke v muzejih
na našem področju!

Vstop prost.

FRANCE MIHELIC: DAFNE II. — 1967, lesorez

Slikar in grafik Franjo Stiplovec (1898 - 1963)

V soboto zvečer so v galeriji v Krškem slovesno odprli umetniško razstavo olj in risb pokojnega krškega rojaka akadem. slikarja Franja Stiplovec. Razen javnih in kulturnih delavcev iz Spod. Posavja, Zagreba in Novega mesta so na otvoritvi pozdravili pokojnikovo vdovo Ivo Stiplovec, navzoč pa je bil tudi pomočnik republikanskega sekretarja za kulturo književnik Radko Polič s soprogo. Stevilnim domačinom je predstavil umetnika in njegovo življenjsko delo prof. Stanko Škaler, ravnatelj Posavskega muzeja iz Brežic. Visoka raven razstave vabi k obisku, prav gotovo pa bo tudi spodbudila še sedanjo hvalevredno prizadevnost vodstva mlade galerije, da nam bo letos pripravila še več podobnih razstav in prireditev. — Umetnika in njegovo umetnost predstavljamo s tekstom, ki ga je za katalog na razstavi napisal umetnostni zgodovinar dr. Drago Komelj iz Ljubljane.

Slikar in grafik Franjo Stiplovec — po rojstvu z otoka Krka, po šolanju, osebnem in umetniškem zorenju ter oblikovanju pa Tržačan — je tukajšnji rojak. Njegov oče se je iz obsojenskih krajev po službeni dolžnosti preselil v Trst, kjer je bil carinik. 1918. leta pa se je sin Franjo, potem ko je že služboval v Škedenju in Barkovljah, moral umakniti najprej v koroški Velikovec, po plebiscitu pa v Maribor. 1925. leta se za stalno naseli v Krškem, po osvoboditvi pa se je preselil v Brežice.

Ze v Trstu se je Stiplovec odločil za slikarstvo, čeravno je najprej moral postati učitelj, ker ni imel prilike, da bi se posvetil samo slikanju. Trst je že pred vojno postajal središče, ki mu združevalo pomembnejše slovenske kulturne in javne delavce. Tudi mladi Stiplovec se kot srednješolec aktivno vključuje v tedanje tržaško kulturno življenje: sodeluje pri Slovanski čitalnici, silka odrske scene, posluša znameniti Cankarjev govor, sklepa prijateljstva s pesniki, gledališčniki, slikarji in tudi

sam poskuša slikati. Vsestransko veselje in ljubezen do javnega in kulturnega dela prenese tudi v Maribor: tu je organizator prve umetnostne razstave, soustanovitelj in prvi tajnik umetniškega društva »Grohara«, veselje do slikanja in umetnostne izobrazbe ga zvabi na Dunaj in kasneje še v Zagreb. Postane član tedanjega borbenega Društva mladih, kasneje Slovenskega lika, ki je združilo avangardo mladih slovenskih likovnikov.

Kot poklicni pedagog in šolnik tudi v Krškem ni nikdar nehal ustvarjati in snovati. Tu razvija različne spretnosti: ilustrira knjige, riše plakate, je pevovodja, orglar, režiser, scenograf; ljubezen do starin in starožitnosti, ki mu daje tako močan pečat v njegovem slikarstvu, ga končno pripelje v vrste muzealcev.

Najbolj plodovita umetniška leta preživi v Krškem. Provincialno mestice, ponosno na svojo meščansko šolo, na kateri se je zvrstila cela vrsta kasnejših uglednih znanstvenikov, je daleč

od umetnostnega središča, kakršna sta bila tedaj Ljubljana z Jakopičevim paviljonom in rednimi likovnimi prireditvami ter Zagreb s svojo Akademijo. Edina zveza je vlak ter časniki, ki so od časa do časa poročali o razstavah, pa domače in tuje revije, ki jih je prebiral doma ali pri krških prijateljih. Vendar je bil Stiplovec v tem času eden redkih spedeželskih umetnikov, ki je vzbudil zanimanje tudi v kulturnem središču Slovenije, Sodeluje namreč na vseh kolektivnih razstavah doma, razstavlja na Reki, v Splitu, Sarajevu, zunaj pa predvsem na mednarodnih in jugoslovanskih v Hodoninu, Pragi, Berlinu, Bruxellesu, Barceloni, Amsterdamu, Londonu, Firencah. Postane član dunajskega Hagebudna, o njem pišejo domače in tuje kritike. Vendar se je enkrat samkrat odkril na veliki samostojni retrospektivni razstavi 1939. leta v Ljubljani. Ta razstava je do neke mere pomenila zanj tudi kritični obračun z lastno umetnostjo; po razstavi se zavestno umakne in po osvoboditvi se v glavnem ukvarja le še z organizacijo in preureditvijo Posavskega muzeja. Medtem pa sodeluje še na kolektivnih razstavah v Brežicah in Celju.

Za Stiplovecovo umetnost je nedvomno odločilno njegovo tržaško poreklo. Večina primorskih umetnikov, s izjemo Dolenjcev Kraljev, odklanja impresionizem, sprva se nagibljejo k ekspresionizmu in kasneje se oprimejo »stvarnega« slikarstva. Te prvine je tudi Stiplovec prinesel v Maribor. Njegova prva dela sicer dokazujejo, da impresionizem ni šel mimo njega, vendar trdno grajena risba že kaže na njegovo kasnejšo preusmeritev. Mariborsko umetniško društvo »Grohara« še kaže na umetniško pripadnost kroga mariborskih slikarjev, izoblikovanih

Rudolf Mohar: PESMI

Pred menoj je drobna knjižica s skromnim ovitkom in naslovom: Rudolf Mohar — Pesmi. Z zanimanjem prelistavam 60 strani v samozaložbi izdanih pesmi, ki so nastajale v zelo razgibanem poldrugi desetletju pred zadnjo vojno in med njo.

Rudolf Mohar ni pesnik, vendar mu je mnogo svojih spoznanj in občutij uspelo prebiti v lepe, zanimive verzje. Ni nameraval postati pesnik, in vendar so se verzji v njegovem srcu kar sami porajali. Verzji, ki jih lahko imenujemo odločen socialni protest, z druge strani pa liričen slavospev njegovi dolini, njegovemu Loškemu potoku.

Za lažje razumevanje njegovega pesniškega izraza je treba poznati predvsem razme-

re, v kakršnih je živel pred dvema in več desetletji človek v hribovitom svetu onstran Velike gore, v Loškem potoku. Zemlja, od nekdanjega mačehovskega do svojih marjiških, globoko vanjo zakorenjenih otrok, ni mogla preživljati vseh. Rezala jim je lanke skorje kruha, tako da so mnogi skušali poiskati debelejšje rezine daleč v tujem svetu, v Nemčiji, Franciji, Ameriki, od koder so se le redki vrnili, še manj jih je obogatelo. Marsikdaj je v potoških domovih, kjer je bila nekoč osnovna jed bob, govtal glad, zaradi davkov in drugih dajatev pa je nemalokrat pel preko domačije boben Težke socialne razmere so lepo opisane v baladi Kmetova bilanca: »Vse smereke prodal sem, zdaj moram še prase in vole povrhu, da rešim dolga se... In črna mu slutnja obraz zdaj prekrije: spomlad bo boben pel prek domačije.«

Mohar je zbirko razdelil na tri snovno zaokrožene dele: v otroške pesmi, splošne pesmi in balade. Zadnje so najljepše; tu in tam že s pravo baladno grozljivostjo govore o težkem času, v katerem so nastajale, o času izkoriščanja, revščine, izseljevanja, o časih, ko so mnogi naši rojaki za skromno skorjo vsakdanjega kruha puščali svoje moči in življenja v rudnikih in gozdovih širou po Evropi.

Rudolf Mohar, upokojenec v Kočevju, pravi o svojih pesmih: »Pesmi so nastajale same od sebe; misli, ki so se nakopičile v moji duši, sem samo prepisal na papir. Izdal sem jih predvsem zato, da bi po svoje, čeprav skromno, pričale o nekdanjih časih, ki jih posebno mladina komaj še pozna. Mnogo bolj kot pesmi me privlačijo proza, pripovedka...«

V zadnjih letih, v času po vojni, je Mohar napisal že lepo število pripovedk, vendar je v vseh znal s tenkim posluhom za vsakdanjost povezati pravljico s sodobnimi razmerami. Tako Mohar pesnik kakor Mohar pripovednik pa se v svojih delih predvsem zanima za človeka, za lepo in dobro v človeku, za tople, prirsčne, bratske vezi, ki nas kljub vsemu še vedno vežejo.

F. GRIVEC

Novo mesto: ustanavljamo temeljno izobraževalno skupnost

Zakon o izobraževalnih skupnostih in financiranju vzgoje in izobraževanja je skupščina SR Slovenije sprejela ob koncu aprila. Skoraj leto dni smo obravnavali osnutke zakona, zato se je sprejem zakona zavlekel. Sedaj pa, ko zakon imamo, moramo v zelo kratkem času opraviti pomembne naloge, s katerimi bomo omogočili delovanje zakona:

1. Do 31. maja moramo ustanoviti temeljno izobraževalno skupnost, t. j. sklicati ustanovno skupščino izobraževalne skupnosti.
2. Do 15. junija mora občinska skupščina določiti stopnje prispevkov, ki se bodo stekali v sklad izobraževalne skupnosti.

Temeljne izobraževalne skupnosti prevzamejo financiranje vzgojno-izobraževalnih dejavnosti s 1. junijem 1967 in s tem dnem prenehajo dosedanja družbeni skladi za šolstvo.

Navedene naloge, predvsem prva, zahtevajo intenzivne priprave in hitro ukrepanje. Za pripravo ustanovne skupščine izobraževalne skupnosti je v skladu z zakonom imenovala občinska skupščina sedemčlanski iniciativni odbor. Ta mora pripraviti osnutke statuta IS in poslovnik o delu ustanovne skupščine.

Iniciativni odbor se je sestel in po predhodnem posvetovanju z vodstvi občinskih družbeno-političnih organizacij in občinske skupščine sklenil, da bo ustanovno skupščino sestavljalo:

1. 5 predstavnikov obča-

nov, ki jih imenuje občinska skupščina;

2. 25 predstavnikov vzgojno-izobraževalnih zavodov, ki jih izvolijo samoupravni organi vzgojno-izobraževalnih zavodov;

3. 4 predstavniki družbenih organizacij, ki jih imenujejo organizacije SZDL, ZMS, ZSS in ZB;

4. 18 predstavnikov delovnih organizacij, od tega 15 iz gospodarstva in 3 iz družbenih služb;

5. 3 predstavniki občinske skupščine, ki jih izvoli skupščina izmed odbornikov.

Tako bo ustanovna skupščina izobraževalne skupnosti štela 55 članov.

Iniciativni odbor priporoča vsem organizacijam in organom, ki imenujejo ali izvolijo predstavnike v ustanovno skupščino, da te pooblasti hkrati tudi za predstavnike v skupščini temeljne izobraževalne skupnosti. Po dogovoru z zainteresiranimi organi in organizacijami bo ustanovna skupščina sprejela tudi sklep o tem, kateri mandati veljajo za 2 leti in kateri za 4 leta.

Z občinskimi vodstvi družbeno-političnih organizacij in občinsko skupščino se bo iniciativni odbor posvetoval o kadrovske sestavi skupščine IS. V ta namen bo na posvetih, ki jih bosta sklicala občinska skupščina in občinski sindikalni svet, razpravljati tudi s predstavniki upravnih organov delovnih organizacij in gospodarstva o njihovih predstavnikih v skupščini IS. Potem se bo iniciativni odbor sestel s predstavnikih vzgojno-izobraževalnih zavodov in jih zaprosil, da izvolijo svoje predstavnike v skupščino IS. Predstavnike vzgojno-izobraževalnih zavodov bodo neposredno izvolili svetli ali delovne skupnosti zavodov.

Predstavnike občanov, občinske skupščine in delovnih organizacij bo izvolila občinska skupščina na svoji seji, ki je predvidena za 25. maj. Do navedenega datuma bi morali

tudi vsi ostali organi in organizacije imenovati oziroma izvoliti svoje predstavnike v skupščino izobraževalne skupnosti.

Iniciativni odbor bo članom ustanovne skupščine IS poslal predlog poslovnik ustanovne skupščine in sklical ustanovno skupščino za sredo, 31. maja 1967.

Ustanovna skupščina bo:

1. poslušala poročila predsednika iniciativnega odbora,

2. izvolila verificacijsko komisijo,

3. sprejela poslovnik o delu ustanovne skupščine,

4. izvolila organe ustanovne skupščine (predsedstvo in zapisnikarja);

5. sklepal o ustanovitvi temeljne izobraževalne skupnosti,

6. določila sestavo skupščine izobraževalne skupnosti (določila predstavnike, ki so izvoljeni za 2 leti),

7. izvolila kandidacijsko komisijo,

8. obravnavala in sklepala o začasnem statutu temeljne izobraževalne skupnosti,

9. izvolila predsednika in člane izvršnega odbora TIS,

10. izvolila člane sveta za skupno financiranje dejavnosti srednjih šol, domov in prosvetno-pedagoške službe,

11. izvolila člane republiške izobraževalne skupnosti.

Skupščina izobraževalne skupnosti in izvršni odbor čakajo zelo pomembne naloge. Skupščina bo morala sprejeti vse splošne akte in merila za financiranje, t. j. program izobraževalne skupnosti. Izvršni odbor pa bo moral takoj začeti z izvrševanjem vseh nalog, ki mu pripadajo po statutu, ter zagotoviti redno funkcioniranje novega samoupravnega organizma za področja vzgoje in izobraževanja.

Predsednik iniciativnega odbora: Miroslav Vute

V KRŠKI GALERIJ je bila v soboto zvečer odprta zanimiva razstava 24 olj in 12 risb pokojnega akadem. slikarja Franja Stiplovskega. Dela svojega dolgoletnega someščana so številni obiskovalci razstave tople pozdravili, saj je Franjo Stiplovskega prav med njimi preživela svoja najplodovitejša umetniška leta. Največ je razstavljenih portretov, nekaj pa tudi znanih motivov iz Krškega, Kostanjevice, Boštanja in drugih krajev. Na sliki: LASTNA PODOBA (olja, 1938)

stvarni pogled na svet pa dokazuje že prva mapa mariborskih lesorezov. Za tako preusmeritev je nedvomno pomembno tudi prijateljstvo s pesnikom Tonetom Seliškarjem in bratom Vidmarjem, ki prav tako izpovedujeta svoj interes za predmetnost in ostaneta tudi po Stiplovskevi preselitvi v Krško njegova stalna spremljevalca in sodelavca na vseh skupnih društvenih razstavah. Poleg tesnega prijateljstva jih veže še enak nazor o umetnosti in načinu umetniškega izražanja.

Umetniško je pričel Stiplovskega rasti predvsem po tem, ko se pridruži skupini Kluba mladih, ki jo predstavljata ob Kralja, Veno Pilon, Cargo, brata Vidmarja. Ta skupina nastopa samostojno doma in v tujini. Njen program je naperjen zoper impresionizem. V skupini pa prične že kmalu odmevati tudi smer, ki si je po letu 1920 pričela po Evropi utirati pot kot reakcija na impresionizem — ekspresionizem. Sprva nastopa pod najrazličnejšimi imeni, dokler ne prevzame po razstavi v Mannheimu imena »nova stvarnost«. To gibanje je Stiplovskega gotovo spoznalo že na Dunaju, saj ni slučaj, da ga tudi kasneje na Dunaj vežejo še sorodna hotenja in umetniška izražanja. Poleg tržaškega okolja ter prijateljstva z bratom Vidmarjem, naj bi bilo to tretje in odločilno izhodišče za njegovo umetnost. »Nova stvarnost« pa je predstavljati povsem nov umetniški program, ki se ni omejeval izključno na slikarstvo. Razširil se je na arhitekturo, dekoracijo, notranjo opremo in je pomenil v času prvih let po prvi vojni popoln odklon od starega, tedaj od historičnih stilov nasploh, pa tudi od ekspresionizma, in propagira vrnitev na predmetnost. Kot pravi Mesnel, je to neke posebne vrste realizem: predmet slikajo pretirano v nje-

govni otipljivi stavnosti, ga shematizirajo in trdo modelirajo, kretnje so trde, prisiljene in večkrat se izrodijo v negibno, zavestno shematizacijo. »Bogastvo življenja čistih form, predmetov, ki eksistirajo predvsem kot samostojno, neodvisno telo v prstori z vsemi funkcijami snovi in oblik in lastne barve, ni nič manjše od bogastva slučajnih razsvetljav ali impresionističnih vizij«. Predmet je v tihožitjih zgrajen naravnost s primitivno radostjo v vsej oblasti ali tudi trdnosti, povsod govori material, ki daje tudi značaj ploskvi.

Ker so slikarji tako gledali na svoje slikarstvo, se danes ne smemo čuditi, da so Stiplovskega dela ob njegovem prvem nastopu in tudi kasnejših nastopih ocenjevali z neoklasicizmom. Ugotavljali so, da ima več smisla za predmet kot vsebinsko ozajzoma idejo. Stane Mikuž pa je zapisal ob veliki za Stiplovskega hiša vedno hiša, drevo retrospektivni razstavi 1939. leta, da je vedno drevo in človek človek. Tak stvarni pristop k predmetom je odločil o njegovi umetniški in izpovedni formi.

Stiplovskega pokrajine so sprva mirne, pretehtane, barvno monotone, ujele v razumsko pretehtano kompozicijo, daleč od razpoloženi ali enkratnega vizualnega vtisa, ki se mora podrejati atmosferskim menjavam. Zatorej Stiplovskega pokrajine ne morejo biti izrezi iz narave, bežni popotni vtisi ali zapisi, marveč edinele dolgoletna in pretehtana analiza predmetnosti, ploskev, materiala, ki se razkazuje neodvisno od slučajnih, optično razpoloženskih zaznav.

Čeprav gradi sliko »neosebno« in neprizadeto, brez globljega čustvovanja, pa ni mogel zanikati okolja, v katerem je živel, in tudi ne osnovnega,

osebnega čustva in razmerja do predmeta, ki ga je slikal. Ne bi mogel reči, da je motive iskal neprizadeto. Prav narobe, mapa »Stari Maribor«, pa tudi krški, kostanjeviški, brežiški, cerkiški motivi dokazujejo globlji, čustveni odnos do stvari, ki jih je imel rad, in da je ta čustveni odnos polgoma preraščal v razpoložensko slikanje stvari in pokrajine. Slike postajajo vse bolj svetle, barvno diferencirane, vselej pa z neizogibnim motivom skrivenčenega drevoja. Podobno kot pokrajinska slika tudi tihožitja, portrete, predvsem prijatelje, znance pa tudi ljudi na cesti, berače. Tudi tu je kompozicija usklajena z njegovim umetnostnim »sredom«, je »narejena«, toga, na videz prisiljena, shematika. Poudarek je predvsem na upodobljenih, manj na okolju ali ozadju. Figura slika samostojno, neodvisno. Med podobo Krškega in lastno podobo s krškim ozadjem razen čustvenih ni nobenih drugih vezí.

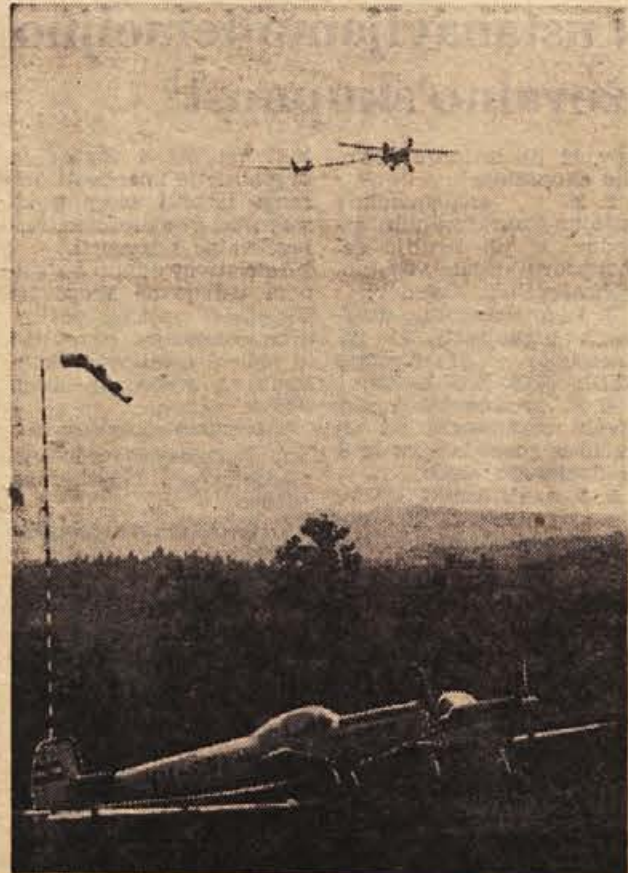
Prav zaradi take čustvene navezanosti, ljubezni do starin in starozitnosti, ki se kaže v tihožitjih, ki jih tu pa tam spremljajo entnografski predmeti, se, razen v zgodnjih letih, ni nikdar v celoti predal stvarnostja.

Stiplovskega umetniško delo, slikarstvo kot grafično, sega v čas po prvi vojni, ko v tridesetih letih doseže svoj vrh. Je sicer predstavnik tako imenovane »nove stvarnosti«, vendar lahko rečemo, da Stiplovskega dela predstavljajo posebno varianto, ki ni nikoli prešla v fazo »pačenja« ali skrajne otredelosti. Povezanost z domačo zemljo, s kraji ob Savi, daje njegovemu delu tudi nezpozibne lokalni kolorit, in njegova značilnost, ki je nedvomno tudi posledica utesnjenega okvira, v katerem je živel, je ustvarila iz Stiplovskega prvega Poseljja

Dr. DRAGO KOMELJ

KAJUHOVA BRALNA ZNAČKA je na vsem področju občin Krško, Brežice in Sevnica zajela širok krog pionirjev v svet lepe slovenske knjige. Značko je izdelal akademski kipar Vladimir Štoviček in pionirji so prav zdaj v mrzličnih pripravah na preverjanje in ocenjevanje svojega truda. Da bi spomin na narodnega heroja kar se da lepo počastili, odhajajo pionirji naših šol tudi na pesnikov grob v Soštanj. Na sliki: kostanjeviški učence VII. razreda Peter Kržičnik recitira štiridesetim svojim sošolcem na pesnikovem grobu eno izmed Kajuhovih pesmi. Pionirji so ob tej priložnosti položili na pesnikov grob šopek nageljnov in prižgali sveče v spomin. (Foto: D. Obu)

Elegantna krila nad Dolenjsko

Kdor se je te dni ozrl med snežno bele oblake nad Rogom in Gorjanci, se je začudil. Kamor je nesel pogled, je odkril tanka svetla krila, ki so v tihem plesu lebdele in se dvigala nad polji in gozdovi. Navzgor, navzgor...

Od časa do časa je vmes zaropotalo tudi kakšno motorno letalo, samo ali pa s pripetimi jadralcem. Danes je 6. dan VI. slovenskega prvenstva, ki se odvijata ta teden z letališča v Prečni pri Novem mestu. Nastopa 12 tekmovalcev iz Celja, Lesc, Ljubljane, Novega mesta in Ptuja. Dva jadralca izven konkurence, ker se pripravljata za nastop v naši državni reprezentanci za prvenstvo na Poljskem.

Jadralci zbirajo točke vsakega tekmovalnega dne. Njihova naloga je, da potegnijo, kolikšno motorno letalo potegne na višino 500 metrov, prelete določeno razdaljo v dnu krajšem času. To pa ni tako lahko, saj morajo dobro poznati strujanje zračnih tokov, ki jih drži nad tlemi in dviga v višave, s katerih lahko prelete tudi večje razdalje. Izkoriščajo predvsem topele zrak, ki se nad nekaterimi segretnimi površinami zemlje dviga navzgor. Kot piče jadralci...

Kako čudovit sport je tako jadrnanje nad zemljo, je težko opisati. Med oblaki in ob pobočjih gora, nad rekami

in mestih, v prijateljskem sodelovanju s silami narave in z vsemi njenimi lepotami na diani. Seveda je treba dobro poznati tudi kompasa in topografsko karto!

V soboto po otvoritvi tekmovalnega dne jadralci poskušajo preleteti brez vmesnega pristanka do Ljubljane in nazaj v Prečno (115 km). Meteorologi so dopolnili napovedali ugodne jadrnalne pogoje in trop jadrnalnih letal se je napotil proti Krimu in Smarni gori. Do tja je šlo dobro, na povratku pa jim je znanjalko »tople sape«. Drug za drugim so se morali spustiti na travnike okrog Višnje gore. Domov so jih pripeljali z avtomobili.

V nedeljo so leteli do Lesc (92,2 km). Najdalj je prišel ljubljancan Ciri Kriznar, ki je pristal pri Kranju, drugi pa so »scureli« na tla pri Medvodah, Smarju in Ljubljani. Matevž Čestnik iz Ptuj je pri pristanku v Ljubljani poškodoval letalo, tako da ne more več tekmovali.

Najboljši tekmovalni dan (do torka, ko to pišemo) je bil ponedeljek. Dvakrat, ko morali preleteti razdaljo med Novim mestom in Zagrebom brez vmesnega pristanka (N. m. — Zg. — N. m. — Zg.: 232 km). To je uspelo kar s tekmovalcem Dimitrij Marš (izven konkurence), ki leti na novomeškem »Delfinu«, je to nalogo opravil v najkrajšem času. Med tekmovalci v konkurenci je bil najboljši Miha Thaler iz Ljubljane. Drugi, Novomeščan Adolf Šuštar z letalom »Vajsa« je opravil polovico naloge, potem pa je moral pristati na letališču v Prečni.

V torko, ko smo obiskali letalce v Prečni, je dopoldne slabo kazalo. Polej v sivačo kopreno sicer sončnega dne bi bil brezupen. Časa je do sobote, ko se tekmovalnje konča, še dovolj!

V četrtek ali petek bosta prišli v Prečno tudi dve avstrijski letali s športniki — turisti iz Gradaca in Linza. Možnosti, ki jih ima prečno letališče za razvoj dolenjskega turizma, našim turističnim delavcem še ni so dovolj jasne. Neposredna bližina tople, čudovitih lovišč in ribolovnih voda va bi tudi najbližnje tujce. Pametno poslovno sodelovanje med turistično zvezo, lovci, ribiči in letalci bi lahko vsem prineslo lep denar.

Organizacijsko so VI. jadrnalno prvenstvo dobro pripravili podporniki piloti in mehaniki Dolenjskega letalskega centra. Zdenko Hlavc, Franc Klemenčič, Bojan Arsoč, Danilo Gutman, Jože Windischer in drugi člani aerokluba Človeku, ki pride te dni na letališče, se zaradi, da je tako zahtevna in odgovorna naloga za peščico ljudi le preveč. Vendar če jih vprašaš, se o tem nimajo časa pogovarjati. Vsa trenutek kliče telefon, vsak trenutek je treba komu še bolj važnega pojasniti, treba je mišliti na hrano in prenočišče za tekmovalce — vse ostalo ostane za pozneje, morda za stara leta... Danes je zanimivo predvsem meteorološko poročilo!

M. MOSKON

Otvoritve jadrnalnega prvenstva pri letališču v Prečni. Slika: sekretar Dolenjskega letalskega centra Zdenko Hlavc, predsednik občine Ljubljane, predstavnik letalskega centra Zdenko Hlavc in političnim sekretarjem občinskega komiteja ZKS Slavko Kuharjem in predstavnik letalskega centra Zdenko Hlavc in političnim sekretarjem občinskega komiteja ZKS Slavko Kuharjem. Načrti za novo pristajalno stezo pri letališču v Prečni. Načrti za novo pristajalno stezo pri letališču v Prečni. Načrti za novo pristajalno stezo pri letališču v Prečni. (Foto: M. Moškon)

V letu dni palo devet medvedov

Tuji lovci so uplenili 5 medvedov, gamsa, 24 srn in dva jelena — Za škodo, povzročeno po divjadi, so izplačali 22,5 milijona Sdin

V preteklem lovskem letu, je 14 lovskih družin na območju Lovske zveze Kočevje, v katero so vključene lovške družine kočevske in ribniške občine ter dela lovskih družin občine Ljubljana—Vid—Rudnik, iztržilo za uplenjeno divjad blizu 22,5 milijona S din.

V istem obdobju so lovške družine izplačale za škodo povzročeno po divjadi, nad 6 milijonov S din. Največ škode so povzročili medvedje, in sicer skoro za 3 milijona S din, lovške družine pa so predvidele, da bodo medvedje na pravih za približno milijon S din manj škodo.

Pod lipo so zakopavali steklenice

Ribnice so že od nam, kasneje pa na istem mestu novo, takrat moderno kopališče na prostem z 22 kabinami, ležišči za sončenje in igrišči. Prav tako so uredili strugo Bistrice in nje bregove utrdili s škarpami. Društvo je skrbelo tudi za kositanje nasad, ki je vodil proti postaji, in za nasad na trgu. Za vse to so skrbeli z lastnim denarjem, ki so ga zaslužili na društvenih veseljih.

Velik dogodek za kraj je bil leta 1912, ko so se odločili podreti staro lipo, ponosnega baraka z 8 kabinami, ki je bilo v praznem stanju od leta 1912. Podiranje je trajalo 2 dni. To je bilo treba opraviti zato, ker je nad 200 let stara lipo že močno načel zob časa. Ob podirjenjem deblo so se silki tržani in kopicca otrok, saj se ob takih priložnostih nabere na pretek različnih »firbov«. Debelo deblo so razžagal na polmetrske čoke, v katero so potem nekateri tržani in svojih vrtovih sadili cvetje.

Kasneje so ob več priložnostih poskušali zasaditi na istem mestu novo mlado lipo, vendar se nobena ni hotela prijati. Ko so jih sadili, so vedno dali v jamo z voškom dobro zaprto steklenico, v kateri je bila napisana kratka kronika trga in po svetilo, v katerem je pisalo, kakaj je bila lipo vsajena, ter znanke in denar, ki je bil tisti čas v obtoku.

Letošnjega srečanja mladih likovnikov v okviru Zleta braštva in enotnosti se je udeležilo 7 risarjev iz Bihaca, Banjaluke in Novega mesta. V soboto so izbrali motive za svoja dela v Kostonjenci, v nedeljo pa najboljša dela razstavili v Dolenjski galeriji. Škoda je, da ni bila udeležba boljša, saj ni bilo mladincev iz Karlova, Siska in Prijedora. Na sliki: mladi risarji pri delu v Kostonjenci. (Foto: Slavko Dokl)

SMEH STOLETIJ

Ko je Bonaparte osvojil Moskvo, je mislil, da je dosegel svoj cilj in postal resnični gospodar Evrope. Zato je odredil, naj izdelajo nove kolajne, na katerih je bil na eni strani njegov lik, na drugi strani pa so bile vtisnjene besede: »Bog, nebo je tvoje, ta dežela pa moja!«
Nekaj teh kolajn je poslal v Orenburg obenem z dokumenti poslanca, ki naj bi se z Rusi pogajali o miru. Rusi so po nekaj dneh vrtili Napoleonu medalje, vendar z izpremenjeno obliko. Na drugi strani medalje je bil njegov lik izguben, namesto tega pa so ostale besede: »Hrbet je tvoj, korobač pa moj!«

Zanimivo vlogo je imel v tem obdobju Napoleonov zunanji minister Talleyrand. Moč je bil pred revolucijo škof, potem pa je v ustavo-dajni skupščini predlagal zaplenitev duhovniških posesti. Talleyrandova spretnost in zvižahnost, ki ju je Napoleon tako cenil, pa sta bili dvorezen nož, ki ga je okusil tudi sam Bonaparte: neznačajen politik je ob primernem trenutku preskočil na stran njegovih nasprotnikov.

Nekoč je minister Talleyrand priredil gostijo, na kateri je neka starejša dama izgubila zob. Zlobni politik ji je poslal konjski zob s sporočilom, da si šteje v čast, ker ji lahko nadomestí izgubo. Se istega dne je dobil naslednji odgovor: »Spoštovani knez! Mi, ki smo živeli v starih, lepah časih, vemo, kaj je prava vidnost. Zato cenimo vašo brezhibno vzgojo in plemeniti okus, da ste si dali izpluti lasten zob, da bi mi povrnil maličnostno izgubo. Vaš zob bom kot dokaz vaše vidnosti vkovala v zlato. Zagotavljam vam, da ne bom zamudila nobene prilike, ko bom lahko potkazala dragoceni spominke na Talleyrandu.

Vaša vedno vdana
Eléonore Marquise de Cardignan.

Ameriški kozmonavt Edward White lebdi v kozmosu. White je pred kratkim tragično izgubil življenje.

Pred sto leti je mojster peresa Jules Verne podrobno opisal potovanje na Mesec. Krogi, težko deset ton, bi izstrelili iz 270 m dolge topovske cevi. Ta naj bi predstavljala letalo, s katerim bi se pisatelj prestavil na Mesec. Kasneje, posebno med prvo in drugo svetovno vojno, se je raketa tehnika naglo razvijala, da bi leta 1957 dosegla svoj popolni uspeh. Dne 4. oktobra 1957 so v Sovjetski zvezi izstrelili »Sputnika« — prvi umetni satelit; težak je bil 83 kg. Od tedaj dalje se v koledarju osvajanja vesolja ni več ne vnašajo stoletja ali desetletja, marveč leta in dnevi.

Astronomija postaja uporabna znanost. Z izstrelitvijo prvega spelnika se je pričelo osvajanje vesolja in pričela se je kozmična doba v znanosti. Odkar poznamo astronomijo, je bila skozi tisočletja pasivna

Prva kozmonavtka Valentina Tereškova-Nikolaeva. Znanost, ki je ugotavljala in pojasnjevala samo to, kar se je dalo z Zemlje opaziti nenavadnega v zibanju nebesnih teles. Zdal pa so znanstveniki, prvič v zgodovini človeštva, dobili možnost ne samo opazovati, marveč tudi eksperimentirati. Astronomija se je 4. oktobra 1957 spremenila iz popolnoma opservativne v eksperimentalno znanost. Zelo je verjetno, da bo kmalu postala tudi uporabna znanost.

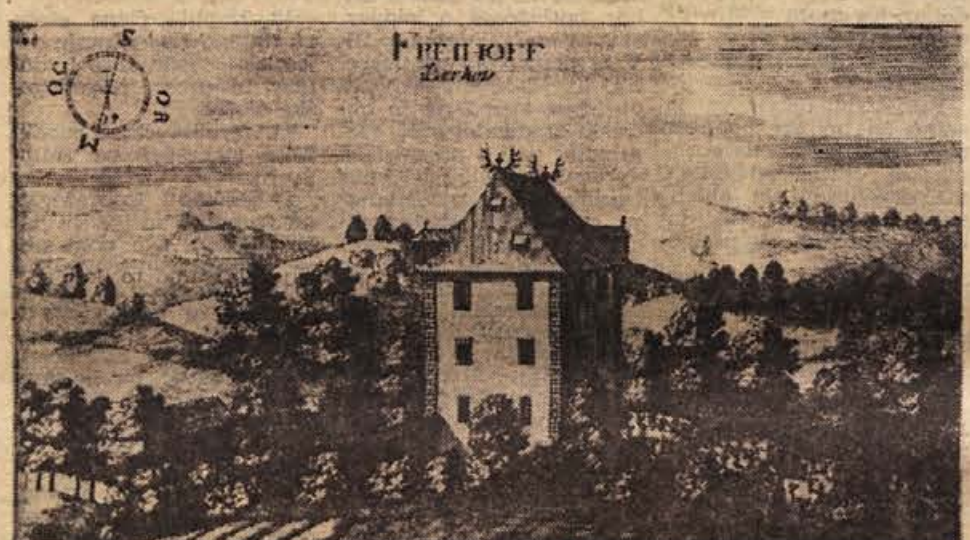
Mesec dni po izstrelitvi Sputnika I. so v Sovjetski zvezi izstrelili Sputnika II in z njim je v vesolje poletela psička Tajka, prvi vesoljski potnik. Prvi umetni satelit Explorer I, težak 14 kg, so Združene države Amerike izstrelile 31. januarja 1958. Zatem so izstrelili v mesec izstreljevali sovjetske in ameriške umetne satelite z imeni Pioneer, Lunik, Courier, Venik, Tranzit, Sputnik... Vesolje se je približevalo Zemlji, človek se je približeval zvezdam.

Človek je naredil brazgotino na Mesecu. Nekako popoldni 13. septembra 1959 je sovjetska vesoljska raketa pristala na Mesecu. To je bil velik trenutek za človeštvo. Prvič v zgodovini se je človeku posrečilo, da je naredil brazgotino na površini Meseca. S tem je bil v astronomiki zapisan zgodovinski dogodek.

Končno je človeška roka je dosegla nebesni satelit Zemlje. Mesec je prenehal biti samo predmet pesniškega navdaha; sedaj je stopil na prvo mesto znanstvenih raziskav našega časa. Raketa »Strela«, težka 1500 kg, je padla na površje Meseca in se, kakor so predvidevali, tudi razletela. Izstrelitev te rakete je znanost privedla do polovice poti do Meseca. »Strela« je namreč pokazala, da se da priti na Mesec. Naslednji korak je spuščanje rakete na površje Meseca tako, da se ne bo razletela, to se pravi »mehko pristajanje« po predelitvah sovjetskih znanstvenikov.

Razdalja med Zemljo in Mesecem je premagana. Povsod po svetu so uspeh »Strela« sprejeli z veseljem. Prvi stik z Mesecem so v Angliji takole označili: — Kolumb je odkril Ameriko, sovjetski učenjaki pa so odkrili raketen pot do Meseca. Londonski list »Scotzman« pa je zapisal, da je bila razdalja med Zemljo in Mesecem premagana v času od sobote popoldne do nedelje popoldni (12. in 13. septembra). Sovjetskim učenjakom se je rizično treba odkriti, je dejal tedanji ameriški minister za obrambo Nal Micloyr. — Sovjetska raketa je najpopolnejša raketa, kar jih je kdaj bilo na planetarnih poljanah — so rekli za »Strela« Francoz, medtem ko so Italijani prav veselo dodali: »Mesec je naš! Sovjetska raketa ga je osvojila v imenu vsega človeštva, ki je, odkar ljudje pomnijo, gojilo to nado s fantazijo pesnikov in računom učenjakov.« Posebne čestitke pa so veljale bajni moči te rakete, ki je zmogla prenesti teže 1500 kg skozi ljubosumni obtem znanstvenih težje in ga položiti kot darilo našemu satelitu. Vsega obudovanja je bila deležna tudi čudovita navigacijska tehnika, ki je omogočila, da je raketa zadela Mesec. Ne glede na to, ali je bil tir rakete vnajprej določen po balističnih računih ali s hladno točnostjo elektronskih možganov, predstavlja svojevrsten čudež. Zadet z raketo Mesec z Zemlje predstavlja prav takšen uspeh, bolie čudež, kakor bi se reklo zdeti s puško letetelega vrabca na razdaljo 50 metrov iz lahkega čolnika, ki pa premetava burja. »Strela« pa je deljansko vse to dosegla.

Valvasor o gradovih v dolini Krke

VRHOVO

Legra gradu Vrhuvo. Rodovitnost tega kraja. Višenj je tu na pretek. Škorpionji. Izvor imena Freihofer je neznan. Nekdanji lastniki gradu in njegov sedanji lastnik. Huda soseščina zaradi Uskokov.

Grad Freihofer (po kranjsko Vrhuvo) je dolenski grad, dve milj od Novega mesta, deset od Ljubljane. Je zelo blizu Gracarjevega turna, med Gracarjevimi turnom in gradom Ustriaž, takoj pod Uskoškimi pogorjem (Gorjanci), na vzpetini, na lepem in prijetnem kraju, ki rodi obilo dobrega vina, cele gozdove kostonjca, ki so debelejši in okusnejši od laških, poleg tega pa tudi zelo plemenito sadje. Kdor ima rad višnje, ta ne najde za svoja usta nikjer tako dobre in obilne paše kakor tu; saj sedijo tu na enem pečlju dve, tri ali celo štiri višnje. Na gradu je lepa kapela sv. Antona Padovanskega.

Grad je okoli leta 1533 pozidal gospod Ivan Verneški. Po njegovi smrti je govedoval njegov sin, gospod Ivan Adam Verneški. Ker je ta prav tako moral iti svojo pot, je postal lastnik gradu njegov sin gospod Wolf Verneški, po čigar smrti ga je dobil kot dedič gospod Ivan Jurij pl. Verneški, ki je še dandanašnji njegov lastnik.

Pred gradom stoji sredi dvorišča lepa velika lipo in blizu gradu je odlično studenec ledeno mrzle vode.

Tik ob gradu je še mogoče videti staro zidovje nekdanjega gradu, ki se je imenovalo Freihofer-Turn. Tega so brez dvoma imeli gospodje Freihoferi; sedaj pa je last še omenjena gospoda Ivana Jurija pl. Verneškega.

Po zgodovih rastejo v veliki množini maline, poleg tega pa je tu veliko število škorpionov, ki pa prinašajo več koristi kakor škode, ker jih prodajajo v tuje dežele.

V tem kraju je sicer vse dobro razen soseščine, ki bi pač lahko bila boljša. Blizu namreč prebivajo Uskok, ki se težko vzdržijo ropanja in plenitve, tako da mora tisti, ki noče priti ob svoje, to neprestano varovati. Nad vse nevarno je bilo tu posebno takrat, ko so Uskoki vzeli življenje svojemu stotniku in si sami postavili svojega, tedaj šele je na dan izbruhla njihova predrznost v plenitvah, ropanju, kraji in moriljah, tako da so ljudje morali imeti noč in dan postavljene straže kakor za največjega sovražnika. Takrat so si Uskoki sicer upali nekajkrat priti do gradu, vendar brez uspeha, ker so jih vselej srečno pregnali. (Skrajšano).

Gradič Vrhuvo stoji pri Orehovi, 14 km od Novega mesta. L. 1942 je bil požgan, po vojni pa zopet obnovljen. Od 1960 je last KG Novo mesto.

Naša odločitev v turističnem letu: varčevali bomo za dopust pri DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI V NOVEM MESTU. Hranilno knjižico lahko dobite tudi vi v Novem mestu, Krškem, Trebnjem ali v Metliki ter pri vseh poštah na področju teh občin!

SO V RIBNICI PODRILI STARO LIPU. V ozadju: stara dekleška osnovna šola, podrtja v drugi svetovni vojni. Zdaj stoji na tem prostoru združna dom.

Denarja ni niti za znamke!

Občinsko javno tožilstvo v Brežicah, ki deluje še za krško in sevnjsko občino, je trenutno v velikih denarnih težavah. V blagajni ni niti toliko denarja, da bi lahko strankam poslali odgovore. Kot je povedal zastopnik tožilstva, se bo v občinskih proračunih moralo najti še nekaj denarja, da bo tožilstvo, ki so ga ustanovile omenjene občine, nemoteno poslovalo.

V dosedanjem delu je tožilstvo opravičilo svoj obstoj, saj se nanj obračajo številni občani in delovne organizacije. V sevnjski občini se je število prijav povečalo celo za tretjino, kar kaže na veliko odprtih zadev, ki so ostale iz preteklosti, pa tudi na vse večje zaupanje v javno tožilstvo, ki ima važno družbeno vlogo.

Naloga v letu varnosti

V Brežicah se je 23. maja sestala komisija za varnost pri delu, ki dela v okviru občinskega sindikalnega sveta. Razpravljala je o nalogah v letu varnosti, ki jih bo sprejela v svoj program. Kritično je nadalje obravnavala ukrepe delovnih organizacij in njihovo vključevanje v skupne načrte za izboljšanje varnosti pri delu.

Moški zbori so priljubljeni

V občini Brežice je 7 moških pevskih zborov. V Brežicah poje 16 pevcev, v Arčah 34, v Dobovi 15, v Skopcih 18, v Krški vasi 18, v Veliki Dolini 15 in v Kapelah 12. Skopčani in Krškovalčani nimajo zborovodje in vadijo samo občasno. Oba zbor sta voljna delati. Zbor v Krški vasi bo letos slavil 40. letnico obstoja.

»Deček z dvema imenoma« v Brežicah

Učenci osnovne šole BRATOV RIBARJEV so našli igrice »Deček z dvema imenoma«. Uprizorili jo bodo večkrat, posebej za starše in posebej za šolsko mladino. Na predstavlo so se pripravljali z veliko prizadevnostjo.

So odveč napotki ali gostje?

V Brežicah imajo zasebniki okoli 40 turističnih sob, na predavanje o sprejemanju gostov pa so prišli komaj 4 poslušalci. Kaže, da jih napotki ne zanimajo, morda pa celo niso več zainteresirani za turiste.

V Krški vasi in na Čatežu je bil odziv zelo dober. Tam tudi najbolj pridno oddajajo sobe, ko se prične sezona. Predavanje je na pobudo Socialistične zveze organizirala delavska univerza v Brežicah.

Upravne službe se počasi modernizirajo

Prve dni junija bo razširjena seja občinskega sindikalnega sveta in društva knjigo vodij iz Brežic. Namenjena je razpravi o mehanizaciji, strokovnosti zaposlenih in delovnih pogojih v upravnih službah delovnih organizacij. Sindikat je dal to na dnevni red zaradi tega, da bi pomagal urediti odnose med delavci v proizvodnji in delavci v upravi. Obojestransko razumevanje bi lahko pospešilo napredek v delovnih organizacijah. Splošna ocena za upravne službe ni razveseljiva, ker se te veliko počasi modernizirajo. Tudi izobraževanje ne pripisujejo pravega pomena.

ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE V BREŽICAH USPEŠNO DELA

Pionirji po poti Kozjanskega odreda

Društva prijateljev mladine tekmujejo med seboj in 8. junija bodo na plenumu razglasili izid tekmovanja - Za letovanja pionirjev v Savudriji je vse pripravljeno - Prva skupina otrok bo odpotovala na oddih 21. junija - Oskrba za desetdnevno bivanje ob morju bo veljala 170 Ndin - Pionirji iz brežiške, krške in sevnjske občine se pripravljajo na pohod po poteh Kozjanskega partizanskega odreda

Občinska Zveza prijateljev mladine bo na plenumu 8. junija razglasila izid tekmovanja med društvi. Njihovo delo ocenjuje po doseženih točkah. Ob tej priložnosti bodo dobila društva tudi denarna priznanja. Člani predsedstva so se 17. maja na seji dogovorili, da bi tekmovanje med društvi nadaljevali, saj ta način mnogo pripomore k živahnemu delu.

Na razširjeni seji v začetku junija bo poročala o delu pionirska komisija, pregled uspehov med dvema plenoma pa bo pristnim predložilo predsedstvo občinske zveze. Razpravi o obeh poročilih bo sledila nato informacija o nalogah do konca leta

Uspešen nastop šolarjev

Dramski krožek osnovne šole bratov Ribarjev v Brežicah je za širše občinstvo 11. t. m. uprizoril dramatično delo slovenskega pisatelja Antona Ingoliča Deček z dvema imenoma. Predstavo je občinstvo, ki je napolnilo dvorano prosvetnega doma, sprejelo izredno lepo, saj so to mladi igralci tudi zaslužili. Dan poprej so se predstavili tudi sošolcem, v soboto pa dijakom gimnazije in podružničnih šol.

Prijatelji mladine se bodo pogovorili nato o načrtih za letovanje otrok. 21. junija bo odpotovala na oddih v Savudrijo prva skupina. Oskrba za enega otroka bo veljala 170 N din. Stroške za prevoz bodo morali starši poravnati posebej.

Občinska skupščina je predvidela v proračunu denar za brezplačno letovanja. Iz vsake šole bodo lahko poslali na oddih po enega učenca, ki mu ne bo treba ničesar prispevati. Za enega iz vsake šole pa bo skupščina prispevala polovico vsote, potrebne za

desetdnevno bivanje ob morju. Pomoč družbe za letovanja ni velika in na marsikateri šoli se bodo težko odločili, koga bodo poslali brezplačno.

Na seji predsedstva so imenovali še koordinacijski odbor za proslavo 25. obletnice pionirske organizacije. Imenovali so tudi člane pripravljalnega odbora za pohod pionirjev po poteh Kozjanskega partizanskega odreda. Pohod bo med 20. in 30. junijem in se ga bodo udeležili tudi pionirji iz krške ter sevnjske občine.

Priveditve in sprejemi v čast vojnim letalcem

21. maja, dan našega vojne letalstva, so v brežiški občini proslavili nadvse slovesno. Osrednja slovesnost je bila v Brežicah, kjer so na panojih pokazali slike iz življenja in dela vojnih letalcev,

Sklad za šolstvo študentov 53 študentov

Iz sklada za šolstvo v občini Brežice sprejema študente 53 dijakov in študentov višjih ter visokih šol. Na srednjih šolah študira 24 študentov, na višjih in visokih šolah pa 29. Povprečna študentska šol znaša 202 Ndin, za študente višjih in visokih šol pa 24,5 novih dinarjev.

podobne razstave s priložnostnimi predavanji pa so bile tudi v Cerkljah, Krškem, Sevnici, Bregani in Samoboru. Vojaki so organizirali 8 kulturnih prireditev, z njimi pa so nastopile Zdenka Zaletel, Vera Kodrič in Anka Juričič.

Osrednjo prireditev v Brežicah je organiziral Dom JLA s pomočjo sindikalnih organizacij, ki so oskrbele dva nastopa zagrebške komedije s

Čopićevim »Vukom Bublom«. Na praznik pa je bil v prosvetnem domu promena koncert zagrebške garnizije.

Polkovnik Franc Jordan, komandant cerkljanske garnizije, je v prazničnih dneh sprejel predstavnike oblasti in družbeno političnih organizacij okoliških občin, upokojene in demobilizirane pripadnike garnizije, pionirje in mladince iz sedmih šol in

druge. Na grobove umrlih pripadnikov so položili vence in cvetje.

Od 19. do 22. maja je bila na cerkljanskem letališču tehnična razstava letal in opreme. Obiskalo jo je na tisoče ljudi, predvsem učenci osnovnih šol. V čast dneva vojnih letalcev je imel brežiški radio dve oddaji, ki so ju pripravili in uredili pripadniki garnizije.

M. Jaranec

Pišecam sledita Bizeljsko in Dobova

Na zadnji seji občinske Zveze prijateljev mladine - bila je v sredo, 17. maja - je bilo na programu poročilo o tekmovanju društev; po dejavnosti bi prvo mesto zasledlo DPM iz Dobove, toda seštevke ostalih točk je prvo mesto prisodil DPM Pišec. Drugo je Bizeljsko in tretje Dobova. Sledijo DPM Cerklje, Arčice, Globoko, Velika dolina, Brežice, Kapela in Stara vas. Posamezna društva bodo prejela denarno pomoč, odvisno od števila točk.

Skladičili so, da bodo s to obliko stimuliranja nadaljevali tudi v prihodnje in uporabili v korist otrok. Predsednik občinske zveze tovariš Metelko je nato seznanil člane s potekom letošnjega letovanja obrok v Savudriji. Prva izme.

na bo odpotovala že 21. junija, oskrba za 10 dni bivanja ob morju pa bo 170 Ndin. Za razvedrilo bodo nabavili nekaj rekvizitov. Šole in starše pa bodo še posebej obvestili o razporeditvi letovanja v občinskem poizniškem centru v Savudriji. Na seji so se dogovorili še o vsebini plenuma, ki bo 8. junija; takrat bodo podali splošno poročilo. Poročilo pionirske organizacije, informacijo o bodočih nalogah, poročilo o tekmovanju

med DPM in razdelili denar po doseženih točkah.

Ob koncu so sprejeli še okvirni program praznovanja 25. obletnice pionirske organizacije. Imenovali so poseben koordinacijski odbor, ki bo program dopolnil še z medobčinskimi pohodmi po poti Kozjanskega odreda ob koncu junija letos. Pohod bi organizirali skupno s sosednjima občinskima zvezama, DPM Pišec pa bo pripravilo poseben kulturni program.

NOVO V BREŽICAH

■ KNJIGARNA NAPOVEDUJE VELIKO RAZPRODAJO KNJIG od 29. maja do 10. junija. Cene bodo znižane do 60 odst. V razprodaji bodo leposlovna dela, poljudno-znanstvene knjige in dela, ki ob-

ravnava dogodke iz narodnoosvobodilnega boja. Knjigarne sprejema tudi naročila za Zivalsko enciklopedijo in druga obsežnejša dela, ki jih pripravljajo slovenske založbe.

■ NA PREDVEČER DNEVA LETALSTVA je bila v Brežicah slovesna akademija. Gostovali so igralci iz Zagreba. Naslednje dopoldne je bil pred prosvetnim domom promena koncert, ki ga je priredila godba na pihala. Tudi ta je prispela iz glavnega mesta sosednje republike.

■ V NEDELJO NAVSEZGODAJ je pripeljala v Brežice dolga kolona avtobusov. Ustavili so se pri črpalki za stadionom, del kolone pa se je založil z gorivom na Čatežu. Vseh skupaj je bilo 60. Pripeljali so iz Ljubljane in so bili namenjeni v tovarno »RADE KONGARA« v Zagrebu, od koder so člane kolektiva odpeljali na izlet na Plitvice. V Zagrebu se jim je pridružilo še 40 avtobusov hrvaških transportnih podjetij.

■ DANES TEDIEN SO PRISLI NA SVOJ RACUN ljubitelji popevk. Trgovsko podjetje LJUDSKA POTROSNJA je povabilo v goste pevce iz Ljubljane. Nastopili so: Majda Sepe, Berta Ambrož, Stane Mancini in Rafko Irgolič. Oddajo je vodila Nataša Dolencova. V oddorih je gledalce v dvoranji poslušalce pri sprejemnikih seznanila s srečnimi številkami pri žrebanju, ki ga je za kupce priredila LJUDSKA POTROSNJA.

■ DOBITNIK GLAVNEGA ZADETKA, mopeka, se do torika opoldne še ni oglasil. 100.000 Sdin pa je zadel Miha Petelin iz Sel pri Brežicah.

■ DELAVSKA UNIVERZA organizira tečaj za pripravo na sprejemni izpit za višje in visoke šole iz matematike, slovensčine, gospodarskega zemljepisa in osnov sociologije z družbeno ureditvijo SFRJ. Vsi, ki se bodo prijavili do 27. maja, bodo nato poklicani na skupni pogovor o tečaju.

SKUPINA DIJAKOV, ki je obiskala naše letalce v eni izmed komand, je skupaj z vojaki in oficirji obstopila sodobno letalo, za spomin pa so se tudi fotografirali.

Skrbne priprave za srečanje Kozjanskega odreda

V soboto, 20. maja, se je na seji odbora za proslavo Kozjanskega odreda v Brežicah zbralo lepo število predstavnikov iz občin Šmarje, Laško, Sentjur, Sevnica, Krško in Brežice ter zastopniki občin Zaprešič, Klanjec, Krapina in Zabok iz Socialistične republike Hrvaške.

Najprej so zelo podrobna in skrbna poročila podali vodje posameznih komisij odbora. Tovariš Dominko je v imenu komisije za propagando in program spregovoril o glavnih značilnostih; poskrbljeno je za svečane listine ob predaji, lepake, značke in ostalo reklamno prek radijskih postaj in časopisja. Proslava ob letošnjem dnevu borca bo obenem bratsko srečanje borcev in aktivistov s Kozjanskega in z drugega brega So-

lie. Na njej bodo zato sodelovali tudi nastopajoči iz Hrvaške, mladinci, pripadniki predvojaške vzoje in armade, taborniki, gasilci in ostali. Posebne komisije bodo poskrbele za preskrbo s piščad in jedili, nemoteno odvijanje prometa in vse ostalo.

2. junija pričakujejo v Brežicah okrog 3000 gostov, od tega okrog 1000 borcev Kozjanskega odreda. Tega dne bo na mestnem stadionu ves dan kulturni, svečani in zabavno-sportni program, na predvečer pa bo tovariško srečanje borcev tudi v bližnjih Piše-

cah. Pričakovati je nastop celotne jugoslovanske telovadne vrste. Posamezne dele programa bosta snemala tudi ljubljanska in zagrebška televizija. Ob koncu sobotne seje odbora so uskladili kulturni program ter razporedili del finančnih sredstev, sprejeli pa

samo tudi predloge in sklepe za nadaljnje delo. Predsednik odbora tovariš Milan Šepetavc je zaradi obilice dela dal ostavko na to mesto, vendar ni bila sprejeta, pač pa so mu dodelili še namestnika za koordinacijo in nemoten potek priprav.

Samo knjige prihajajo v vas

V Sromljah je potujoča knjižnica edina oblika kulturno-prosvetnega dela. Društvo Svoboda je bilo nekoč tam, zdaj pa se nikakor ne more obnoviti. Če bi bilo več mladine, bi se že morda lotili tudi kake igrice, tako pa kulturno-prosvetno delo spi.

BREŽIŠKE VESTI

Obračun pomeni že tudi priznanje

V sodelovanju s šolami, društvi in organizacijami so člani Rdečega križa izpeljali vrsto uspešnih akcij – V občini je včlanjenih v Rdeči križ 3.000 odraslih in 4.311 otrok in mladincev

Občinski odbor Rdečega križa v Krškem vključuje 11 krajevnih odborov s 3.000 člani. Razveseljiva je zlasti številka o podmladku, saj šteje ta kar 4.311 otrok in mladincev. V Rdeči križ je včlanjenih več kot 99 odst. učencev osnovnih šol, na tehniški srednji šoli in v Krškem in v šivalnici LABOD v Kostanjevici pa imajo samostojna mladinska aktivna.

Skupščina občinske organizacije Rdečega križa v Krškem je bila 19. maja in je ocenila skoraj dveinpolletno obdobje, ki je preteklo od zadnje skupščine. Občinskemu odboru so pri izpolnjevanju zastavljenih nalog in dolžnosti pomagale komisije. Vsaka od njih je sprejela ob izvolitvi svoj program in vsaka zase je pripravila tudi delovni obračun za skupščino.

Komisija za zdravstveno

vzgojo je v sodelovanju z občinsko Zvezo prijateljev mladine in delavsko univerzo februarja prirejela zdravstvena predavanja v SOLI ZA STARŠE. Poslušali so jih v Kostanjevici, v Podbočju, na Raki in v Leskovcu.

Za vzgojno zanemarjene otroke, za rejence in otroke iz neurejenih ter socialno šibkih družin je po svojih močeh skrbel komisija za socialno-zdravstvena vprašanja. Ta je ob pomoči šol, sveta za varstvo družine in društev prijateljev mladine urejala letovanja zdravstveno ogroženih otrok na morju in v planinskem okolju.

Občinski odbor RK je na njeno pobudo odobril tudi pomoč šolskim mlečnim kuhinjama leta 1946 in s tem omogočil, da je 510 socialno ogroženih otrok prejemalo redno šolsko malico. Rdeči križ je razdelil tudi mnogo

oblek med revne družine in otroke; precejšen delež tega so dobili Cigani, naseljeni v krški občini.

Z uspehi se lahko pohvalijo tudi druge komisije, zlasti komisija za podmladek Rdečega križa. Veliko dela so opravili člani Rdečega križa, vendar o marsičem niso poročali; za opravljene naloge jim gre javno priznanje. Skupščina pričakuje, da bo prihodnje delovno obdobje enako uspešno in da bo organizacija Rdečega križa pri družstvih in organizacijah po vsej občini naletela na pripravljenost za sodelovanje.

V SOBOTO BODO UPRIZORILI »MLINARJEVEGA JANEZA«

Premiera na brestaniškem gradu

»Jaz sem Urh, grof celjski, ortenburški in zagorski, ban hrvatsko-slovenski, dedič bosanskega kraljestva, kraljevi namestnik na Ogrskem, Češkem... in jetnik teharskih fantov«

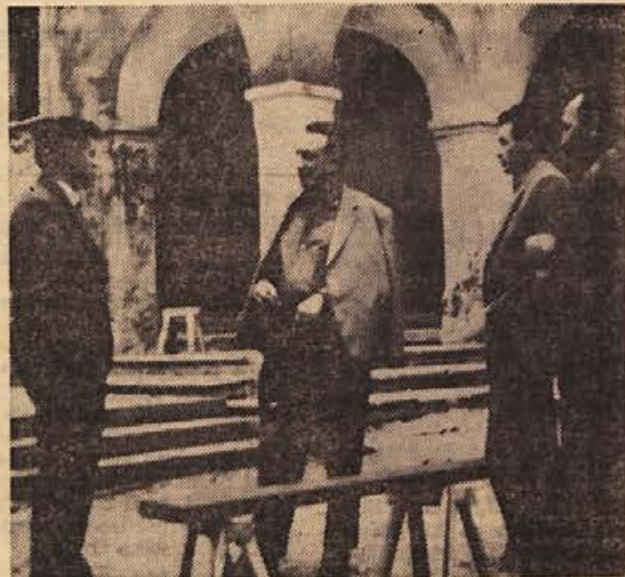
Zapuščnemu gradu so igralci povrnili življenje. Ze mesec dni se vsako popoldne zbirajo tam in se pripravljajo na sobotno premiero. Uprizorili bodo Tomažičevo ljudsko igro o zadnjih celjskih grofi in teharskih plemičih. V njej nastopa nad 70 igralcev, plesalcev, pevcev in vojakov. Sami Brestaničani!

KRŠKE NOVICE

■ **KONFERENCA ZK PAPIRNICARJEV** — Komunisti krške tovarne papirja so imeli pred kratkim volilno konferenco. Ocenili so delo svojega komiteja in zahtevali, naj komunisti med prvimi predlagajo kakešno pot naj gre podjetje. Izvršni odbor sindikalne podružnice v tem podjetju pa je nedavno sprejel delovni program za leto 1967. Ugotovili so, da bo precej nalog lahko opravil, kljub temu da nima dovolj denarja za svojo dejavnost.

■ **POČASTITEV DNEVA LETALCEV** — Občinska konferenca SZDL Krško je ob dnevu jugoslovanskega vojnega letalstva povabila pripadnike garnizije iz Cerklj. Svečano akademijo so pripravili vojaki.

■ **GASILCI CELULOZE PRVI** — Poklicni gasilci slovenskih papirnicarjev so imeli nedavno tekmovalje v Radečah. Najbolj so se izkazali gasilci iz krške tovarne celuloze in papirja, za njimi pa so se uvrstili: Radeče, Vevče, Kolčevico in Sladki vrh. Naslednje tekmovalje bo leta 1968 v Vevčah.

Vsakdanje srečanje z režiserjem (levo) na prizorišču sobotne uprizoritve. Dvorišče so pomagali urejati Brestaničani prostovoljno. Predstavo si bo lahko ogledalo vsakokrat 400 ljudi (Foto: J. Teppey)

Predsednik pionirskega odreda maršala Tita v Leskovcu sprejema kurirčkovo pošto. (Foto: Rezi Pirc)

PROPAGANDNA DEJAVNOST JE SE NA MAJAVIH NOGAH

Za dobrodošlico turistom v Krškem

Turiste bodo letos vabili na razstave v galeriji, na srečanja k ribniku ob Zdoljski cesti, na vinsko trgatev na Sremiču in na druge prireditve — Za urejanje zelenic in parkov se turistični delavci dogovarjajo s krajevno skupnostjo

Turistično društvo v Krškem s precejšnjo samozavestjo snuje načrte za mednarodno turistično leto. Veliko razumevanja zanje pričakuje od vseh, ki lahko pomagajo, da dobrodošlica turistom ne bo napisana samo na papirju, ampak, da jo bodo ti zares začutili na slehernem pragu gostišča, trgovine ali kulturnega hrama.

Propagandi daje društvo pomembno mesto, vendar ta še močno šepa. Manjka koordinacijski organ (na primer občinska turistična zveza), ki bi prevzel to skrb za vso občino. Društvo samo ne more izpeljati vseh načrtov, četudi se po svojih močeh trudi, da bi vplivalo na občane. Marsikaj je celo zamujeno, saj je tukaj že maj.

Letos nameravajo natisniti 15.000 razglednic pokrajine v barvah in založiti z njimi trgovine, gostišča in trafike.

Vsem prometnim organizacijam, trgovinam in gostinskim obratom priporočajo društvo, naj založijo svoje lokale s prospekti, letaki, ceniki, zastavicami in spominki z oznako mednarodnega turističnega leta na vidnem mestu.

Turistični delavci bodo poskrbeti, da bo v občini čimveč informacijskih tabel, kazipotov in zemljevidov krškega območja za boljše orientacijo turistov.

V načrt društva sodi tudi več prireditev, ki naj bi privabile turiste. Društvo bo sodelovalo pri sprejemu izseljencev, z vodstvom galerije se bo dogovarjalo za organizacijo razstav, z AGROKOMBINATOM za vinsko trgatev na Sremiču, z Avto-moto društvom za speedway dirke, razen tega bo prirejalo prijetna srečanja na ribniku ob Zdoljski cesti.

S krajevno skupnostjo v

Krškem se že dogovarja za urejanje zelenic in parkov, za čistočo na cestah in pločnikih, za vzdrževanje zgodovinskih in kulturnih spomenikov in podobno.

Lovsko družino turistični delavci spodbujajo k čimprejšnji dograditvi doma na Libni. Na investicijsko dejavnost društvo lahko vpliva le z besedami. Zelo se zavzema za to, da bi Krško čimprej dobilo avtobusno postajo s primernim čakališčem za potnike. Vso pomoč nudi društvo tudi zasebnikom, ki želijo navetj turistični kredit za izgradnjo tujskih sob.

Uspehe si obetajo turistični delavci tudi od boljšega sodelovanja z občinsko skupščino, gospodarskimi organizacijami, lovskimi, ribiški in drugimi društvi. saj je skrb za razvoj turizma skupna vsem občanom.

J. T.

Vaje na gradu so združile staro in mlado. Režiser inž. Niko Galeša je povedal, da so imeli že nad 60 vaj. Nastopajoči vadijo po skupinah: igralci zase, plesalci spet posebej, sabljači in vojaki prav tako.

Užitek jih je gledati, s kakšno odgovornostjo in discipliniranostjo prihajajo tja. Igra je privabila mladino in celo upokoence. Najstarejši med njimi ima že kar sedem križev. Upokoenci bodo nastopili kot vojaki turške vojske. Ne bi jim prišodil let, ki jim jih je naložilo življenje, tako zagreti in mladostni so na vajah.

Pa ne samo nastopajoči, tudi drugi Brestaničani se ob popoldnevih zbirajo tam,

saj je za tak spektakel treba velikih priprav. Prostovoljci so uredili notranje grajsko dvorišče, ga izravnali, nasuli z gramozom in pripravili prostor za oder. Sodelovali so člani Turističnega društva ter kolektiv Mizarne delavnice in ELEKTARNE iz Brestanice. Oder bo poslej lahko služil tudi za druge kulturne prireditve.

S komerkoli navežem pogovor, vsak pohvali prizadevnost mladega režiserja, ki se je s tolikšnim zanosom in železno voljo lotil igralskih priprav. Zbral je okoli sebe vso Brestanico, zavedajoč se, da je v ljudeh amaterizem še izredno živ. Ni se zmotil: nihče ni odpovedal.

J. TEPPEY

Srečanje v Brestanici

V nedeljo, 11. junija, bo v brestaniškem gradu zbor rezervnih oficirjev in podoficirjev občine Krško. Na to srečanje bodo povabili polsianca dr. Jožeta Brileja, polkovnika aviacije Franca Jordana in še nekaj drugih gostov.

V Brestanici pričakujejo tisti dan okoli 400 udeležencev. Vsi člani združenja rezervnih oficirjev in podoficirjev so prejeli vprašalne pole, na katere bodo vpisali svoje predloge za nadaljnje oblike izobraževanja članstva. Anketa vsebuje 18 vprašanj.

Na srečanju rezervistov v Brestanici se bodo pogovorili o delu v letih 1967 in 1968.

Osvojili bodo tiste oblike, ki obetajo poglobljeno teoretično izpopolnjevanje. Sprejeli bodo tudi program sodelovanja z drugimi organizacijami.

Sto učencev

Glasbeno šolo v Krškem obiskuje okoli 100 učencev. Vpisani so v šestih oddelkih. Prosvetni delavci so na seji občinske skupščine predlagali, naj se prispevek staršev nekoliko poveča, ker je bil do sedaj res zelo majhen. Ta ukrep bo šola prisiljena izpeljati, če znesek v skladu ne bo kril vseh njenih potreb...

Partizansko bolnišnico na Pohorju obnavljajo

Pod vodstvom posebnega odbora, ki ga sestavljajo člani borčevskih organizacij Senovega in Brestanice, so v nedeljo, 7. maja, začeli obnavljati partizansko bolnišnico na Travnem lazju pod Bohorjem. Pri delu je sodelovalo kar 40 mladih planincev iz Brestanice in Senovega, precej odraslih planincev in članov ZB. Delu sta prisostvovala tudi ranjenec XIV. divizije Matija Ožanič in Milan Alič-Matevžek iz Ljubljane.

Prostovoljci so očistili teren, popravili pot in na njej obnovili tri mostove. Dela bodo nadaljevali tesarji, mladi planinci pa bodo markirali pot.

V načrtu imajo tudi markacijo poti do bolnišnice prek slapa Ubijavnika. Bolnišnica bo obnovljena do dneva vstaje slovenskega naroda, 22. julija, ko bo svečana otvoritev.

Organizaciji, ki sta prevzeli obnovo bolnišnice na Bohorju, se zahvalujeta gozdni upravi s Planine, ki je prispevala ves les, potreben za obnovo.

Znižane cene pri »ELEKTROTEHNI« v Krškem

V prodajalni ELEKTROTEHNE v Krškem so te dni znižali cene loščilcem GP-5 »VIDRA« iz tovarne Iskra v Kranju, PP/R kablu 2x1,5 milimetra in gramofonom EG-5 SK iz tovarne RIZ.

Na zalogi ima prodajalna vse vrste zemeljskih kablov in GOT (OG) kablov. Velika izbira elektromotorjev, brusilnih in polirnih strojev po zelo ugodnih cenah!

Oglejte si zaloge sami in se prepričajte o bogati izbiri!

Z zastavo po poteh XIV. divizije

13. in 14. maja so obiskali Bohor in Senovo slovenski študentje iz Zagreba, ki so tokrat že četrty opravili ta pohod. Ze drugič jih je spremljal general Jaka Avšič. 13. maja so se na Senovem srečali s predstavniki družbenopolitičnih organizacij, nato pa odšli proti Bohorju. Na Bohorju so priredili program, nato pa v nedeljo odšli k partizanski bolnišnici na Travnem laz, kjer so si skupaj z generalom Jaka Avšičem ogledali obnovljena dela na bolnišnici. O bojih Kozjanskega odreda in o bojih na Bohorju sta jim pripovedovala Mihael Zmavc iz Brestanice in Lojze Zupanc-Tine iz Lošč. Po povratku z Bohorja so si študentje v nedeljo zvečer ogledali še izseljenski muzej v brestaniškem gradu. Pred odhodom so se zahvalili gostiteljem s Senovega, ki so jim omogočili pohod.

R. K.

DROBNE S SENOVEGA

■ **NOVI DS RUDNIKA** se je zbral 19. maja na prvo sejo. Za predsednika je bil izvoljen inž. Martin Vidmar, za podpredsednika pa Franc Erjavec. Na seji so izvolili še 9-članski upravni odbor in 19 komisij DS, med njimi nekaj strokovnih.

■ **BOLNISNICO NA TRAVNEM LAZJU** pod Bohorjem obnavljajo še naprej. 21. maja je nadaljevala z obnavljanjem skupina 20 članov ZB in PD s Senovega in iz Brestanice.

■ **PROSLAVO S TEKMOVANJEM** v strelstvu, s srečanjem in kulturnim programom pripravljajo rezervni oficirji krajevnega združenja Senovo. Na tej proslavi se bodo 12. junija zbrali rezervni oficirji iz vse občine Krško. Ogledali si bodo tudi izseljenski muzej v brestaniškem gradu.

■ **MANJ PREMOGA** so nakopali ta mesec v rudniku Senovo, ker so odkopni pogodbi spet slabši. Proizvodnja kljub temu še ni pod planom in rudarji se trudijo, da bi dosegli plan in izboljšali finančni uspeh.

Na vrsti je vodovod Leskovec-Veniše

Kljub pomanjkanju denarja za komunalno dejavnost je še letos predvidena gradnja vodovoda Leskovec-Veniše. Vse komunalne storitve bodo letos zaračunavali po ekonomskih cenah, da bodo odslej lahko zbrana sredstva uporabili za redno vzdrževanje komunalnih naprav in za razširjeno reprodukcijo.

Do konca leta naj bi odkopili tudi zemljišče za pokopalnico Senovo — Brestanica in pripravili vse potrebno za postavitev mriških vež na pokopalšču v Krškem.

Ne po programu, marveč po delu

Loka bo dobila letos 300 tisoč Sdin za ureditev prosvetne dvorane. Tako je pred kratkim odločil svet za kulturo in prosveto ter telesno vzgojo, ki je menil, da je tega investicijskega denarja tako malo, da ga ne kaže še drobiti. Svet je obravnaval tudi delitev denarja za redno dejavnost prosvetnih in športnih društev. V ta namen je iz občinskega proračuna za letošnje odločenih 2,5 milijona Sdin. Ko je obravnaval, po kakršnih kriterijih naj bi denar delili, je odločil, naj bi ga delili po izvršenem delu, ne pa na osnovi delovnih programov, ki največkrat niso uresničeni. Tako se bo svet sestel vsako četrtletje in razdelil za tisto četrtletje pripadajoči denar tistim društvom, ki bodo dokazala, kaj so naredila.

Gasilsko društvo bo dobilo nazaj

Na zadnji seji sevniske občinske skupščine so obravnavali tudi prošnjo sevniskega gasilskega društva, da mu ne bi bilo treba plačevati prometnega davka od plačja, prodanih v lastnem bifeju. Po daljši razpravi je bilo sklenjeno, naj bi društvo prometni davek plačevalo, vendar bi bil ta znesek vrnjen društvu v obliki dotacije. Gasilci denar zelo potrebujejo za svojo dejavnost.

SZDL še premalo množična

Občinska organizacija SZDL v Sevnici, ki jo sestavlja 22 krajevnih organizacij in dve podružnici, vključuje 53,9 odstotka volilnih upravičencev. Izredno nizek odstotek ima krajevna organizacija v Lončarjevem dolu (26,4) in Lednici (29 odst.), zelo velik odstotek pa na Bregu (93) in v Orehovem (86,4 odst.). Občinsko vodstvo organizacije meni, da je odstotek celotnega članstva prenizek. Opozorja tudi na zmotno prepričanje, da je dovolj, če je v Socialistični zvezi le en član družine.

V 3 letih 15 ljudi manj na občini

Sevniška občinska uprava je od leta 1964 zmanjšala število uslužbencev od 81 na 66. Vendar nekateri občani s tem še niso zadovoljni. Navajajo primerjavo s trebanjsko občino, ki ima sicer tisoč prebivalcev manj pa tudi občinsko upravo za 14 ljudi manj.

V Šentjanžu so za samoprисpevek

V nedeljo 7. maja, je bil v Šentjanžu dobro obiskan zbor volivcev, ki sta se ga udeležila tudi predsednik in podpredsednik sevniske občine ter načelnik uprave za dohodke. Na zboru so udeleženci razpravljali o uvedbi krajevnega samoprисpevka za obnovo in razširitev prosvetnega doma, kar ne ustreza več potrebam. Pisali smo še o tem, da je to delo predvideno tudi v programu investicij v šolski do 1970 leta. Predsednik dvorane, ki ji zdaj propada pod, bi valjala najmanj 10 milijonov Sdin, šentjanška šola, ki zdaj nima telovadnice, pa bi jo lahko uporabljala tudi v te namene.

Na zboru so sklenili, da bodo uvedli krajevni samoprисpevek v višini 1,5 odst. od neto osebnih dohodkov, 1 odst. od pokojnin in 1,5 odst. od katastrskega dohodka kmetov. Vendar sklep še ni dokončan, ker morajo isto skleniti tudi drugi zbori volivcev na območju šentjanške krajevnne skupnosti.

Ob tej priložnosti so ponovno razpravljali o vodstvu in prodaji semijače, predstavnik oddelka za finance občinske uprave pa je sbranim razložil novi zakon o prispevkih in davkih, ki razvršča semijača v tri skupine.

PRIJETEN IZLET NA PECO
Pred kratkim je 21 planincev, članov Planinskega društva Radeče, obiskalo Veleenje, Slovenj Gradec, Ravne in Črno. Med planinci sta bila najmlajši 7-letni član in najstarejši 64-letni planinec. Na fotografiji: Ciril Adam in Stanko Škočir pred planinskim domom na Peči (1665 m)

„Še vedno živijo v našem spominu!“

Učenci osnovne šole v Trzišču so pisali nalogo o pionirjih — kurirjih v narodnoosvobodilni borbi. Najboljšo je napisal Ivan Hočvar, predsednik pionirske organizacije. Njeno besedilo je šlo v kurirško pošto, del pa se glasi takole:

„Ustanovili so pionirske odrede, ki so na najrazličnejše načine pomagali v NOB. Pionirji so bili kurirji, pogumni in vztrajni kot njih stari. Marsikatero nalogo so obdržali le zase, čeprav je sovražnik hotel izsiliti skrivnost. Niso klonili, četudi so bili lačni, žejni in onemogli od pretepanja. Pogumno so zrlj smrti v oči.“

Po osvoboditvi so stopili v vrste delovnih brigad in skupaj z drugimi pomagali graditi nove domače. Vedno so delali nasmeljani, čeprav so videli mnogo grozljivih prizorov. Ko so odhajali z delovišča, so peli partizanske pesmi in pogumno korakali skozi vas.

Danes hodimo v šolo in uresničujemo Tvoje besede, ki se glasijo: Pionirji, vaša prva dolžnost je učenje! Sedaj samo slišimo o strahotah, ne vemo pa, kaj je trpljenje.

Slava vsem pionirjem, ki so darovali življenje za življenje, ki ga mi živimo! Naj vedo, da še vedno živijo v naših srcih!

Doslej niti ene reklamacije

Sevniška Kopitarna je sprva delala le sive plastične rolete, zdaj pa dela že tudi rjave in zelene — Naročil je več, kot jih more sprosti izvršiti — Zal, proizvodno sodelovanje pri izdelavi in montaži rolet med Kopitarno, Kovinskim podjetjem iz Sevnice in Mizarsko produktivno zadrugo ni zažvelo

Podjetju, ki izdeluje v glavnem kopita, je proizvodnja plastičnih rolet za okna postranska dejavnost, ki pa vendar prispeva k skupnemu dohodku 50 milijonov starih din na leto. Plastične rolete dobro nadomeščajo lesene in so se na našem tržišču pojavile dokaj pozno; veliko po-

vpraševanje po njih pa je povzročilo, da izdelovalec ni žal, ker so se lotili tega posla. Tako je pred kratkim poslalo Kopitarno neko bograjsko podjetje ponudbo, da bi kar samo sprosti odkupilo celotno proizvodnjo.

Čeprav podjetje od lanskega septembra, ko je začelo

izdelovati plastične rolete, doslej ni dobilo še niti ene reklamacije, se vendar ne misli v večjem obsegu ukvarjati z roletami. Vodstvo namreč meni, da je nespametno ukvarjati se z vsem in pri tem zanemarjati glavno proizvodnjo. Po drugi strani pa je nevesočnost izdelovanja plastičnih rolet v tem, da je treba umetno snov, ki je potrebna za izdelovanje, kupovati na zahodnem tržišču. To zahteva razmeroma veliko denarja, ne ustvarja pa zaenkrat nobenega izvoza. Verjetno bi bilo stanje precej drugačno, če bi bila naša domača kemična industrija sposobna narediti dobro surovino. Zal pa se je pokazalo, da kakovost umetne mase iz splitskega Jugovinila ne ustreza.

M. L.

Za dan mladosti na Lisco!

Občinski komite ZMS iz Sevnice je priredil danes izlet članov mladinske organizacije vseh osnovnih šol v občini na Lisco. Za to priložnost so pripravile šole skupni kulturni program.

Dan mladosti bodo v Sevnici praznili tudi z drugimi

ČE ŽELITE

odgovor ali naslov iz naših oglasov, priložite vašemu vprašanju dopisnico ali znamko za 30 din.

UPRAVA LISTA

Rojstev dvakrat manj kot smrti

87 rojstev 139 porok in 186 smrti so lani zabeležili krajevni in matični uradi v sevniskih občini, razen tega je šlo 28 parov skleniti zakonsko zvezo čez občinske meje.

5 občanom je bil ugodeno, da so spremenili ime, 20 pa je bila dovoljena sprememba priimka.

Lani je bilo prijavljenih 62 različnih prireditev, od tega 17 z verskega področja.

Za nabiranje prostovoljnih prispevkov je bilo vloženih 5 prošelj, vendar sta bili dve zavrnjeni.

85 fantov in mošk je zaprosilo za odložitve vojaškega roka. Vsem njihovim prošnjam je bilo ugodeno.

Volitve so dokazale, da smo na dobri poti

Za novega predsednika občinske konference je bil izvoljen Niko Pečnik, vodja komerciale v Kmetijskem kombinatu Zasavje — V kratkem bodo konstituirali tudi druge organe konference

»Večina krajevnih organizacij SZDL je v zadnjem obdobju povečala svojo dejavnost in vpliv. Naši ljudje so pripravljivi sodelovati, organizacija pa se mora prilagajati spremembam, ki jih prinaša razvoj. Biti mora spodbudnik družbenih odločitev; vodstva morajo imeti posluh za vsakdanje življenje naših ljudi, pozoren je treba biti tudi za drobne, na videz nepomembne stvari, ki pa veliko vplivajo na odnose med nami. Večje zaupanje občanov je treba z delom upravičiti tudi v prihodnje, je dejala v obsežnem referatu dosedanja predsednica občinskega odbora SZDL tov. Elka Grlic.

»Zato so tudi bodoče naloge zelo odgovorne: še naprej moramo razvijati samoupravni sistem, skrbeti za izobraževanje predstavnikov družbenih organov, krajevne skupnosti uveljavljati tudi na drugih področjih, in ne samo v

komunalnih zadevah. V socialnem delu je treba uveljaviti preventivno dejavnost, bolj skrbeti za kulturni dvig občanov in več skrbti posvetiti naši mladini.« je še nekaj misli iz referata predsednice.

Vočko Dvomoč, predsednik občinskega komiteja ZMS, je v razpravi opozoril na to, da delovne organizacije iščejo rezerve predvsem v odpuščanju delavcev, premalo pa v razširitvi proizvodnje, kar odpira premalo novih delovnih mest. Pri tem trpi posledice predvsem mladina, ki prihaja iz šol in ne dobi dela. Govoril je tudi o mladinski dejavnosti in v imenu občinskega komiteja pohvalil mladinske aktive na Blanci, Studencu in v Boštanjcu.

Martin Kocjan, delegat iz Loke, je na konferenci opisal razpoloženje volivcev v Loki, kakršno je nastalo zaradi togih postopkov pri aronđiranjju zemljišč. Tudi skaljeni odnosi med krajevno skupnostjo in Kmetijskim kombinatom ovirajo večje medsebojno sodelovanje v sedanjem času. Podobno je povedal tudi Anton Judež, delegat iz Kompolja. Dr. Humar je v razpravi dejal, da je treba kmetovalcem predvsem materialno in strokovno pomagati, ker v sedanjih razmerah ti ljudje ne bi dobili zaposlitve v drugih gospodarskih panogah.

»Povedati je treba,« je povzel besedo Rudi Cimpršek, direktor kombinata, »da pravih kreditnih virov za kooperacijo nimamo na voljo. Tudi pri proizvodnem sodelovanju v kmetijstvu odklanjamo drobnjekarstvo in želimo navezati dobro sodelovanje predvsem s tržnimi proizvajalci. Na splošno pa se preveč pogovarjamo o lastništvu zemlje in se pri tem premalo zavedamo, da je bistveno, kako čim več in čim ceneje pridelati. V tem pa ima hmelj zagotovo lepšo prihodnost v tistih krajih, kjer to kmetijsko rastlino vpeljujemo.«

Franc Molan, predsednik občinske skupščine, je s podatki iz preteklega obdobja dokazal, da se razlika v gospodarski razvitosti med celotno republiko in občino vidno zmanjšuje. Sevnica se tako približuje srednje razvitim občinam. Dejal je, da je treba skrbeti za razširitev proizvodnje in povečanje dohodka ne samo v družbenih obratih, marveč tudi v zasebnem sektorju. »Bistveno je povečati dohodek, v tem pa je bodočnost v nas samih, v naših močeh. Sedaj nas še

tepe zaostalost in razdrobljenost.«

Jože Bogovič, sekretar občinskega komiteja ZK, je govoril o približevanju organizacije potrebam njenih članov. V odločanje je treba vključiti nove ljudi. »Nekateri samo čakajo, da bodo kritizirali, večkrat celo uničujejo, se modro drže ob strani in se tako brez tveganja seveda ne morejo nikoli zmotiti,« je dejal tov. Bogovič. Glede javnega mnenja je menil, da mora biti obraz želja in potreb večine ne pa posameznikov. Izboljšati je treba odnose med ljudmi, imeti več poslušnosti za na videz drobne stvari. »Ne glejmo živih ljudi zgolj skozi številke. Mladino pritegnimo tako, da se bomo odpovedali preživelim oblikam dejavnosti, in pomladimo vodstva krajevnih organizacij.«

Jutri cepljenje otrok

Jutri bodo v Sevnici cepili otroke, rojene v lanskem letu, proti davici, oslovskemu kašlju in otroški paralizi. Vse matere naj otroke prinesajo cepiti, saj jih tako obvarujejo pred nevarnimi boleznimi.

Novo na območju KS Trzišče

Da bi obogatili izkušnje na področju vinogradništva in poljedelstva sploh, so člani sveta krajevnne skupnosti Trzišče organizirali izlet v Belo krajino. Ta izlet je bil pretekle nedelje, na njem pa so si ogledali vinograde v okolici Metlike in Vinomera ter kraje Črnomelj in Ribnica. Spremljal jih je tajnik občinske skupščine Metlika, ki jim je razkazal tudi druge zanimivosti. Z izletom so bili člani sveta KS zelo zadovoljni in si podobnih še želijo.

Če bo vreme še naprej tako ugodno, kot kaže sedaj, potem bo letošnja letina v vinogradih lahko zelo dobra. Vinogradniki na Malkovcu pa svojim nasadom posvečajo veliko skrb, le-ti so namreč zelo dobro obdelani. Zadnja leta je opaziti, da vedno več vinogradnikov obnavlja svoje nasade, v katerih gradijo žičnice in ne postavljajo več kolja.

Vaščani Polja obnavljajo pot od Trzišča, medtem ko bo v naslednjih dneh dokončana nova cesta iz Kaplje va-

Na Breškem obeti za izredno letino

Dva hektara velik nasad črnega ribeza na Breškem pri Šentjanžu je bil letos tako obložen s cvetjem kot še nikoli doslej. Drugi nasadi sevniskega kombinata obetajo običajno ribezovo letino.

Sevniška: gospodinjskim pomočnicam najmanj 40 tisočakov

Pred kratkim je sevniška občinska skupščina sprejela odlok, ki odloča najnižje mesečne zaslужke delavcev, ki so zaposleni pri zasebnih delodajalcih. Tako je predvideno, naj bi gospodinjska pomočnica dobivala najmanj 40 tisočakov na mesec; šofer, zaposlen pri zasebnem avtoprevozniku, pa najmanj 80 tisočakov. Vse druge dejavnosti imajo določene najnižje mesečne prejemke v mejah teh dveh zneskov. Odlok ima namen zaščititi delavce, ki delajo pri zasebnih delodajalcih.

konkurenca mnogo hujša kot preteklo leto. Ob proglašitvi za zmagovalko je bila skromna in mirna, kot je navadno, nerodno ji je bilo je, ko so jo fotoreporterji vseli na piko. Duhaja iz delavske družine, vseh šest otrok pa je že zgodaj začelo šahirati. Jožica je učnica 8. razreda osemletke »Milan ka 8. razreda Sevnice in je tudi Majcena v Sevnici in je tudi med boljšimi učenci. Z osvojitvijo republiškega naslova je pripravila šoli, ki jo obiskuje, veliko veselje, ponosen pa je nanjo tudi pionirski oddred, katerega je zastopala na tekmovanju.

Tudi ostali udeleženci so se lepo izkazali, predvsem Sonja Bukovinski (Brežice) z delitvijo 1. in 2. mesta pri mlajših pionirkah, Marinka Zorko (Brežice) z delitvijo 1. in 2. mesta pri starejših pionirkah, Zeljko Banda (Brežice) z delitvijo 3. in 4. mesta pri starejših pionirjih, pri mlajših pionirjih pa se je uvrstil med boljše še Roman Novšak (Boštjan).

D. B.

Krojaško podjetje je bilo najboljšje

V trebanjski občini gre obrtnim podjetjem v glavnem slabo

Odkar je bila uvedena gospodarska reforma, dosega obrtna podjetja slabše poslovne uspehe kot prej — Med 7 najvažnejšimi tovrstnimi obrati v občini so le trije preseglji celoten dohodek iz predlanskega leta, čeprav so se cene občutno povečale — Samo Krojaško podjetje iz Trebnjega je znatno povečalo dohodek, osebne prejemke in sklade — Neuspehi kažejo, da bo treba nekaj ukreniti

MIZARSKA DELAVNICA

— TREBNJE. Lani je zanimanje za nakup izdelkov iz serijske proizvodnje, ki jo je podjetje vpeljalo že več let, občutno ponehalo, zato se je moral obrat spet lotiti dela po posamičnih naročilih. Letni plan ni bil izpolnjen, dohodek je bil za 8 odst. manjši kot prejšnje leto. Zasluzki delavcev so narasli na povprečno 53.600 S din, skladi pa so bili za polovico manjši.

MIZARSTVO HRAST — SENTLOVRENC

S podobnimi težavami se je moralo spoprijeti tudi šentlovrensko podjetje. Tam je bil celotni dohodek enak predlanskemu, osebni dohodki pa so znašali povprečno 56 tisočakov. Za sklade je šlo petino manj kot prejšnje leto.

CEVLJARSTVO — MOKRONOG

To podjetje je eno izmed treh, ki so lani uspešneje poslovale. Vendar so doseženi uspehi še vedno skromni. Zasluziti povprečno 41.500 S din in pri 18 zaposlenih nameniti za sklade slabih milijon S din je v današnjih časih vsekakor premalo.

PEKARIJA — TREBNJE

Ta obrat je imel za osmino večji celotni dohodek, vendar gre povečanje na račun večjih cen kruha. Osebnih dohodki zaposlenih so se povečali, skladi pa zmanjšali.

PEČAR — TREBNJE

Lani se je število zaposlenih zmanjšalo še za dva in šteje le še šest zaposlenih. Vzporedno s tem je bil zmanjšan tudi dohodek.

GRADBENO OPEKARSKO PODJETJE — MIRNA

Zaradi znanih težav v gradbeništvu, ko se je obseg investicijske gradnje naglo zmanjševal, je moralo podjetje lani odpuštili približno petino delavcev. K poslabšanju stanja je pripomogel tudi zastoj v prodaji opeke iz opekarne v Prelesju. Vendar kažejo podatki ugodno stopnjo povečanja celotnega dohodka, osebnih dohodkov in skladov.

KROJASKO PODJETJE

— TREBNJE. Lani je to podjetje doseglo med vsemi najboljšje poslovne uspehe, ki so bili predvsem plod zmanjševanja dela po posamičnih naročilih in povečevanja dela v konfekciji. Ustvarjeni dohodek se je podvojil, zasluzki delavcev so se povečali za polovico, pri tem pa je ostalo za sklade še dvakrat toliko kot predlanskim. Ti uspehi so za kolektiv zelo spodbudni. — M. L.

Nov izdelek EMI — svinčnik CONTE

Letošnjo pomlad je mirnenska tovarna nalivnih peres, patentnih svinčnikov in plastične embalaže začela izdelovati novo vrsto patentnih svinčnikov z imenom Conte. Njihova posebnost je ta, da grafična minira ne more pasti iz njih.

Emini izdelki gredo dobro v prodajo, saj je bil lanski obseg še enkrat večji kot predlanski, čeprav so uvozniki kupili na tujem velike količine tovrstnega blaga, pri katerem gotovo dobro zasluzijo. Pri tem računajo na kupcevo zanesenost, da je dobro vse, kar diši po inozemstvu. Kaže pa, da ljudje počasi vendarle spreminjajo odnos in kupujejo dobro blago, ne oziraje se na izvor proizvodnje.

Volitve kot še nikoli doslej

Volilna komisija občinske konference SZDL v Trebnjem je v soboto, 20. maja, ocenjevala letošnje volitve novih odbornikov in ljudskih poslancev. Na podlagi rezultatov volilne udeležbe in izvedbe volitev je bilo ugotovljeno, da so bile letošnje volitve najboljše doslej. Za ta uspeh zaslužijo javna priznanja vodstva družbeno-političnih organizacij, krajevni politični aktivisti, KZ Trebnje, volilni odbori in mnogi posamezniki, ki so pripomogli do tolikšnega uspeha.

Predvsem je spodbudno, da je nova občinska skupščina dobro sestavljena in da so volilci z izredno veliko udeležbo na volitvah dokazali, da se vse bolj zavedajo, kako lahko vplivajo na urejanje splošnih družbenih zadev.

V kratkem bo ustanovljena izobraževalna skupnost

V torek, 23. maja dopoldne, je bila v Trebnjem redna seja obeh zborov občinske skupščine. Razen poročila o sklepnih računih občinskega proračuna, sklada skupnih rezerv gospodarskih organizacij in cestnega sklada je bila na dnevnem redu tudi razprava o izvajanju predpisov minimalnih agrotehničnih ukrepov ter o formiranju izobraževalne skupnosti, ki mora biti ustanovljena do konca maja. Več o tem prihodnjik.

Najprej dober program

Trebanjska delavska univerza je sklicala v petek, 19. maja, predavateljski aktiv, v katerem so zbrani strokovno usposobljeni občani, ki bi lahko pripomogli k uspešnejšemu delu delavske univerze. Sklenjeno je bilo, naj bi delavska univerza najprej naredila uresničljiv izobraževalni program, ki bi ga posredovala članom predavateljskega aktiva, le-ti pa bi se potem odločili, pri katerih predavanjih bi bili pripravljeni sodelovati. Ugotovljeno je, da je največje zanimanje za zdravstvena, kmetijska in gozdarska predavanja.

Šibka kupna moč ali slaba trgovina?

Ze dalj časa je silšati pripombe Mokronožanov nad trgovinami v njihovem kraju. Da so upravičeni, dokazujejo tudi podatki o lanskim prodaji. Medtem ko je imela trebanjska Mercatorjeva poslovnata enota za 18% večji promet kot prejšnje leto, ga je imela mokronožska enota TRZAN je za 5,6%. Ker pa se je v tem času blago podražilo za več kot toliko to pomeni, da je Tržan prodal v letu 1966 manj blaga kot v letu 1965, čeprav kupna moč prebivalstva verjetno ni bila zmanjšana. Ljudje so odhajali nakupovat več v druge kraje kar pa modernizaciji domačih trgovin ni v prid.

Tudi v Hrastovici bi radi vodovod

Vaščani Hrastovice pri Mokronogu so se začeli z zanimati za podaljšanje mokronožkega vodovoda tudi do njihove vasi. Če bodo prispevali delo in kaj denarja in bodo deležni tudi zunanje pomoči, bodo to željo lahko uresničili. Vodovod sam ni ovira: mokronožski vodovod ima veliko zmogljivost, zaenkrat pa še zelo majhno porabo vode.

TREBANJSKE NOVICE

»Naša hiša bo prispevala, kolikor bo mogla. Jaz vem, kaj pomeni imeti tako bolezen v hiši.« je dejala Olga Mikec iz Bistrice. Zraven nje stoji njen otrok, ki je lani zbolel za paratifusom. (Foto: M. Legan)

„Samo da ne bi bilo boleznii!“

Te dni že obiskujejo prebivalce vasi Bistrica, Prelesje in Puščava člani vodovodnega odbora in sklepajo z njimi pogodbe za prispevke pri gradnji vodovoda — Razdelilnik je bil določen na posebni seji odbora v petek, 19. maja — Pri delu bo pomagala tudi mladinska brigada

Bistrica, na videz miren in čist potok, se vije tudi skozi vas Bistrico. Nekateri ljudje v tem kraju nimajo vodnjakov in pijejo vodo kar iz nje. »V mlini pojdi vprašati, tam so imeli bolezen,« so nam povedali vaščani, ko smo se pred nekaj dnevi zanimali za njihovo pitno vodo. »Kar tole vodo pijemo,« je pokazal skozi okno ropotajočega mlina mali Milan Grebenc, ki je lani zbolel za paratifusom.

Pot nas je vodila tudi v hišo Olge Mikec. Lani sta ji za isto boleznijo zbolela dva otroka, eden celo dvakrat. »Mi ne pijemo Bistrice, saj imajo vodnjak s talno vodo. Posebna komisija, ki je pregledala našo vodo, je ugotovila, da ni okužena. Veste

pa, da otroci brazdajo povsod — tudi v Bistrici, ki teče nekaj korakov stran. Bog-

Z vlakom v eni uri v Ljubljani!

Od 27. na 28. maj bo začel na progi Metlika—Ljubljana voziti nov motorni vlak, ki bo zelo skrajšal potovanje. Kot so nam povedali na trebanjski železniški postaji, bo vozil iz Trebnjega v Ljubljano vsega eno uro in deset minut. Na tej progi bo po 27. maju vozil samo še en potniški vlak s parno vleko. Železnica si spet lahko obeta večje število potnikov, avtobusi pa močnejšo konkurenco.

ve kaj vse je lahko v tej vodi, ki teče skozi več naselij. Vem, da v Sentrupertu spuščajo vanjo odpadke iz klavnice. Pri prispevku za vodovod sploh nimam pomislekov, saj vem, kaj je taka bolezen v hiši,« je povedala Olga.

Za vodovod bodo morali prispevati precej tudi vaščani sami. Vodovodni odbor za vse tri vasi vodi Dominik Gimpelj, njegov namestnik je Pavle Jurglič, blagajnik pa Tone Skušek. V petek je bil že narejen razdelilnik prispevkov, ki jih bodo ljudje lahko plačali v treh obrokih. Odločili so se, da bodo zbrali toliko denarja, kolikor je vrednost potrebnega materiala, in še za stroške montaže, drugo pa bodo prispevali z delom.

»Deteljo bo zdaj zdaj treba kositi, žito je že v klasju, pri popravilu kozolcev pa smo med zadnjimi.« so povedali možje v soboto, 20. maja, v Artmanji vasi pri Dobrucu, ko so popravljali Lisjakov kozolec. Večina kozolcev je resda že obnovljenih in sledov strašne lanske noči, ko je neurje podrlo čez 40 kozolcev, kmalu ne bo več. (Foto: M. Legan)

Veliko zanimanje za zasebno gradnjo

Samo letošnja pomlad se je prijavilo na oddelku za gospodarstvo 12 novih interesentov, ki bi si radi v Trebnjem postavili dom — Prvotni zazidalni načrt bo na predlog volivcev ter sveta za urbanizem in komunalne zadeve treba spremeniti

Tri mesece so imeli ljudje možnost, da si v stavbi občinske uprave v Trebnjem ogledajo urbanistični program Trebnjega in njegove okolice. Nedoeljo tega so ga obravnavali tudi na zboru volivcev, 4. maja pa ga je sprejela še občinska skupščina in pri tem upoštevala pripombe.

Največje navzkrižje je povzročilo pravzaprav povečano zanimanje za zasebno gradnjo. Na zboru volivcev so bi-

li mnjenja, da je treba več prostora nameniti gradnji stanovanjskih hiš. Dosedanji načrt je namreč predvideval ob železniški postaji gradnjo dvojčkov, na brežinah nad osnovno šolo pa gradnjo vrstnih hišic. Ker pa za ti dve vrsti domov ni pravega zanimanja, je svet za urbanizem in komunalne zadeve na predlog zboru volivcev prostor nad osnovno šolo predvidel za gradnjo zasebnih hiš, prostor pri postaji pa naj bi zazidali z bloki.

Drug pomemben predlog, ki je bil tudi upoštevan, je zahteval, naj bi v bližini Litostrojevega obrata naselili tako vrsto industrije, ki bližnjim stanovalcem ne bi povzročala večjega hrupa. Sam Litostrojev obrat pa bi bilo dobro preseliti v bližino sedanje proizvodne dvorane Kemopreme.

6. junija bo otvoritev kino dvorane

6. junija bo Mirna praznovala krajevni praznik. Razen komemoracije pred

spomenikom na Rojrah, zabavne prireditve in nogometne tekme bo tega dne tudi otvoritev kino dvorane. Iskra iz Kranja je pred nekaj dnevi že zagotovila, da bo pravočasno poslala nov, moderen kinoprojektor.

Za novo cesto 110 milijonov!

Doslej zagotovljeni denar bo zadostoval za modernizacijo 8 km ceste

Ceprav je republiški cestni sklad sprva odobril za modernizacijo ceste Trebnje — Mokronog le 75 milijonov S din, je zaradi velike pripravljenosti delovnih organizacij v trebanjski občini voljan prispevati 110 milijonov S din ali približno toliko kot one. Tako je bilo povedano članom odbora za gradnjo ceste v sredo, 17. maja.

Ko je odbor razpravljajal od pripravah za gradnjo ceste, je

bilo sklenjeno, naj bi delovne organizacije do danes že zagotovile denar, ki je bil že prej odobren s sklepi samoupravnih organov. Na ta način bi imeli zagotovilo za začetek gradnje. Člani odbora so sklenili tudi, da del pri modernizaciji ceste ne bodo dali na licitacijo, ker je novomeško cestno podjetje že predložilo zelo ugodno ponudbo, kakršne bolj oddaljena cestna podjetja verjetno ne bi mogla. Predračun kaže,

da bi za kilometer asfaltne prevleke porabili 27 milijonov S din. To pomeni, da bi z razpoložljivim denarjem asfaltirali cesto do križišča v Slovenski vasi in 1 km cestišča v Mokronogu.

Danes seja občinske skupščine v Kočevju

Danes ob 8. uri bo v Kočevju seja občinske skupščine. Na dnevnem redu bodo: informacije o pripravah za ustanovitev in delo temeljne in izobraževalne skupnosti, poročilo o delu in organizaciji inšpekcijskih služb, predlog odloka o sestavi svetov občinske skupščine, personalne zadeve ter vprašanja odbornikov in odgovori nanje.

Spet dela na Rinži

V teh dneh bo Vodna skupnost Ljubljana-Sava spet začela z dela na Rinži. Pri zgornjem Mahovniku bo zgradila jez, po katerem bo urejen tudi prehod čez vodo. V Kočevju bo pri novi šoli, vendar na nasprotnem bregu Rinže, zgradila okoli 250 m obrežnega zidu. Razen tega bo uredila dva požiralnika v Livoldu in enega v Zeljnah. Dela bodo veljala okoli 15,5 milijona S-din.

Kočevski rudarji o svojih težavah

Dne 30. aprila se je v kino dvorani v Šalki vasi zbral na posvet ves kolektiv kočevskega premogovnika. Podrobno so pretehtali proizvodnjo v minulem letu in v letošnjem prvem četrtletju. Pomenkovali so se tudi o morebitni presmeritvi proizvodnje v prihodnosti. Rudnik ima namreč težave tako pri kopanju kot tudi s prodajo premoga. Zaloge se iz dneva v dan večajo in vprašanje je, kako bo po leti, ko se bo premog prodajal še teže kot zdaj. V razpravi ni bilo stvarnih predlogov, kako odpraviti težave, brez dvoma pa je lahko že namig na to spodbuda samoupravnim organom, vodstvu podjetja in občinski skupščini, naj iščejo rešitev. Udeleženci so menili, da je širša družbena skupnost do zdaj rudniku premalo pomagala.

D. V.

Nepredvidna kolesarska

19. maja ob 22. uri sta na križišču Cankarjeve in Seškove ulice trčila kolesarka in osební avto. Kolesarka Marija Salamon iz Dolge vasi ni upoštevala prometnega znaka »stop« in se zaletela v levi bok avta. Poškodovano so najprej prepeljali v kočevski zdravstveni dom nato pa v ljubljansko bolnišnico. Na vozilih je za 300 N-din škode.

Prijavljeni nimajo pogojev

V Kočevju za razpis republiškega sekretariata za notranje zadeve o sprejemu učencev v šolo mladičkov — kadetov ni bilo pravega zanimanja. Prijavili so se le trije mladinci, ki pa so jim bile prošnje zavrnjene. Vsi trije so namreč stari nad 17 let, morali pa bi biti mlajši, ker tako zahtevajo razpisni pogoji.

Cene v Kočevju

Pretekli ponedeljek so težljale v trgovini s sadjem in zelenjavo naslednje maloprodajne cene: novi krompir 3,16 Ndin kg, jajca 0,46 Ddin kg, banane 5,40 Ndin kg, limone 4,50 Ndin kg, jabolka 5,04 Ndin kg, sveže zelje 3,28 Ndin kg, kisló zelje 1,54 Ndin kg, solata 5,04 Ndin kg, čebula 6,45 Ndin kg, fižol v zrnju 3,93 do 5,12 Ndin kg, česen 5,56 Ndin kg, češnje 3,90 Ndin kg.

RAZGOVOR Z INŽ. FRANCEM GORŠIČEM

KGP Kočevje odstopa košnjo

Za posestvo košnja v oddaljenih krajih ni več zanimiva, zato jo odstopajo zasebnikom — Z intenzivnim gnojenjem travnišč pridelajo dovolj sena v bližini farm

V: Košnja je spet pred vrati. Kako boste zagotovili, da bo vsa trava pokošena, in se izognili očitkom, ki običajno lete na kmetijska posestva, da nepokošena ali celo pokošena trava gnije in se tako dela škoda?

O: Tudi letos bomo pod do- ločenimi pogoji odstopali kooperantom in ostalim interesentom košnjo sena na nekaterih naših površinah. V: Kje so te površine? O: Na območju Koprivnika, Livolda in Starega Loga.

Za košnjo bomo odstopili zemljišča na območjih Bukove gore, Zadrc, Preriglja, Tancpihla, Svetlega potoka, Kostela in Fare ter še nekatera manjša pri ostalih vaseh. Kooperantom preskrbi površine za košnjo naš obrat za kooperacijo, ostalim pa najbližji kmetijski obrati.

V: Zakaj ta zemljišča za KGP niso več zanimiva?

O: Z intenzivnim gnojenjem travnišč v bližini naših farm pridelamo vedno več sena. Ze pridelek na teh bližnjih travniških zadošča za potrebe naših farm. Košnja na oddaljenih površinah nam torej ni več potrebna, dokler ne bomo odprli novih farm.

Pred ustanovitvijo skupnosti

Temeljna izobraževalna skupnost bo financirala vse izobraževanje in vzgojo

Na prvem sestanku iniciativnega odbora za ustanovitev temeljne izobraževalne skupnosti so razpravljali o novem načinu financiranja izobraževanja in o vlogi ter nalogah temeljne izobraževalne skupnosti.

Sprejeli so tudi sklep o sestavi, načinu izvolitve in sklopu ustanovne skupščine temeljne izobraževalne skupnosti Kočevje.

Ustanovna skupščina bo

štela predvidoma 32 članov, ki bodo izvoljeni 25. maja, ustanovna skupščina pa se bo sestala 31. maja.

S 1. julijem bo temeljna izobraževalna skupnost prevzela vse financiranje vzgoje in izobraževanja. Zagotoviti bo morala denar za redne šole, posebne šole, srednje in nižje šole, vzgojnovarstvene ustanove in za vse ostalo izobraževanje ter vzgojo.

KOOPERACIJA NA KOČEVSKEM

Struge: 350 telet v pitanju

Obrat za kooperacijo, ki ga ima KGP Kočevje v Strugah, je imel lani vsega skupaj okoli 56 milijonov Sdin prometa. Od tega je bilo okoli 5 milijonov Sdin iztržka pri prodaji raznega reprodukcijskega materiala za kmetijstvo, vse drugo pa so iztržili z odkupom kmetijskih pridelkov.

V Strugah in okoliških vaseh se že od nekdaj ukvarjajo z živinorejo. Lani je kmetijski obrat odkupoval po 15000 litrov mleka na mesec. Razen tega so odkupili še 110 v kooperaciji spitanih bikov v skupni teži 50000 kg in približno 200 glav drobne živine (telet in prašičev) v skupni teži 20000 kg ter okoli 40 ton krompirja. Kmetijski obrat je lani priskrbel živinorejcem 18 plemenitih telic za osvežitve črede.

Letos se lotevajo novega načina kooperiranja v pitanju govedí. Kmetijski obrat da živinorejcem v pitanje 100 kg težka teleta. Razen tega jim zagotovi krmo, strokovno veterinarsko pomoč, zavaruje teleta itd. in jih, ko so spitana, odkupi ter izpla-

ča rejcu razliko v teži. 40 takšnih telet je v struškem okolišju že v pitanju, po dogovoru pa bodo na tak način letos spitali 350 telet. Vse skupaj se je malo zataknilo zato, ker je takšna teleta zdaj težje dobiti.

V Kočevju so hišniki predragi

Kdo bi jim kupil stanovanje? Preprečili bi lahko veliko škode — Otroci zakurili v drvarnici bloka — Nekdo je odnesel vrata — Obrtniki cenejši kot hišniki

Stanovalci nekaterih večjih zgradb v Kočevju predlagajo, da bi imeli svoje hišnike, ki bi stanovanjske zgradbe vzdrževali, hkrati pa jih varovali. Zgodilo se je namreč že, da je nekdo z neke stavbe odnesel vrata. Drugod so otroci kurili v kleti poleg drv, premoaga ali kurilnega olja. Z namestitvijo hišnikov bi se zaposlilo tudi še nekaj občanov in bi se tako neza-

poslenost za malenkost omilila.

Pri stanovanjskem podjetju pa pravijo, da si hišnikov v večjih stavbah ne morejo privoščiti, ker bi morali zanje kupiti stanovanja. Razen tega stavbe hišnikov ne bi mogle plačevati, ker nimajo dovolj denarja. Hišnik bi moral biti tudi izučen za opravljanje vseh vzdrževalnih del (mizar- skih, pleskarskih, zidar- skih, ključavničarskih in inštalaterskih), saj bi drugače z nestrokovnimi popravili napravil več škode kot koristi.

Stanovanjsko podjetje pa je medtem že poskrbelo za cenejše vzdrževanje stanovanj. Zaposlilo je nekaj stalnih delavcev: vodovodnega inštalaterja, mizarja, zidarja in ključavničarja, iščejo pa še pleskarja. Ti usposobljeni delavci bodo hitreje in ceneje

Tovariš Tito ima 75 let

Prišel je maj in z njim veselje. V maju sta dva velika praznika: 1. maj, praznik delavcev in Titov rojstni dan.

Letos bo tovariš Tito praznoval svoj 75. rojstni dan. Na ta dan bo prišla k njemu kurirčkova pošta s pozdravi pionirjev. Prišli bodo tudi drugi pozdravi, ki jih bo tovariš Tito sprejel z veseljem.

V mislih vidim ta dan sončen, lep, tako lep, kakor ni noben dan v letu. Tovariš Tito bo stal na odru in z nasmehom na ustnicah pozdravljal vse, ki so na ta dan prišli v Beograd, da prisostvu- jejo sprejemanju pozdravov za 75. obletnico Titovega življenja.

Takrat bodo na trgu predstavljali razne igre. Tam bodo telovadili, igrali kolo ter podobno. Mimo bodo zagrme- li avtomobili in v njih ljudje, ki mahajo Titu v pozdrav. Vse gre po vrsti in bliža se večer. Pa še ni konec tega veselja, ki se nadaljuje pozno v noč. Tedaj se mi pred očmi stemni in zopet vidim pred seboj bel papir, na katerem ni nič napisano. Čaka roke, ki bo segla po papirju in nanj napisala: »Dragi tovariš Tito! Za Tvoj rojstni dan, Ti želimo veliko lepega, ne le za Tvoj rojstni dan, marveč za celo Tvoje življenje, ki naj traja še mnogo, mnogo let!« osnovna šola Kočevje- Blanka Marušič, 7. c

Razgovori o razvoju hotela „Pugled“

Dobri gospodarji mislijo na razvoj podjetja — Gostinstvo ni odvisno le od gostincev

Gostinsko podjetje »Hotel Pugled« iz Kočevja je povabilo predstavnike Inštituta za turizem iz Ljubljane na informacijski razgovor o razvoju njihovega podjetja. Če bodo razgovori uspešni, bo inštitut izdelal program in gospodarsko utemeljitev razvoja »Hotela Pugled«. Gostinci namreč menijo, da morajo imeti program razvoja njihovega podjetja, ker bo le tako lahko

njihovo podjetje načrtno napredovalo.

Seveda pa razvoj gostinstva v Kočevju ni odvisen samo od gostincev, ampak bo vplivala nanj še vrsta drugih dejavnikov, kot: razvoj prometne mreže (najpomembnejša bo modernizacija ceste Kočevje—Delnice); ureditev objektov, privlačnih za turiste; komunalna ureditev kraja, razvoj trgovine, obrti itd. itd.

Predstavniki »Hotela Pugled« so Inštitut za turizem že seznanili, kaj bo po njihovem mnenju kočevsko gostinstvo v bodočnosti potrebovalo. Tako so menili, da bo potrebnih 40 ležišč, sodobne hotelske sobe z ustrezni- mi pritlikinami, restavracijsko dvorano (za skupinske obiske in prireditve ob praznikih), bar itd.

Več sodelovanja z ljudmi!

Ob pozivu zveznega odbora »Družina in gospodinjstva« so v kočevski občini ugotovili, da bo treba h krajevni samoupravi pritegniti več občanov. Krajevne skupnosti sicer lepo delujejo, toda nedavni zbori volivcev so pokazali, da bi lahko sveti KS naredili več, kot so, če bi bilo več sodelovanja občanov. Premalo je narejenega zlasti v socialnem in otroškem varstvu, pa tudi za zaščito potrošnikov se bodo morale KS bolj potegovati.

Plačana realizacija zaostaja

DS TEKSTILANE iz Kočevja je na zadnji seji ugotovilo, da se proizvodnja in prodaja izdelkov odvijata po planu, zaostaja pa plačevanje prodanih izdelkov. Kupci ostajajo podjetju dolžni, plan plačane realizacije pa seveda ni uresničen. Ugotovili so, da je to ena izmed posledic gospodarske reforme.

D. V.

Blankin spis najboljši

Kočevski pionirji bodo sprejeti v mladinsko organizacijo v Jelenovem žlebu

Občinska zveza prijateljev mladine Kočevje je razpisala nagradno tekmovanje za najboljše šolske naloge. Snov, ki naj bi jo spisi zajeli, je bila: Titov 75. rojstni dan, 25-letnica pionirske organizacije in 25-letnica ustanovitve slovenskih partizanskih brigad.

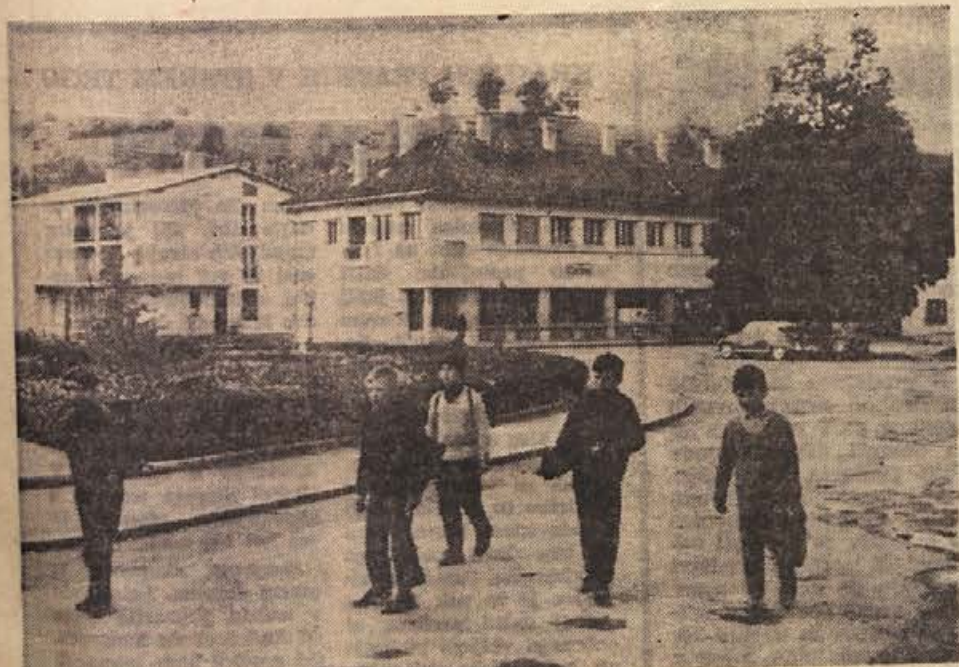
Prvo nagrado, 5000 Sdin, je komisija prisodila učenki 7.

c. razreda iz Kočevja Blanki Marušič za spis »Tovariš Tito ima 75 let«. Drugo nagrado, 3000 Sdin, je prejela Mirica Kaučič, tretjo nagrado, 2000 Sdin, pa Metka Knavs, obe učenki 6. b. razreda kočevske osemletke. Blanka bo prejela nagrado v Jelenovem žlebu, kjer bo skupaj z ostalimi šolci sprejeta v mladinsko organizacijo.

Članu ribiške družine Kočevje Milanu Turku se je pred dnevi nasmehnila ribiška sreča: iz Rinže je potegnil šunko, ki je tehtala 3,30 kg (Foto: Jelenovič)

Danes, 25. maja, praznuje Sodražica skupaj z dnevom mladosti tudi svoj krajevni praznik. (Foto: Primo)

S SEJE OBČINSKE SKUPŠČINE V RIBNICI

Boljše kot lani, a še vedno slabo

Gospodarskim organizacijam manjka obratnih sredstev, osebni dohodki so bili v prvem četrtletju nizki, za investicije in modernizacijo gospodarstva pa ni denarja — Proizvodnja in prodaja naraščata, vendar bodo potrebni še novi ukrepi, da se bo ribniško gospodarstvo izmotalo iz težav — Analiza dobra, razprava pa nič

Na zadnji seji lani je občinska skupščina Ribnica razpravljala o gospodarstvu v občini in ugotovila, da rentabilnost in ekonomičnost v gospodarskih organizacijah nazadujeta, razen tega pa se zmanjšuje tudi število zaposlenih. Analiza prvega letošnjega četrtletja pa je pokazala, da se položaj v gospodarskih organizacijah prodaja naraščata. Nekatere gospodarske organizacije se že zavedajo, druge pa se bodo še morale, da je potrebno produktivnost dela povečati, hkrati pa najsmotrnejše uporabljati materialna in finančna sredstva.

Cepprav se položaj gospodarskih organizacij popravlja, še vedno ni dober. Podjetjem manjka obratnih sredstev, zato morajo večji del poslovnih skladov nameniti za obratna sredstva. Seveda spričo tega ne morejo investirati in se modernizirati, čeprav nizka produktivnost in rentabilnost zahtevata. Računa tega bi bilo potrebno odpirati vsako leto nova delovna mesta.

Zaradi lanskega slabega finančnega uspeha so bile letošnje delovne organizacije predvidne tudi pri izplačevanju osebnih dohodkov. V gospodarskih rrganizacijah so bili osebni dohodki v prvih mesecih letos nizki, ponekod celo samo 80-odstotni.

Kljub nezavidljivemu položaju je na zadnji občinski seji o analizi gospodarstva razpravljala le republiški po-

slanec Jože Lesar. Analiza, ki je bila dobra, ugotavlja, da ribniško gospodarstvo sicer zaostaja za republiškim povprečjem, vendar bi se zamujeno dalo v doglednem času nadoknaditi, če bi letos uvedli v delovnih organizacijah dosledno nagrajevanje po delu, poostrihli kontrolo nad gospodarskim z vsemi sredstvi (zaloge izdelkov, reprodukcijskega materiala in nekurantnega blaga, dolžniki, krediti, stroški, itd.), prilagodili organizacijo dela potrebam sodobnega poslovanja in kar najbolj razvili poslovno sodelovanje z drugimi delovnimi organizacijami izven občine.

Zal pa je malo verjetno, da bodo vse delo, predvideno za letos, izpeljali, ker jim najbrž ne bo uspelo to, kar analiza zahteva, namreč: »za doseg tega cilja angažirati vse subjektivne, politične in intelektualne sile ter materialna sredstva«. V prid tej

tezi govori tudi dejstvo, da kljub dobro pripravljeni analizi o poslovanju gospodarskih organizacij v prvem četrtletju (žal odbornikom pred sejo ni bila dostavljena) na seji o gospodarstvu ni bilo — razprave.

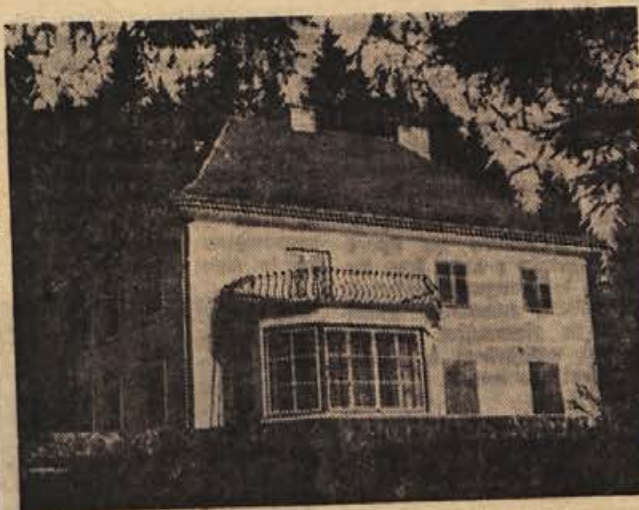
Javna smetišča

Gozdni revir v Ortnoku je opozoril okoličane, da je odlaganje smeti in odpadkov v gozdovih prepovedano. Odkod ta razvada, ki se je razpasla zadnje čase, si ne znamo razložiti. KS naj, to načne, in če treba, uredi vaško smetišče. Pred odlaganjem smeti pa naj lastniki izločijo pločevino in žebelje, da se ne bi spet ponovil žalostni primer, ki se je zgodil pred nedavnim, ko je mlad človek umrl zaradi zastrupitve z rjavim žebeljem! Vaška mladina bo priredila teden čistoče v Ortnoku.

V. P.

Vila Ugar naj vsem odpre vrata!

Pred vznožjem Velike gore je v kraju, ki ga imenujejo Ugar, prostorna zgradba, ki je bila pred vojno last velikega zemljiškega posestnika Rudeča, ki je imel v lasti tudi velike gozdove na Veliki gori. Po vojni je postala Rudečeva vila družbena lastnina in že vrsto let upravlja z njo uprava za notranje zade-

ve iz Ljubljane, ki jo ima za svoj počitniški dom.

Vendar je ta lepa zgradba z velikimi, lepimi prostori za družbeno življenje premo- iskoriščena. Vse leto je le na pol zasedena ali pa sploh nezasedena, čeprav leži v bližini Ribnice, s katero jo povezuje cesta. Za razvoj turizma na tem področju je zelo velikega pomena, zato bi bilo prav, da bi jo prevzela v upravljanje gostinska organizacija in bi vila postala gostišče, dostopno vsem domačim in tujim obiskoval-

Danes praznuje Sodražica

Glavne prireditve so bile včeraj, danes dopoldne pa bodo športna tekmovanja

Sodražica praznuje svoj krajevni praznik. Na današnji dan pred 25 leti je bila prvič osvobodjena Sodražica, nekaj dni prej pa odšla v partizane največja skupina Sodražanov. Priključili so se partizanom na Travnici gori.

Glavne prireditve v počastitev praznika so bile v Sodražici včeraj. Najprej je bilo ob 16. uri sprejetih v mladinsko organizacijo nad 50 pionirjev. Ob 19. uri je bila

proslava s sčastnim govorom v počastitev praznika in kulturni spored, v katerem so sodelovali pionirji in mladinci domače osemletke. Zvečer so zakurili kres na Strmici, ob njem pa je bila zabava.

Danes dopoldne bo s kolési odpotovalo na izlet v Rakov Skočjan okoli 50 mladincev, ki so bili včeraj sprejeti v mladinsko organizacijo. Dopoldne bo v Sodražici tudi več športnih tekmovanj.

Za večino ne bo služb

Nad 40 učencev, ki bodo dokončali letos osemletko v Sodražici, ne ve, kje se bodo zaposlili — Na kmetijah ostaja vedno več mladih

33 učencev 8. razreda in 25 učencev v ostalih razredih sodraške osemletke bo letos končalo obvezno šolanje. Okoli 10 jih bo nadaljevalo šolanje v srednjih šolah, za ostale (blizu 50) pa je usoda precej nejasna. Vsi bi se radi zaposlili, vendar v Sodra-

Voda — voda — voda!

Velikopoljanski vodovod je pred 50 leti zadoščal, dandanes, ko je ljudi več, ko so hlevi polni živine in ko potrebujemo več vode kot nekdanj, pa dosežanji izviri ne zadoščajo. Cevovodi so že dotrajali in so potrebni temeljitega pregleda in popravil, zbiralniki pa so premažni. Tudi vodni izvir že presiha. Vaščani že nekaj časa razpravljajo o vsem tem. Treba bo složno poprijeti in prispevati v denarju, v materialu, z delom in vožnjami, pa bo šlo. Tudi občina nam bo pomagala, če bomo le pokazali, da ne stojimo ob strani in čakamo! Tudi v Ortnoku rešujejo takšno težavo, in če bomo vsi razumeli skupno korist, bo že v jeseni dovolj vode za vse potrebnike na našem koncu, tako na Velikih Poljanah kot v Ortnoku!

V. P.

Denarja ni niti za preglede

Pred tremi leti je bilo na pobudo OO ZZB NOV Ribnica zdravstveno pregledanih 380 nekdanjih borcev. Lani in letos pa teh pregledov zaradi pomanjkanja denarja ni bilo. Po ukinitvi klimatskega in kopalniškega zdravljenja na stroške socialnega zavarovanja ni bilo mogoče preskrbeti denarja za tovrstno zdravljenje nekdanjih borcev. Mnogi med njimi imajo revmatsična in živčna obolenja, a sami ne premorejo denarja za zdravljenje.

— r

Dan mladosti v Ribnici

Zaključno tekmovanje za Levstikovo bralno značko bo v Ribnici danes v sklopu ostalih praznovanj dneva mladosti. Na tekmovanje, ki bo ob 9. uri v gradu, so povabili tudi pisatelja Toneta Seliškarja.

Ze uro predtem, se pravi ob 8. uri, bo na telovadišču TVD Partizan tekmovanje deških in dekliških rokometnih skupin.

Ob 11. uri pa bo v telovadnici osnovne šole smečan sprejem pionirjev sedmih razredov v mladinsko organizacijo in sprejem podmladkarjev RK med člane RK.

Klub OZN v Slovenj Gradec

Klub OZN na ribniški osemletki je med najboljšimi v republiki. Člani so program kluba redno izpolnjevali, se spoznavali z odnosi v svetu, si dopisovali z različni šolami in nabrali 100.000 S din pomoči za mlade Vietnamce. Republiški center klubov OZN je zato povabil zastopnike ribniškega kluba na prijateljsko srečanje, ki bo danes v Slovenj Gradcu, kjer bodo najboljši klubi tudi nagrajeni. Med klubi, ki so povabljeni k srečanju, je razen ribniškega le še eden iz osnovnih šol, medtem ko je največ povabljenih iz srednjih šol.

V Sodražici »mala šola«

V Sodražici so letos prvič organizirali »malo šolo«. Obiskuje jo 23 otrok, torej vsi, ki bodo šli jeseni v šolo, razen dveh. Šola je dvakrat na teden, starši pa plačajo na mesec za vsakega »mala šolarja« po 10 N-din šolnine.

Krvodajalci niso vedeli

O krvodajalski akciji je treba v bodoče obveščati tudi z lepaki in ne samo po radiu! Mnogi ljudje delajo na polju, ne poslušajo radijskih oddaj. Tako začnemo zbirati krvodajalce od hiše do hiše šele takrat, ko bi morali začeti že z odvzemom. Ljudje so pripravljani darovati kri, obveščanje pa naj bo boljše, kot je bilo tokrat!

V. P.

Cene v Ribnici

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovini s sadjem in zelenjavo naslednje maloprodajne cene: novi krompir 3,30 Ndin kg, stari krompir 0,80 Ndin kg, jajca 0,48 Ndin kos, pomaranče 4,40 Ndin kg, banane 5,30 Ndin kg, limone 4,90 Ndin kg, jabolka 5,60 Ndin kg, sveže zelje 2,50 Ndin kg, kisló zelje 1,55 Ndin kg, solata 5,16 Ndin kg, čebula 4,50 Ndin kg, češnje 5 Ndin kg.

— r

Obiščite razstavo suhorobarske dejavnosti!

V okviru tedna muzejev, ki se je začel 22. maja, bo v ribniškem gradu svojevrstna razstava, prva te vrste pri nas. Odprta bo od 27. in 28. maja od 9. do 18. ure zvečer. Na razstavi bodo zastopane vse panoge domače obrti: lončarstvo, orodjarstvo, obodarstvo, rešetarstvo, žličarstvo, pletarstvo, posodarstvo, strugarstvo, podnarstvo in druge dejavnosti. Obiskovalci bodo lahko videli, kako se tovrstni izdelki tudi izdelujejo, saj bo na razstavi pri vsaki zvrsti

en izdelovalec, ki bo prikazal način izdelovanja. Razstavljeni predmete bodo obiskovalci lahko tudi kupili.

Prireditve bo organiziralo ribniško Muzejsko društvo in bo lep prispevek k turističnemu letu. Organizatorji računajo, da bo razstava pritegnila veliko ljudi. Razen nje pa si bodo obiskovalci lahko ogledali tudi sramotilni steber iz fevdalnih časov, ki je stal na bregu pri Ribnici, nanj pa so privezovali kaznovane tlačane.

Hkrati praznujemo dva praznika

Pionirji in mladinci iz osnovne šole v Sodražici so pisali maršalu Titu z njegov 75. rojstni dan: DRAGI TOVARIS TITO!

Cestitkam za Vaš rojstni dan se pridružujemo tudi pionirji in mladinci osemletke »Majde Silca« iz Sodražice.

Sodražica leži pod obronki slikovite Travnice gore in prav na Vaš rojstni dan praznuje svoj krajevni praznik. Na ta dan leta 1942 so jo prvič osvobodili partizani.

Zelimo, da bi še mnoga leta tako uspešno vodili našo državo kot doslej, mi pa obljublamo, da se bomo pridno učili in da bomo čuvati pridobitve osvobodilne fronte, ki so nam jih pod vašim hrabrim vodstvom priborili naši očeti.

Pionirski odred in mladinski aktiv osnovne šole, Sodražica.

Danes posvet s poslanci

Danes ob 12. uri se bo v sejni sobi občinske skupščine Črnomelj sestel ves politični aktiv družbeno-političnih delavcev z dosedanjimi in novoizvoljenimi republikanskimi poslanci. Ocenjevali bodo minule volitve, razen tega pa razpravljali o štiri-letnem programu komunalnih del v občini ter o sodelovanju poslancev z volivci.

Letos letovanja na Cresu ne bo

Kljub prizadevanjem črnomaljskega Društva prijateljev mladine, Rdečega križa in socialne službe letos ne bo mogoče organizirati večjega letovanja otrok, kakor je bilo prejšnja leta na otoku Cresu. Počitniški dom, v katerem so običajno letovali črnomaljski otroci, je letos že oddan, razen tega pa v občinskem proračunu niso za letovanje otrok mogli nameniti niti dinarja.

Ker pa je na področju občine precej zdravstveno in socialno ogroženih otrok, ki bi bili letovanja nujno potrebni, skušata DPM in socialna služba zagotoviti nekaj mest za najpotrebnejše otroke v drugih kolonijah. Novomeška občina je pripravljena odstopiti v svojem počitniškem domu v Fazanu 25 mest za mlade črnomaljske otroke.

Vlagajte pri DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI v Novem mestu

ter pri njenih poslovnih enotah v Krškem, Metliki in Trebnjem!

V vseh večjih krajih zdravstvena predavanja

Pred kratkim je občinski odbor RK skupno z delavsko univerzo Črnomelj organiziral v vseh večjih krajih črnomaljske občine zdravstvena predavanja s filmi. 17 predavanj za odrasle je obiskalo 940 poslušalcev, medtem ko se je na osemletkah zvrstilo 6 predavanj pred 1200 šolarji.

Teme predavanj so bile izbrane po željah poslušalcev, v šolah pa so otroke seznanjali z osebno higieno, nego zob in s pravilno prehrano.

V jesenski in zimski sezoni bodo nadaljevali s predavanji o higieni okolja, stanovanj in ulic. K. W.

SPREJEMA IN ODDAJA VAŠE ŽELJE

Črni tulipani v Črnomlju

Zadnjič so prišli v Črnomelj učenci novomeške gimnazije. Bili so gost črnomaljskih dijakov. Najprej so odigrali rokometni tekmi, zatem pa je bil ples, na katerem je igral novomeški ansambel Črni tulipani. Mladina se je prijetno zabavala in vsi navzoči so izjavljali, da si takih srečanj želijo.

NOVICE črnomaljske komune

20 let črnomaljske mesarije

Te dni bo 20 let, kar je bilo v Črnomlju ustanovljeno eno prvih podjetij družbenega sektorja

23. maja 1947 je MLO Črnomelj ustanovil klavnico in mesnico, ki je nadomestila 5 manjših zasebnih mesnic. Prvi upravnik Adolf Miler je z majhnim kolektivom in skromnimi sredstvi v težkih časih garantirane preskrbe ustvaril osnovo za razvoj podjetja. Drugi upravnik Jože Plut pa je prebrodil težave v zvezi z gradnjo sodobne klavnice in razširi-

tev obratov maloprodajne mreže.

Ves čas obstoja je podjetje vztrajno vzgajalo mladi kader, saj je od sedanjih 23 zaposlenih večina izučenih doma. Med njimi je tudi sedanjí upravnik Jože Vajs, ki je vnesel v obrat mladostno delovno vneto in tovariško razumevanje. Zdaj ima črnomaljska klavnica in mesnica 5 prodajal-

Planinci so imeli občni zbor

Pretekli teden so na občnem zboru Planinskega društva Črnomelj ugotavljali uspehe in neuspehe dela v minulem letu - Sprejeli so delovni program za leto 1967 in izvolili nov upravni odbor

Planinsko društvo Črnomelj je imelo leta 1965 203 člane, lani pa je plačalo članarino le 109 lju di. Verjetno niso člani odpadli samo zaradi zvišane članarine, marveč tudi zaradi malomarnega pobiranja članskega prispevka.

Društvo ima na skrbi turistično postojanko v Črnomlju, dom na Mirni gori in bife pri postaji Ugotavljajo, da se Črnomaljske lepote razvijajo v zimskošportni turistični center Dolenske. Vse več gostov prihaja, odkar so planinci dom opremili s 12 novimi ležišči. Tudi bife na Mirni gori je bila vsa zimsko pluzena, vendar posebnega prometa v tem planinskem domu nimajo. Planinci so obnovili markacije na poteh Črnomelj - Rodine - Mirna gora in Semeč - Mirna gora. Za potopago pa to še ni dovolj, zato nameravajo reklamno tablo postaviti še na križišču pred zdravstvenim domom v Črnomlju, morda pa tudi v Dolenskih Toplicah, Metliki in Trebnjem.

Ko so na občnem zboru o tem razpravljali, so poudarili, da si morajo v gostiščih društva v letošnjem turističnem letu veliko bolj prizadevati, da bodo gostje zadovoljni. Omenili so nujno potrebo boljše sodelovanje s nekaterimi sosednjimi planinskimi društvi. Dostoj je bilo dobro sodelovanje s PD Zagreb, nekaj skupinskih izletov planincev pa je bilo tudi iz Hrastnika, Celja, Karlovca, Zagreba, Senovca, predvsem pa Novega mesta.

V gostinskih obratih Planinskega društva je bilo lani za 62 milijonov Sdin prometa, vendar zlasti Mirna gora še vedno posluje z izgubo. Planinci so na občnem zboru sklenili, da si bodo prizadevali na Mirno goro privabiti več gostov, ker zdaj postojanka ni izkoriščena.

Obravnavali so še delovni načrt za letošnje leto, ki predvideva več izletov, zatem pa izvolili nov upravni odbor. Ob razrešnici staremu odboru so se še posebej

zahvalili za zelo prizadevno in požrtvovalno delo dolgoletnemu predsedniku Planinskega društva Blažu Pahulji. Občni zbor je bil zaključen s predvajanjem filma »Oč Zuzemberka do Cambra«.

„Ki za kolo, naj gre z nami v kolo...“

Belokranjske folklorne skupine se vneto pripravljajo na jurjevanje, ki bo v Črnomlju 3. in 4. junija, ko organizirajo vsakoletno največjo turistično prireditev Bele krajine

Komaj je utihnila pesem pastirske obredne kolede zelenega Jurija, ki jo je pela mladina v narodnih nošah po belokranjskih vaseh in z njo prosila radodarne gospodinje za darove, že so zvonili tamburic znova odjeknili v tiho noč. Ceprav utrujeni od celodnevne dela, se zbira-

Vsakoletni javni nastop

Učenci nižje glasbene šole v Črnomlju vabijo v soboto, 27. maja, ob 20. uri na vsakoletni javni nastop v Prosvetnem domu. Na prireditvi bodo najboljši učenci iz posameznih oddelkov pokazali uspeh dela v letošnjem šolskem letu. Vstopnice bodo naprodaj eno uro pred prireditvijo pri blagajni kina.

Za dan mladosti več prireditev

Danes, 25. maja, bodo imeli na vseh šolah črnomaljskega področja sprejeme pionirjev v mladinsko organizacijo. Letos bodo poskrbeli še za posebno lep program, ko hkrati ZMS proslavi 25-letnico delovanja. V Črnomlju bo danes ob 12. uri za predstavnike Zveze mladine sprejem v Domu JLA, prireja pa ga podpolkovnik Gavrilo Pupič.

Popoldne bo v garnizionu srečanje pripadnikov JLA in gimnazijcev, zatem pa bo na igrišču svečan zaključek delavskih športnih iger. Ob tej priložnosti bodo zmagovalcem podelili pokale.

Praznovanje se bo nadaljevalo 27. maja, ko bo za mladino organiziran ples na prostem pred Prosvetnim domom. Če bo slabo vreme, bodo plesali v Domu JLA.

28. maja ob 9. dopoldne bo večja prireditev na športnem igrišču v Loki, kjer bodo za lep program poskrbeli pripadniki domačega garnizona in gimnazijci. Prireditev bo zaključena s parado mladosti po mestu.

Prvi uspeli referendum

V četrtek, 11. maja, sta kolektiva Delavske univerze Črnomelj in Doma ljudske prosvete z referendumom odločala o združitvi. Za izjemo od obeh dosedanjih propadlih referendumov v BELSADU in BELTU je referendum v teh dveh kulturno-prosvetnih kolektivih uspel. Tako so prišli do zaključka

večmesečnih razgovorov o izboljšanju kulturne dejavnosti in združitvi sredstev v te namene. Ker imata Delavska univerza in Dom ljudske prosvete v svojih statutih zapisane podobne dolžnosti, je gotovo, da bo poslovanje pod skupnim vodstvom in združenimi sredstvi lahko le v prid kulturni dejavnosti v občini.

Po sklepu obeh delovnih skupnosti bo skupno poslovanje uvedeno po polletnem obročnem. Nova, združena ustanova se bo imenovala Zavod za kulturno dejavnost.

tri so v Črnomlju, ena je v Semeču in ena v Vinici. Podjetje poslovno sodeluje z AGROKOMBINATOM Emona, PREHRANO v Ljubljani in Kmetijsko zadružno Črnomelj, medtem ko živino nabavljajo na sejmiših v Metliki in na Vinici, deloma tudi na Hrvaškem.

S predelavo in prodajo na drobno raznih mesnih izdelkov so v minulem letu dosegli 618 milijonov Sdin prometa. 10 milijonov investicijskega kredita za zgraditev klavnice je kolektiv že v celoti odplačal. Z lastnimi sredstvi pa bodo še nadalje proučevali svoje obrate za predelavo mesa in uredili sodobno prodajalno mesa v Semeču.

Skrb za zaposlene se kaže v nakupu stanovanj, v posojilih za lastno gradnjo in v šolanju kadra. Podjetje je s pomočjo složnega delavskega upravljanja doslej kar dobro gospodarilo in želimo, da bi tudi v bodoče tako.

JANEZ VITKOVIC

KRAJEVNI PRAZNIK V STAREM TRGU

25 let po napadu

Letos praznujejo Poljanci 25. obletnico napada artizanskih enot na fašistično postojanko Stari trg. V spomin na 1. junij 1942 praznujejo v Starem trgu krajevni praznik. Letos ga bodo slavili že v nedeljo, 28. maja.

Po osvoboditvi so se Poljanci živo spoprijeli z obnovo porušeni domov. Zrasla so lepa naselja z elektriko in ponekod tudi z vodovodom. Danes skoro ni hiše brez radijskega sprejemnika, celo televizorjev je že več. Ker pa precej daleč naokrog ni nobenega večjega podjetja ali industrijske delavnice, se ljudje še vedno ukvarjajo pretežno s kmetijstvom. Mlajši so šli v svet za boljšim kruhom doma pa ostajajo starejši ljudje. Prenekateri si je že nabavili motorno žago, kosilnico ali druge stroje, ki nadoomeščajo manjkajočo del-

ovno silo. Motorizacija se naglo širi, saj je poleg kmetijskih strojev v vsaki vasi že več mopedov, nekaj avtomobilov in tudi dva traktorja že imajo.

Kar je bil zgrajen turistični dom v Prelesju, se kraj tudi turistično razvija. Prav tako je v zadnjem času lepo napredovalo sodelovanje z zadrujo. V okolici Starega trga je v pogodbenem pitanju že več kot 100 telet.

Krajevna skupnost je precej delavna. Letos ima v načrtu popravilo ceste od Radencev do Sodevcev. Pri gradnji bodo pomagali tudi občani; v ta namen so sprejeli krajevni samoprprispevek.

Prebivalcem Starega trga in okoliških vasi prsrčno čestitamo za njihov praznik in jim želimo še nadaljnega napredka.

R. K.

bogate noše. Nevesta ima na glavi krono, oblečena pa je v sukno. V sprevodu sta zadnja starešina in starešinka, ki deli ljudem kose kruha. Ko se sprevod ustavi, zaplešejo svatovski kolo. Običaj ženinu in nevesti ne dovoljuje, da bi plesala v naslednjem »vasnem« kolu, kjer sta v sredi starešina in starešinka. Sele zatem lahko prarajanju spet sodelujeta ženin in nevesta, zatem pa se Starotrščani poslovijo s pesmijo »Smrečica je smrečica, je o posekana« in gredo na svatbo.

»Sad se vidi, sad se zna, koji koga rad ima«

Viniški kolaši plešejo ob tamburicah svoje veselo kolo, primerno za »ohotitje«. Tamburaši spremljajo tudi pesem kolašev »igraj kolo, igraj kolo u dvadeset i dva... U tom kolu, u tom kolu lepa Mare igra...« Ena izmed kolašic na koncu pesmi vrže pred plesalca blazinico. Oba poklekne in se poljubita, drugi pa zapoje »Sad se vidi, sad se zna, koji koga rad ima«. Ples z blazinico se nadaljuje dokler se vsi med seboj ne poljubijo. Razgretost kolašev se stopnjuje v svatbenem kolu, višek obredij s tega področja pa se kaže v zadnjem kolu, ki ga pojoč zaplešejo.

Prav tako kot v drugih krajih se tudi Vinčani pridno vadijo, da jih bomo na črnomaljski prireditvi lahko spet pohvalili.

(Nadaljevanje) JANEZ KRAMARIC

Svatbeni sprevid folklorne skupine iz Starega trga predstavlja eno najbolj zanimivih točk jurjevanja

Bogat spored prireditev za teden mladosti

Mladina iz tovarne BETI ter občinski komite ZKS sta za letošnje praznovanje 25. maja organizirala več tekmovanj in prireditev

Praznovanje so pravzaprav začeli že 3. maja s štafeto mladosti, s pohodom na Čebine, v katerem sodeluje 5 mladincev in mladink, ter s pohodom »Po sledovih kozarske ofenzive«, katerega sta se udeležila dva metliška mladincev.

13. maja je mladinski aktiv tovarne BETI organiziral prijateljsko srečanje v namiznem tenisu in šahu s svojimi vrstniki iz ljubljanske tovarne Pletenina.

14. maja so v nogometu, šahu in streljanju tekmovali mladinci iz vseh obratov tovarne BETI.

15. maja je bilo prijateljsko srečanje med mladinsko metliške in črnomaljske tovarne BETI. Ob tej priložnosti so tekmovali v šahu, streljanju in namiznem tenisu.

20. maja so organizirali izlet v Kumrovec, katerega so se udeležile učence poklicne šole BETI in mladina iz proizvodnje.

Pred 25. majem je občinski komite ZKS organiziral razgovore s pionirji, ki bodo sprejeti v mladinsko organizacijo v osnovnih šolah Su-

hor, Podzemelj in Metlika. Člani občinskega komiteja ZKS so se s pionirji pogovarjali o vlogi in delu mladinske organizacije.

25. maja bo za pionirje 7. razredov vseh treh osemletk v občini pripravljen svečan sprejem v mladinsko organizacijo. Osnovne šole za to priložnost pripravljajo še posebno lep kulturno-zabavni program ter tekmovanje »Pokaži, kaj znaš« na temo: Kulturni spomenik Metlike.

25. maja bodo na vseh šolah tudi športna tekmovanja med višjimi razredi. Zmagovalne ekipe bodo kasneje nastopale na medobčinskih tekmovanjih v Novem mestu.

27. maja bodo tekmovanje »Kulturni spomeniki Metlike« izvedli za javnost v Domu TVD Partizan. V znanju se bodo pomerile ekipe osemletke iz Metlike, mladina BETI in mladina iz podjetja KOMET. Najboljši bodo dobili knjižne nagrade. S to priveditvijo bodo slavnosti za teden mladosti končane.

V nedeljo so Metličani spet zaigrali svoje »kolce«. Ob dveh se je zbralo okrog igrišča na Pungartu skoraj dva tisoč ljudi, ki so spremljali program svojih in karlovskih plesalcev. Člani mladinskega prosvetnega društva »Dragutin Armando« iz Karlovca so zaplesali nekaj živahnih hrvaških kol (slika zgoraj), domačini pa so zaključili nastop z metliškim »sturnom«, ki je tudi tokrat požel največ aplavza (slika spodaj). Po prireditvi so imeli nastopajoči prijateljsko srečanje na Veselici v počastitev dneva mladosti. (Foto: M. Moškon)

PRED DOGRADITVIJO METLIŠKE VINSKE KLETI

Kmetijska zadruga Metlika začenja graditi

Republiški rezervni sklad je odobril 255 milijonov Sdin posojila za dograditev vinske kleti v Metliki, s čimer je domača zadruga dobila možnost za ureditve načrtov - Po pogodbi bi morala Belokranjsko gradbeno podjetje vsa dela opraviti do 30. septembra letos

Ko je lani septembra Kmetijska zadruga Metlika spet prevzela vinsko klet v upravljanje, so se takoj začeli ukvarjati z načrtom, da bi klet dogradili in sodobno opremlili, razen tega pa zgradili še predelovalnico. Ker so bili načrti vezani na večja denarna sredstva, katerih v zadrugi in v vsej Metliki ni bilo, so se začeli ukvarjati za najetje posojila iz republiškega rezervnega sklada.

Pred kratkim je bilo metliški zadrugi odobreno 255 milijonov Sdin tega posojila, s čimer je dana možnost za ureditve načrtov. Projekt za gradnjo je prav tako narejen, gradbena dela pa so že oddana z licitacijo. Najugodnejši ponudnik je bilo Belokranjsko gradbeno podjetje iz Črnomlja, zato so mu dela zaupali. Po pogodbi pa morajo biti dela končana že do 30. septembra letos.

Kaj vse bo vinska klet pridobila? Kakor sta povedala direktor metliške zadruge inž. Janez Gačnik in vodja vinske kleti inž. Julij Nemančič, bodo pred kletjo zgradili nov objekt, v katerem bo predelovalnica s skladišči, upravni prostori in sanitarijami. Razen tega bo

do polovice nedograjene kleti velikanske opremlili z betonskimi cisternami za okoli 100 vagonov vina.

Deloma domača, deloma tuja notranja oprema

Posebne večje rezervoarje vinifikatorje za vrenje rdečih sort vinske drozge bodo za metliško klet izdelali v podjetju GOSTOL v Novi Gorici. Prav tako bodo na domačem trgu nabavili hidravlične stiskalnice in sprejemni trak. Vse ostalo opremo, kot so cevovodi in črpalke, pa nameravajo kupiti v Italiji.

Cisterne so nameravali sprva obložiti s stekleno oblogo, vendar so izvedeli za še boljši način, oblogo s posebnimi premazi, zato bodo v kratkem predstavniki KZ Metlika potovali na Češko in se prepričali, kaj je boljše.

Vinogradništvo ima nove temelje

S tem ko je zadruga pred nekaj leti začela obnavljati svoje vinograde, se je v metliški občini pravzaprav začelo sodobno vinogradništvo, od katerega v prihodnje mnogo pričakujejo. Novi na-

čin sajenja trte je bil vseh tudi mnogim zasebnikom, zato so se vinogradniki v posameznih predelih množično odločili za obnovo vinogradov, kjer bo rasla samo kvalitetna trta. Prav zato si tudi prizadevajo dograditi vinsko klet in predelovalnico. V njej bodo sprva predelovali le lastno grozdje, kasneje pa bodo grozdje odkupovali tudi iz obnovljenih vinogradov zasebnih kmetovalcev. Tako bodo dobili večje količine enotnega grozdja in ga predelali v vino. Postali bodo proizvajalci večjih količin kvalitetnega vina, kar je pogoj za uveljavitev na trgu.

Ko bo proizvodnja v novi vinski kleti že stekla, bodo skušali Metličani doseči zaščito domače črnine. Tako bodo onemogočili spekulante, ki iz Bele krajine pod tem imenom dajejo na trg vse črno vino, čeprav je v resnici vse kaj drugega. Metliško črnino nameravajo tudi stekleničiti, kakor to delajo s svojimi vini na Štajerskem ali Primorskem.

Vina so kvalitetna in cenena

Čeprav gre trenutno vino bolj slabo v promet, se v

metliški zadrugi ne boje, da bi prave metliške črnine ne mogli prodati. Izdelali so rentabilnostni račun za novo vinsko klet in ugotovili, da bodo lahko odplačevali najetja posojila, čeprav bodo nudili vino po razmeroma nizkih cenah. Predvideno je, da bodo bela vina prodajali po 320 Sdin liter, črna pa po 350 Sdin.

Glede kvalitete je pri kupcih bojazen odveč, saj ima zadruga dva strokovnjaka, ki vsako odkupljeno vino temeljito pregledata. Inž. Julij Nemančič in tehnik Stane Bajuk ugotavljata alkoholno stopnjo, količino hlapnih kislin in skupnih kislin ter z organoleptično preizkušnjo ugotavljata, če je v vinu kaj samorodnice. Tako je pravzaprav izključeno, da bi v metliški kleti kdo lahko kupil slabo vino.

Kmetijska zadruga Metlika pa se loteva tudi prodaje vin na drobno. V Metliki so že odprli svoj lokal, kjer točijo vina po omenjenih cenah, trenutno pa teko razgovori še v Ljubljani, Kranju in Završju, da bi tudi tamkajšnjim potrošnikom omogočili nakup kvalitetnih belokranjskih vin.

Prva seja nove skupščine

Jutri, 26. maja, se bo v sejni sobi občinske skupščine prvič sestala novoizvoljena občinska skupščina Metlika. Razpravljali bodo o izvrševanju družbenega plana v gospodarstvu za prve tri mesece in o proračunskem planu za štiri mesece letošnjega leta. Na seji bodo razen tega obravnavali ustanovitev temeljne izobraževalne skupnosti, na dnevnem redu pa so tudi volitve in imenovanja.

Malo vlog in veliko prošenj za posojila

Marca in aprila letos je Kmetijska zadruga Metlika izvedla večjo akcijo za svojo hranilno-kreditno službo, toda izkazalo se je, da doslej ni večjega priliva hranilnih vlog. Prihranke vlagajo že stari varčevalci, medtem ko novih vlog ni veliko. Domnevajo, da tudi zasebnikom zmanjkuje denarja. Po drugi strani pa močno naraščajo prošnje za odobritev zadržnega posojila.

Doslej je zadruga razdelila že za okoli 20 milijonov dinarjev posojil, predvsem za nabavo mehanizacije in obnovo gospodarskih poslopij. Če pa bi hoteli ustredi vsem prošnicem, bi morali imeti trikrat več hranilnih vlog.

12 uspešnih zdravstvenih predavanj

Pred kratkim je občinski odbor RK v Metliki organiziral v okviru priprav na krvodajalsko akcijo 12 zdravstvenih predavanj. Tri so bila v metliški šoli, kjer je učencem višjih razredov o higieni zobovja govoril dr. Anton Šuklje. Ostala predavanja so se zvrstila po vaseh. Povsod so bila dobro obiskana, zlasti na Radovici in na Suhorju, manj poslušalcev pa je bilo edinole v Podzemlju. Po vaseh sta o splošni higieni, krvodajalstvu in transfuziji predavala zdravnik dr. Jozef Benka in dr. Tomislav Goranič.

Nova fasada občinske stavbe

Te dni dokončujejo obnovo vitvena dela na pročelju občinske stavbe, medtem ko so v načrtu še notranja preureditvena dela. Metličani pravi-jo, da se šele zdaj vidi, kako lepa je občinska hiša, saj je bila več let na zunanje že močno poškodovana.

Nova trgovina na metliškem trgu

V bivši Vajsovi trgovini na Partizanskem trgu 2 v Metliki, kjer je bila včasih zasebna trgovina in pekarija, je trgovsko podjetje KOKRA iz Kranja začelo graditi svojo trgovino. Dela je prevzelo metliško komunalno podjetje.

Od besed k dejanjem

Še ni dolgo, kar smo poročali, da nameravajo Metličani obnavljati kopalniško na Kolpi; nagla odločitev pa je privedla tudi do hitro organiziranega dela: pred dnevi je črnomaljsko gradbeno podjetje že začelo kopati temelje za novi kopalniški objekt. Računajo, da bo prenovljeno kopalniško odprto še v letošnji kopalni sezoni.

Metlika hoče imeti izobraževalno skupnost

Zakon o izobraževalnih skupnostih je sprejet, vendar v njem niso upoštevane pripombe belokranjskih šolnikov in organizacij - Te dni se bo prvič sestala iniciativni odbor za ustanovitev metliške izobraževalne skupnosti

Pred kratkim je bil v Metliki imenovan iniciativni odbor za ustanovitev izobraževalne skupnosti. Predsednik je Jože Došen, člani pa: Jože Jankovič, Ivan Zele, Vladka Skof in Mitja Udovc.

Te dni se bo iniciativni odbor sestel ter pripravil statut in vse potrebno za skupščino, ki bo predvidoma zasedala konec maja. Sekretariat za šolstvo je izdal vzorčni statut; Metličani pa ga bodo prilagodili svojim razmeram.

Ker je občinam dano na voljo, da se same odločajo za svojo izobraževalno skupnost ali za ustanovitev skupnosti za več občin skupaj, so o tem precej razpravljali. Metličani pa se glede na sedanji razmeroma ugodni položaj v šolstvu (le v primerjavi z nekaterimi sosednjimi občinami) zavzemajo za lastno izobraževalno skupnost, ker v širši skupnosti ne bi prav nič pridobili.

Kot kaže, bo ta predlog obveljal, ob tem pa ugotavljajo, da dejansko ne bo nobenih večjih sprememb od dosedanjih razmer, ko je na področju občine deloval sklad za šolstvo.

Metličani so z drugimi Belokranjci vred nekoliko razočarani nad nedavno sprejetim zakonom o izobraževalnih skupnostih, ker so se pred sprejemom večkrat opozarjali na pomanjkljivost pri merilih za dodeljevanje sredstev, a tega niso upoštevali.

Ne strinjajo se namreč s tem, da bi na dodeljena sredstva lahko vplivalo število šolobveznih otrok, temveč so predlagali, naj bi bilo odločilno število oddelkov in število opravljenih pedagoških ur. To je za vso Belo krajino zelo pomembno, ker imajo v več oddaljenih krajih šole z zelo majhnimi oddelki, a zaradi razsežnosti terena šolstva zaneskrat ni mogoče drugače organizirati. Kakor se da sklepati iz dose-

danjih razprav, bo prav ta pomanjkljivost še nadalje povzročala resne težave v belokranjskem šolstvu.

Po slabšem začetku toliko lepši obeti

Vsa proizvodnja, razen 15 odst., gre v izvoz — Letos tudi na ameriškem tržišču — Domače surovine so premalo kvalitetne, tuje pa so zaradi carine in prevoznih stroškov dražje — Zaradi visokih zaščitnih carin v tujih državah morajo naši finalisti v lesni industriji delati precej ceneje kot istovrstna tuja industrija — Plan izvoza bodo letos presegli za 50 odstotkov

V 1. četrtletju 1967 je bila proizvodnja v OPREMALESU za 8 odst. pod planom. Tega niso bili krivi v podjetju, pač pa se je zataknilo potrjevanje vzorcev. Tujim kupcem so poslali vzorce pohištva. Ti so jih pregledali in odobrili pozneje kot sicer, in tako je prišlo do izpada v planu proizvodnje. OPREMALES dela zdaj skoraj v celoti samo za izvoz, saj prodaja domačim

tržišču komaj 15 odst. svoje proizvodnje. Do letos, ko so zaradi rekonstrukcije, ki se je zavlekla čez predvideni rok, bolj živo tarili, so bili glede izvoza navezani na enega samega posrednika: na SLOVENIJALE. Ugotovili so, da takšna enostranska navezanost ni najboljša, zato so začeli iskati širše tržišče in zbirati ponudbe. V zvezi s tem je prišlo

tudi do sprememb glede delov sveta, v katere izvažajo svoje pohištvo: prej so ga prodajali predvsem na zahodnoevropskem tržišču, zdaj pa prodajajo največ v Ameriki. Pogodbe za izvoz imajo sklenjene z LESNINO in JUGOEXPORTOM iz Beograda, z zagrebškim EXPORTOM pa se še pogajajo. Te tri tvrdke so tudi največji jugoslovanski izvozniki.

Naložba v rekonstrukcijo obrata se je začela vračati. Cene pohištva so na zunanem tržišču sorazmerno nizke, toda OPREMALES jih zmore zaradi opravljene rekonstrukcije. Ta je pripomogla k zelo majhni režiji (količnik je 1,9) in k veliki storilnosti. Poglavje zase so surovine in z njimi vred carine. To dvojje jim še vedno piše kri. Domači trg je zdaj bolj zalozen s surovinami, kot je bil

Danes o predlogu za izobraževalno skupnost

Na današnji seji bo občinska skupščina v Novem mestu obravnavala predlog iniciativnega odbora za ustanovitev temeljne izobraževalne skupnosti, izvolila člane, ki se bodo udeležili ustanovne skupščine, in sprejemala odlok o sredstvih za izobraževanje v letu 1967. Dolenjski muzej bo poročal o spomeniškovarstveni službi v občini, nakar bo na vrsti odlok o ukrepih za pospeševanje živinoreje in zdravstvenem varstvu živine in odlok s katerim bo skupščina potrdila zaključni račun o lanskeoletnem občinskem proračunu. Med drugim bodo dobili odbornika na tej seji tudi informacijo o združevanju sredstev za financiranje strokovnega šolstva letos v novomeški občini.

Jutri zvečer: Lirika Ivana Cankarja

Novomeška podružnica Slavističnega društva prireja v petek, 26. maja, ob pol osmih zvečer v čitalnici Studijske knjižnice predavanje dr. Bernika »Lirika Ivana Cankarja«. Zanimivo predavanje o Cankarju pesniku je pripravil dr. Bernik na željo odbora podružnice Slavističnega društva. Prosimo, da se predavanja udeležite v čim večjem številu.

Podružnica Slavističnega društva

Uspeh Odra mladih

Na desetem jubilejnem srečanju amaterskih dramskih družin, ki bo od 28. maja do 3. junija v Murski Soboti, bodo z Loreovim Domom Bernarde Albe sodelovali tudi Novomeščani. Komisija za izbor, ki si je ogledala premiero v Novem mestu, je sporočila, da je Odr mladih prišel v izbor za Mursko Sobotu. Predstava Novomeščanov bo 30. maja ob štirih popoldne.

Jutri zvečer bodo v Domu kulture ponovno zaigrali člani Odra mladih, v soboto pa bo predstava v Kostanjevici na Krki.

Stanovanje za zaloške opekarje

Zaloška opekarna je uredila 11 družinskih stanovanj in pet sob za samske delavce, razen tega pa kreditira za sabne graditelje. Lani so dobili kredit za nove hiše štirje, letos pa ga bodo dali dvema delavcema.

350 živinskih »vizumov«

Prodajalacem prašičev, telet in goveda so izdali letos na krajevnem uradu v Šmarjeti 350 živinskih potnih listov. Rejci šmarješkega območja so prodali največ prašičev.

POD TRSKO GORO BODO KLALI PIŠČANCE — Novomeška kmetijska zadruga se je odločila urediti klavnico in hladilnico za piščance na svojem posestvu pod Trško goro. Predvidevajo, da bodo klavnico odprli ob koncu julija. Novemu mestu se obeta, da bo imelo poslej vsak dan sveže piščance.

CENTER PRISPEVA 2 MILIJONA — Center za socialno delo v Novem mestu se je odločil prispevati za letovanje socialno ogroženih otrok 2 milijona Sdin. Na letovanje bo odšlo okoli 80 otrok iz vseh krajev v občini, natančnejši izbor pa bodo naredile socialno-zdravstvene komisije pri krajevnih skupnostih. Otroci bodo letovali v dveh izmenah — v juliju in avgustu — v Fazanu. Nekaj bodo morali prispevati tudi starši. Sredstva iz samoprispevka, ki se nabira pri občinskem odboru RK, bodo porabili za okrevanje zdravstveno ogroženih otrok.

PRODAJALNE »MERCATORJA PRI KZ« — Te dni so dosegli sporazum, po katerem bo novomeška kmetijska zadruga prevzela od »Mercatorja« oziroma njegovih poslovnih entot v novomeški občini prodajalno »Mercatorja« v Bršlinu, Birčni vasi, Brusnicah, Dolenjskih Toplicah in jate preuredila, za kar bo »Straži«. »Mercatorjeva« poslovilnice v omenjenih krajih so bile v zadruženih hišah. Zadruga bo prevzela prodajalno preuredila, za kar bo letos porabila okoli 5 milijonov Sdin. 10. junija bodo začeli urejati prodajalno v Brusnicah, kar bo predvidoma veljalo 3 milijone Sdin.

Birčna vas: mali zgodovinarji končali delo

Pred kratkim so pionirji iz osnovne šole v Birčni vasi končali z zbiranjem podatkov o dogodkih med NOV. V precej zajetni mapi je zbrano dragoceno gradivo in podatki, ki so jih pionirji dobili med obiski in pogovori s starejšimi ljudmi. Ljudje, ki so doživeli strahote zadnje svetovne vojne, so povedali, kdo iz Birčne vasi, Petan, Mraševega in drugih krajev je bil partizan, kdo interniran, kdo ujet, katere hiše so bile poškodovane, kakšne škode je zahtevala vojna in podobno. Celotno gradivo nameravajo poslati muzeju.

V novomeški ELEKTROTEHNI

Znižali so ceno 80-litrskemu hladilniku znamke HILSO na 888 N din. V trgovini imajo na zalogi tudi 130-litrsko hladilniko iste znamke po 1.468 N din. Hladilnik EKA imajo 85 in 150-litrsko. Uvoženi hladilnik SILESIA (180 litrov) stane 1.800 N din. V tej prodajalni lahko dobite nov tip štedilnikov GORENJE 412 V in G z infra pečakom. Na zalogi imajo tudi plinske in kombinirane štedilnike različnih znamk in velikosti. Za potovanja lahko kupite v Elektrotehni ekspresni kuhalnik Mojca. Novost v prodaji je tudi infra pečak za čevapčiče.

Male hibe topliškega turizma

Zdraviliška sezona v Dolenjskih Toplicah se je že precej razmahnila, poleg domačih pa so redni in čedalje bolj številni gostje iz Avstrije, Nemčije in Francije. Veliko kopačev privabi bazen na prostem.

Na obiskovalce vplivajo neurejene razmere v zdravilišču. Turistično društvo je s pozivom na prebivalstvo sicer poskrbelo za večjo sprostost kraja, neprijetno pa je videti podrti ograji pri mostu čez Sušico, ki je že več

mesecev privezana z žico, razmetane kamnite kocke, kjer so še v jeseni urejali novo razsvetljavo, in podobno. Nihče se ne spomni, da bi se lotil urejanja, saj navedene pomanjkljivosti turističnemu in zdraviliškemu kraju niso ravno v čast.

D. G.

Skrbne priprave za jubilej zdravilišča

Turistično društvo Dolenjske Toplice je na nedavni seji obravnavalo priprave na glavno sezono in dela, ki jih zahteva ureditev kraja. Menili so, da je treba v parku postaviti še nekaj klopi, izboljšati pot skozenj in urediti parkirišča. Potrebnovali bodo med drugim 25 kub. metrov peska. S skrbjo se bodo pripravili tudi na 200-letnico zdravilišča, ki jo bodo praznovali med 15. in 31. julijem. V tem času bodo v Dolenjskih Toplicah kulturne prireditve s koncerti in dramskimi uprizoritvami in veselicami na prostem. Natančnejši program bodo napravili v kratkem.

DRAGO GREGORČ

Šmarjeta: manj krompirja v zemlji

Zaradi slabega odkupa so letošnjo pomlad kmetovalci v Šmarjeti in okolici posadili manj krompirja kot lani. Nekateri so se odločili pridelati le toliko krompirja, kolikor ga bodo potrebovali zase.

Žužemberk olepšan, grad propada

V Žužemberku je letos precej vidna dejavnost turističnega društva. Zelenice na trgu so na novo zasajene z okrasnim grmičevjem in drevjem, delajo pa tudi občestne klopi ter tablo za slike in turistične prospekte, ki jo bodo postavili na trgu pred gradom. Trg so posuli s peskom. Slabo pa je videti grad, za katerega do zdaj ni mogli dobiti denarja, da bi ga popravili. Na grajskem vrtu že osmo leto leži les, s katerim so nameravali pokriti troje stolpov. Krajevni dejavniki iščejo povsod sredstva, da bi les rešili pred propadanjem, njihovo prizadevanje pa še ni obrodilo zelenega sasu. Po svojih močeh je pripravljena nekaj prispevati krajevna skupnost, pričakuje na pomoč občine in republike. MILAN SENICA

Bršlinčani spet vsi kot eden

Stanovalci bršlinskih blokov na prostovoljni delovni akciji.

18. maja so v Bršlinu asfaltirali cesto, ki drži med novimi bloki do zadruženega doma. Otroci so takoj stekli z igračami na asfalt, nepopisno veselje pa je zajelo vse stanovalce, ki so dalj časa nestrno pričakovali, kdaj bodo domov ali zdoma lahko šli po gladki cesti in ne po blatu.

Tudi to delo je plod akcije, v kateri so razen gospodarskih organizacij, stanovalskega podjetja in krajevnih skupnosti sodelovali občani in pripadniki novomeške garnizije. Okoli 80 družin, stanujočih v novih blokih, je namreč nenehno pozivalo krajevno organizacijo Socialistične zveze oziroma njen odbor, naj poskusi to urediti. Ta je prispeval 50.000 S din in pozval občane naj začno zbirati prostovoljne prispevke. Na množičnem sestanku so povedali, naj vsakdo prispeva, kolikor more. Kmalu je bilo na voljo 500.000 S din, stanovalci pa

so izvolili tričlanski odbor, katerega naloga je bila najti možnost za popravilo ceste. V marcu so nekajkrat organizirali tudi prostovoljno delovno akcijo, ki se je udeležilo veliko ljudi. Asfaltiranje je bilo pravzaprav zadnje delo prizadevanih Bršlinčanov, ki so se naveličali blatnih in prašnih poti. S svojim delom so dali lep zgled vsem tistim, ki še nimajo urejene okolice svojih domov.

N. CULUM

Nova osnovna šola v Novem mestu ne bo spomenik

V Delu je bil v letošnjem marcu objavljen članek novinarka Petra Romanca pod naslovom »Otrok ne bo hodil v podeželsko šolo«. Sestavek je imel namen seznaniti bralce s problemom, ki naj bi žalil kolektiv prosvetnih delavcev v Šmihelu pri Novem mestu, in s stališči, ki jih zavzemajo tamkajšnji šolniki do gradnje nove šole v Novem mestu.

Ker sta oba v članku obravnavana problema osvetljena le enostransko, poglejmo, kako na to gledamo še drugi.

Najprej torej o meji med obema šolskima okolišema, ki jo je s svojim odlokom predpisala v začetku leta 1962 občinska skupščina Novo mesto. (Odlok ni bil sprejet leta 1961, kot to navaja članek tovariša Romanca.) Po tem določilo naj bi se novinci iz naselja Nad mlini in še iz nekaterih ulic (na primer Pertizanske, Padersčeve, Skalckyjeve, Karlovske, Adamičeve, Volčičeve) več ne vpisovali v novomeško osnovno šolo. Odlok je s svojimi zahtevami, kot je pokazala praksa, posegel v ustaljene navade od osvobodit-

ve dalje in le težko smo dopovedovali ob vpisu staršem, da bi njihov otrok moral v šmihelsko šolo, saj je bila leta do nedavna res še majhna in manj razvita ter tudi bivše nižje gimnazije ni imela. Do leta 1960 je imela le štiri učilnice ter je sedanjno kapaciteto z desetimi doseglja šele dve leti po izidu imenovanega odloka, vzporedno pa v tem času izboljševala tudi kadrovsko zasedbo na stopnji predmetnega pouka.

Pred veljavnostjo omenjenega odloka so bili otroci iz kritičnih ulic učenci novomeške šole. Tako je v sedanjih naših oddelkih osmega razreda 19 takih, ki stanujejo v tistih predelih mesta, od koder naj bi se novinci sedaj vpisovali v šolo v Šmihelu. Teh 19 je prišlo k nam leta 1959. Leta 1960 se jih je iz istih predelov vpisalo 14, leta 1961 24, leta 1962 pa 27 in so trenutno v petem razredu. Od tu dalje naj bi torej po odloku prekinili z navedenimi in v sedanjem našem četrem, tretjem, drugem in prvem razredu bi ne smelo biti več učencev iz šmihelskega šolskega okoliša, a jih je leta 1963 še prišlo 19, leta 1964 še 27, na

slednjega leta 23, leta 1966 samo 14 in 1967 še 9.

Kakšni so še razlogi, zaradi katerih so starši vztrajali pri zahtevah in željah, da bi njihovi otroci obiskovali šolo v Novem mestu? Pri nas so imeli novinci iz prejšnjih let že brate ali sestre, mlajše predšolske otroke so starši vodili v otroška vrtca, šolarje pa tudi v novomeško šolsko varstvo mimogrede, ko so tudi sami hodili v mesto na najrazličnejša delovna mesta. Eden izmed razlogov je bil tudi ta, da se je naš izmenični dopoldanski in popoldanski pouk pri marsikateri družini skladal z izmenami v tovarnah.

O teh problemih je dvakrat razpravljal tudi svet za izobraževanje pri skupščini Novo mesto, prvič pred dobrim letom, drugič pa na svoji zadnji seji. Obakrat je zavzel stališče, da se morajo zaradi zaposlenosti obeh roditeljev in potrebne delovne varstva upoštevati ob vpisu tudi določene izjeme mimo dobesedne realizacije odloka iz leta 1962. Iz šmihelskega okoliša je od vpisa v letu 1959 pri nas letos torej 187 otrok in so raztreseni v 48 oddelkih

POZIV

Po razpoložljivih podatkih je ugotovljeno, da se na območju občine ukvarja z obrtno dejavnostjo kot postranskim poklicem še znatno število oseb, ki doslej te dejavnosti niso priglasile za obrt pristojnemu organu skupščine občine.

Zakon o obrtnih delavnicah samostojnih obrtnikov dovoljuje, da se s storitveno obrtno dejavnostjo lahko ukvarjajo osebe, ki so redno zaposlene, ter upokojeanci, invalidi, gospodinje in druge osebe, ki niso v delovnem razmerju.

Zato pozivamo vse prizadete občane, da se izognejo kazni, do 300.000 S din naj najkasneje do 10. junija 1967 prijavijo opravljanje obrtne dejavnosti za to pristojnemu organu občinske skupščine Novo mesto (soba št. 37-I).

Novo mesto, 20. maja 1967

OBCINSKA SKUPŠČINA NOVO MESTO
oddelek za upravno-pravne zadeve

Kaj je (in kaj bo) s šušmarji?

Sušmarstvo se vedno bolj razvija, občinska skupščina pa ob pičem proračunu do tega ne more biti ravnodušna - Čeprav so pogoji za redno in popoldansko obrt zelo ugodni, ni prijav - Ali je šušmarjeva storitev poceni?

Obs Novo mesto je naslovlila že več pozivov tistim, ki šušmarijo, naj legalizirajo svojo obrtno dejavnost. Uspeha žal ni, zato pa so inšpekcijske službe začele zbirati podatke in zdaj obstaja precej obširen pregled nad šušmarji. Obs se še enkrat, tokrat poslednjič, obrača na šušmarje s pozivom, naj sami prijavijo obrt!

V Novem mestu živi 8000 prebivalcev, prijavljenih pa je 5 rednih in 6 popoldanskih šivilj. Nič boljše ni s krojači in avtokleparji. In zidarji: 13 zidarjev rednih obrtnikov in 20 popoldanskih pač ne zmore dela na vseh zasebnih gradbiščih, kjer ob popoldnevih kar mrgoli delavcev!

Ne pozabimo: prijavljeni popoldanski obrtnik plača največ 25.000 S din davkov na leto, ta, ki popoldanske obrti ni prijavil, pa bo lahko plačal do 300.000 S din kazni!

REDNA OBRT: v redno obrt štejejo v zakonu našte te obrti, za katere mora imeti samostojen obrtnik kvalifikacije K delavca. Ker ni več mojstrskih izpitov, lahko tisti, ki nimajo kvalifikacije, imajo pa prakso, opravijo preizkus strokovnosti pred posebno komisijo. Po uspešno opravljenem preizkusu lahko dobijo redno obrtno dovoljenje. Te obrti imajo lahko vajence in tujo delovno silo.

OBRTI PODOBNE DEJAVNOSTI: zanje ni potrebna

formalna kvalifikacija, pač pa izkušnja. Sem štejejo: izdelovanje strešne opeke, copat, turističnih spominkov, okrasnih predmetov, krpanje tekstila, popravilo posode, dežnikov in sončnikov, ročno pletilstvo itd. Te obrti ne morejo imeti vajencev, lahko pa najemajo tujo delovno silo.

POPOLDANSKA OBRT: opravljajo jo lahko vsi, ki so v rednem delovnem razmerju, gospodinje, upokojeanci, delovni in voj. invalidi. Za to obrt ni potrebna kvalifikacija (izjema so elektrotehnična, instalaterska, zidarska in tesarska stroka). Popoldanski obrtniki ne smejo imeti ne vajencev ne tuje delovne sile, storitve pa lahko opravljajo samo zasebnikom.

Zakonodajca je do vseh, ki želijo v obrti legalno in pošteno delati, zelo širokogrudna, toda šušmarjev je vedno več. Zakaj? Vsakdo bi rad na hitro zaslužil, šušmarji pa kujejo zaslužke na račun vedno redkejših, poštenih obrtnikov, ki imajo prijavljeno obrt in plačujejo davke! Nikar ne mislite, da vam je šušmar opravil delo poceni! Obral vas je in vam mastno zaračunal svoje delo, saj ne plača ne davka, ne socialnega zavarovanja, ne takse za napisno tablo, ne najemnine za lokal in še marsičesa ne, kar mora plačati redni obrtnik! Redni obrtniki naj zato prijavljajo v postopek šušmarje, ki jim na nepošten način odjedajo kruh!

NOVOMEŠKA OBČINA V POČASTITEV DNEVA MLADOSTI

Danes v Novem mestu vrhunec prireditvev

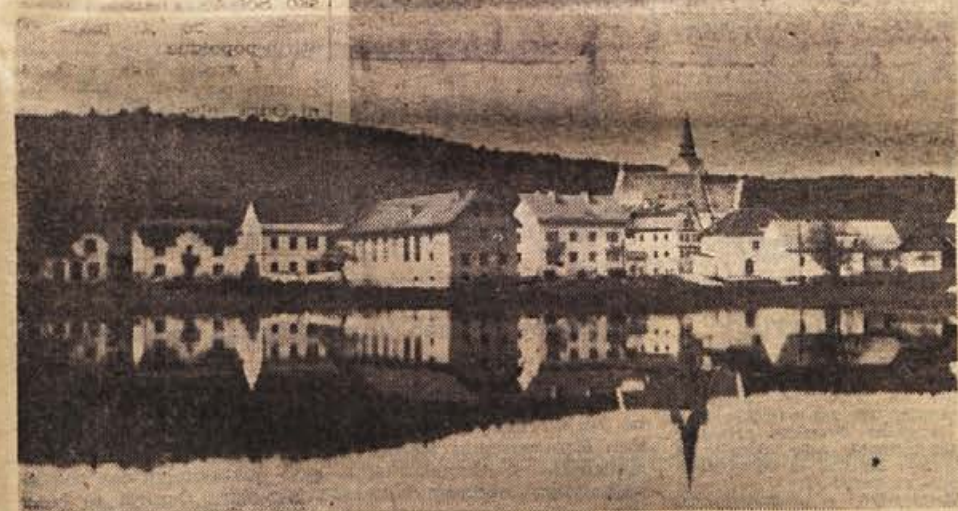
Včeraj v Domu JLA srečanje mladinskih aktivistov - V čast praznika mladosti vse prireditve od 1. maja do danes

Z današnjimi prireditvami v Novem mestu bo mladina novomeške občine tradicionalno počastila svoj praznik - 25. maj. Dopoldne se bodo za pokal mladosti na Stadionu bratstva in enotnosti pomerile osnovne šole, medtem ko bodo dijaki srednjih šol na obisku v kasarni »Milan Majcena«, kjer se bodo seznanili z delom in življenjem pripadniki JLA in prisostvovali proslavi, popoldne pa se bodo mladinske ekipe v športu pomerile z moštvi JLA.

V okviru praznovanja dneva mladosti so bila vse prireditve v občini od 1. maja do danes. Včeraj so se v Domu JLA zbrali na tovariškem srečanju mladinski aktivisti, od 19. maja do 21. maja so v Novem mestu risali mladi likov-

ni ustvarjalci iz mest, ki sodelujejo na zletih bratstva in enotnosti, v nedeljo dopoldne pa so v Dolenjski galeriji odprli tudi razstavo mladih »zletnih« likovnikov. 14. maja so člani Počitniške zveze in pripadniki JLA priredili iz-

let in tovariško srečanje na Gorjancih, še prej pa so se novomeški mladinci z mladinci dolenjskih občin udeležili pohoda po partizanskih poteh na Kozaro. Pohod je bil že ena od akcij letošnjega zletnega bratstva in enotnosti, ki bo 11. in 12. junija v Banjaluki in na katerem bo nastopilo tudi 350 mladinc

»MIRNA PEČ IZ ZABJE PERSPEKTIVE« - je naslovlil gornjo fotografijo naš sodelavec Polde Pungrcar, ki je svoj domači kraj ob zadnjem deževju takole ujel v fotografski aparat.

od prvega do osmega razreda. Poklicno dela njihovih staršev je zelo pestro. Matični list kažejo v malem skorajda vso lestvico poklicev v Novem mestu: oficir, krojač, predmetni učitelj, avtomehanic, mizar, inženir, električar, strojni, avtoprevoznik, šofer, pek, čistilka, delavec, milihnik, socialna delavka, čevljar, učitelj, strežnica, bolničar, skladiščnik, zdravnik, upokojejni čevljar... Akademsko izobrazbo ima 23 očetov, nepotreben je tako nenapisani očitek, da smo na novomeški osnovni šoli kogarkoli protežirali, kajti opravičljivih vzrokov, da od leta 1962 vsi učenci niso šli v Šmihel, je navedenih dokaj dovolj. Po drugi strani pa je najbrž res tudi to, da bi v Šmihelu lahko sprejemali več učencev šele po drugi dograditvi v letu 1964, ko so pridobili zadnje štiri učilnice. Od leta 1964 je iz njihovega okoliša pri nas 64 otrok, ki pa bistveno ne zmanjšujejo trenutnega števila učencev na osnovni šoli Katja Rupena v Novem mestu.

Število oddelkov je v mestu kljub omenjenim 64 otrokom iz leta v leto večje in presega danes že vse pedagoške normative. Naraščanje oddelkov nas je primoralo in vodilo, da smo obveščali javnost o organizacijskih in pedagoških težavah ter protislovljih. v

katerih smo zaradi zahtev in možnosti, kar pa v »Delu« najbrž ne bi smelo dobiti imena »pripitje«, kajti s tem smo opravičljivi le svojo dolžnost do učencev, saj je bilo že zdavnaj kot na dlani, da moramo v najkrajšem času začeti z gradnjo tudi v Novem mestu, čeprav bi ji za začetek botroval samoprisepek občanov in bi šele kasneje iskali sredstva tudi drugod.

Članek omenja, da je osnovna šola Katja Rupena vsak dan mravljišče. Da, res je! In res smo tudi »postregla« s številnimi ob referendumu vsaj tistim, ki jim že celodnevno mravljišče ni dovolj zgovorno. Sola prav gotovo ni storila nič napačnega, če je javnosti večkrat povedala, da mesto za svoje in šmihelske učence potrebuje tretjo osnovnošolsko stavbo, pa naj stoji potem na desnem ali levem bregu reke Krke.

Cisto preprosto je vse. V novomeški in šmihelski šoli je že sedaj 2043 otrok. Ti bi morali imeti tri stavbe z učilnicami, s tremi telovadnicami, z igrišči in še marsičim, kar je za moderno šolo potrebnega. Tu se vprašajmo, kaj smo v Novem mestu zmožni nuditi mladini do petnajstih let! Nič drugega kot natrpano šolo z dvoizmeničnim poukom od jutra do večera.

le s centralnimi prireditvami v Novem mestu, kakor je bilo prejšnja leta. V času od 1. maja so dali velik poudarek predvsem na množičnost, ta pa je enako zajela mladinske aktivne v delovnih organizacijah, in na podeželju. Številni izleti, ki so jih organizirali mladinci iz podjetij, in proslave, ki so bile do današnjega dne širom po občini, kažejo na to, da je množičnost v praznovanju res prišla do izraza.

Noter lisičke, ven „Zvitorepec“

Na Uršnih selih je trgovina (kmetijske zadruge) na takem kraju, da se iz nje vidi daleč naokrog. Ljubenski hrib z vinogradi in zidanicami je blizu, da bi mu lahko vrgel kamen na vrh. Vredno je priti sem tudi zaradi lepega razgleda.

Sicer pa: domači in okolišni prebivalci v trgovini nakupujejo. Dobijo vse, kar potrebujejo za vsak danje življenje: specarijsko blago, tekstil, konfekcijske izdelke, umetna gnijila (stalno na zalogi), pluge in druge kmetijske orodje pa po naročilu. Od aprila prodajajo tu tudi Tovariša, Delo, Zvitorepca in druge časopise. Zdi se, da v tej prodajalni ne znajo reči: »Tega pa nimamo.«

Poslovodkinja Matilda Rataj je povedala, da je trgovina lani kupila od

prebivalstva za 16 milijonov Sdin sadja, krompirja, zdravilnih zelišč, gob in drugih gozdnih sadežev. Med gobami je že nekaj let največ lisičk. Zelišča in gobe nabirajo otroci in odrasli, vsak dinar, ki ga dobe pri odkupu je (kot pravijo) v teh krajih, kjer ni lahko priti do denarja, še enkrat več vrednosti.

I. Z.

Novomeška kronika

● **PTI NOVO MESTO** je kupilo razstavno vitrino za znamke, kjer bodo novomeški filatelisti lahko redno razstavljali. To je hkrati ena izmed pridobitev v okviru mednarodnega turističnega leta.

● **TA TEDEN SO FONOCI** nemani storili razbili steklo v vitrini, ki je last počitniške zveze. Morda jih je razkačilo povabilo na potovanje, ki abo 29. in 30. novembra 1967?

● **NA GLAVNEM TRGU** lahko večkrat opazimo smetnjake pred hišami. Tam jih pušajo odvračalci smeti, stanovalec hiš pa jih ne odnesejo, kamor sodijo. Kriv neče biti nihče, smetnjaki pa vendarle kazijo okolje.

● **V RESTAVRACIJI** na Loki se je začela prava sezona. - Vsako popoldne je na vrtu veliko gostov, ki uživajo sonce in se odpočivajo ob pogledu na Krko.

● **BLIZA SE KONEC** šolskega leta in za četrtstoletje gimnazije tudi matura. Kljub zahtevnim učnim pripravam* na ta veliki dogodek pa so že začeli krasiti šolsko poslopje.

● **TRAVA V OKOLICI** blokov v naselju Majde šile je dosegla že splošljivo višino, kar pa, kot kaže, nikogar ne moti. Stanovalec imajo viš, da žive na pravem podeželju.

● **CIRKUS NA LOKI** privablja številne gledalce. Posebno otroci se radi vrte okoli namiznega nogometa, žal pa še raje okrog avtomata v obliki enookotega razbojnika. Če jih človek opazuje, se kar vsili vprašanje, od kod jim toliko denarja.

● **KOPALNA SEZONA** se začne, v trgovinah pa sicerkrat še ni kaj prida izbire letošnjih modelov, ki jih naše tovarne v

Dol. Toplice: koncert in svečana seja

V počastitev krajevne praznika bo v Dolenjskih Toplicah v soboto, 27. maja, ob 20. uri na zdraviliškem vrtu koncert pevskega zbora DPD Svoboda »Dušan Jereb«. V nedeljo, 28. maja, pa se bo na slavnostni seji zbral svet krajevne skupnosti, zatem pa bodo predstavniki družbeno-političnih organizacij položili vence pred spomenik padlim in spominska obeležja.

Samoprispevek za trofazni tok

Nedavno je krajevna skupnost v Birčni vasi sklenila uvesti samoprispevek, ki naj bi ga občani plačevali pet let. Denar bodo porabili za napeljava trofaznega toka v vse vasi na območju skupnosti, razen na Vrhu pri Ljubnu, kjer bodo popravljali pota.

Kdo bo prinesel več fizioloških kolov?

254 fizioloških kolov so prinesli učenci osnovne šole v Birčni vasi, ko je tamkašnji RK organiziral nabiralno akcijo. Pionirji so tekmovali, kdo bo prinesel več kolov za šolski vrt, ki ga sami obdelujejo in pridelujejo na njem zelenjavo in sočivje. 8. maja so sprejeli v pomlad RK 23 prvošolcev. Za obnovo Finžgarjeve hiše so do zdaj zbrali 2200 Sdin, 2400 S din pa kot prispevek za letovanje otrok. Nekateri so začeli nabirati zdravilna zelišča in imajo v hranilnikih že po 8 tisočakov.

Laze: vpis prvošolcev

16. maja je osnovna šola na Lazah vpisovala v prvi razred otroke, rojene leta 1960 in 1961. Število prvošolcev v tej šoli je vsa leta približno enako.

reklamah priporočajo potrošnikom. Kljub finančnim težavam pa bi morda le kazalo nabaviti kaj več kopal, sicer bodo kupci spet raje odhajali v Ljubljano.

● **TRDINOVO ULICO** so te dni pripravili za asfaltiranje. V ponedeljek in torek so s stroji ravnali vrhnji del cestišča, ki bo dobil asfaltno prevleko. Kanalizacijo so uredili prej.

● **NA VRTU POD KOSTANJI** so minulo soboto in nedeljo stregli v hotelu Kandija. Vrt so popolnoma preuredili, ga popeskali in ogradili. Na njem strežijo podnevi in zvečer.

● **CESTO MED STANOVANJSKIMI BLOKI** v Bršlinu so pred kratkim asfaltirali in obvarovali stanovalce blata in drugih nevarnosti ob slabem vremenu.

● **SLOVENSKI OKTET** bo pel jutri na VI. in zadnjem abonmanskem koncertu v našem mestu. Ob 17. uri bo v domu kulture prireditve za mladino, ob 20. uri pa v dolenjski galeriji za odrasle. Vstopnice so še na voljo in jih obiskovalci lahko kupijo v pisarni glasbene šole ali pa dve uri pred predstavo v domu kulture in v galeriji.

● **KETEJEV VODNJAK**, turistična zanimivost na Glavnem trgu, je podnevi pogosto zakrit s motornimi vozili, ki ob njem parkirajo. Čeprav je parkiranje težko prepovedati, saj mesto nima parkirnih prostorov, bi kazalo onemogočiti parkiranje vsaj v neposredni bližini vodnjaka.

● **GIBANJE PREBIVALSTVA** rodile so: Darinka Kavšek iz Volčičev - Mojca, Rozalija Hrovat iz Partizanske 35 - deklco, Anica Cvar iz Jerebove 3 - Aleša, Marija Jerman s Ceste komandanta Staneta 34 - Mitja, Amalija Kolenc iz Strojarske 3 - Branka.

Gostje iz Nove Gorice v Novem mestu

V ponedeljek so obiskali Novo mesto politični delavci iz Nove Gorice. Ob tej priložnosti so si ogledali nekatere objekte in s političnimi delavci Novega mesta v prijetnem razgovoru izmenjali delovne izkušnje. Tudi to srečanje je pomagalo k zblizjevanju delavcev s področja gospodarstva in političnih služb.

Sd

POVSEM USPELA KRVODAJALSKA AKCIJA

Plemenita pomoč za sočloveka

Preseženi plan krvodajalcev na nedavni akciji odvzema krvi v Metliki kaže na zelo dobre priprave in na uspešno delo krajevnih organizacij Rdečega križa

Nedavna krvodajalska akcija, izvedena v metliški občini, je uspela bolj, kot so pričakovali. Po planu bi morali zbrati 300 krvodajalcev, prijavilo pa se jih je 400, med-

tem ko sta kri oddala 302 občana.

Vsi odbori krajevnih organizacij RK so se v pripravah zelo izkazali, zato zaslužijo pohvalo. Tokrat je prišlo k odvzemu krvi precej občanov s področja krajevnih organizacij Lokvica, Slamna vas, Metlika, Božakovo, Drašiči, Radovica, Gradac, Dobravice, Suhor in Jugorje. Celo Krasinčani so prišli, kar doslej ni bilo v navadi.

Zelo dober odziv krvodajalcev je bil tudi iz podjetij Lepis, KOMET, BETI in NOVOTEKS, čeprav krvodajalcom, razen v NOVOTEKSU, na dan odvzema krvi ni so odobrili prostega delovnega dne. Tako so delavce iz drugih podjetij šele po opravljenem 8-urnem delu lahko prišle oddati kri.

Ugotovili so, da tudi tokrat stari krvodajalci niso zatajili, saj je bila večina takih, ki so že večkrat darovali kri, veseli pa so bili tudi vseh onih, ki so se prvič odločili za krvodajalstvo. Se posebno so se izkazali tovariši in to-

varišice, ki so več kot desetkrat darovali kri za bližnjega. To so: Tone Vergot iz Metlike, inž. Janez Gačnik iz Metlike, Milan Ivančič iz tovarne BETI, Jože Bajuk iz Drašič, Barica Jakljevič iz Metlike, Terezija Oberman iz Drašič, Ivan Ružič iz Metlike, Ana Nemanic iz Božakovga, Martin Težak s Suhorja in Ivan Pezdirc iz Slamne vasi.

Letošnja krvodajalska akcija je bila v Domu TVD Partizan in je bila prav dobro organizirana, saj tudi pri odvzemu krvi ni bilo zastojev in nepotrebnega čakanja.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Rozalija Springer iz Cegelnice — Jano, Marija Poznič iz Rožnega — Hinka, Danijela Stemberger iz Sentjerneja — Simona, Marija Pangro iz Gornjih Ponikv — Danjana, Terezija Oklešen z Gornjih Kamenc — Terezija, Marija Rodič iz Sela — Zvonka, Marija Lamovšek iz Svinjskega — Janeza, Amalija Breznik s Potoka — Viktorja, Milena Molan iz Spodnjega Starega grada — Adama, Stanka Sepec iz Krškega — Marjetko, Jožeta Turk iz Visejca — Jožico, Alojzija Mrkič iz Brčlina — Petra, Ana Lavrič iz Dobrave — Antona, Alonija Zupančič iz Bistrice — deklico, Stanka Nemanic iz Metlike — Julija, Jožeta Abec iz Mihelje vasi — Aleša, Marija Vovko z Ratača — Božidarja, Marija Dravinec iz Ragovega — Iztoka, Stanislava Hicstler s Seno vega — Suzano, Fanika Jesih iz Male Hubajnice — deklico, Stanislava Zagore iz Smolenje vasi — deklico, Marija Nemanic iz Zalebeja — dekca, Matija Kralj s Pristave — deklico, Marija Goltez z Dolnje Prekope — deklico, Marija Goršek iz Zapuš — dekca in Ana Erjavec iz Stranske vasi — deklico.

Delovna skupnost Delavske univerze Trebnje

razpisuje na podlagi 67. člena statuta Delavske univerze delovno mesto

DIREKTORJA

Od kandidatov za razpisano delovno mesto se zahteva, da poleg splošnih pogojev izpolnjujejo še naslednje:

- da imajo dokončano srednjo šolo z najmanj triletno delovno dobo pri organizacijskih poslih; ali
- da imajo dokončano višjo šolo z najmanj dveletno delovno dobo na organizacijskih poslih; ali
- da imajo dokončano visoko šolo z najmanj enoletno delovno dobo pri organizacijskih poslih.

Rok za oddajo prijavi je 15 dni po razpisu. Kolkovani prijavi je treba priložiti dokazila o strokovni usposobljenosti in kratek življenjepis. Prijave naj bodo v zaprti kuverti z oznako »Prijava na razpis«.

Za razpisano delovno mesto je določen nepoln delovni čas. Osební dohodek se obračunava po statutu DU Trebnje.

SAMOSTOJNA KUHARICA oskrbnica

z znanjem nemščine ali italijansčine,

ki bi bila zmožna voditi penzijo na Bledu, dobi stalno zaposlitev. Samsko stanovanje v vili.

Ponudbe na naslov: ZAVOD TRIGLAV, BLED.

Kuharske bukvice

Ješprencek

Dobro oljuščen in ostopan ječmenček operi v dveh ali treh vodah in ga stresi v juho. Na eno osebo ga daj eno dobro pest. Vre naj skoraj pol ure.

RIZ

Na osebo vzemi za pest riža. Dobro ga zbršiš in stresi v vrelo juho. Vre naj kvečjemu deset minut. Razkuhan riž ni dober. Zelo okusna je riževa juha, če ji pridenes nekaj mladega zluščenega graha. Riževi juhi lahko pridenes nekoliko paradiznikove mezge ali nekaj pretlačenih kuhanih paradiznikov.

Za slovesne prilike oprži na osebo po dve pesti riža na masti, v kateri zarumeniš malo čebule. Pridaj sesekljane peteršilja in drobovino kuretine. Riž podliva z juho, dokler ne postane dovolj mehak. Potem ga pusti, da se zgosti.

ZDROB

V dobro kipečo juho počasi sipaj med stalnim mešanjem zdrob, dokler ne postane dovolj mehak. Potem ga pusti, da se zgosti.

VLIVANCI

V lončku dobro zmešaj dve jajci, malo soli in prideni približno 3 žlice pšenične moke, da dobiš redko tekoče testo. To vlivaj potem v vrelo juho in pusti še nekaj minut vreti.

KRPICE

Napravi testo kakor za rezance in ga potem razreži na pol prsta široke rezance. Te potem razreži na isto dolžino, kolikor so široki.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Ta mesec so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Franc Gorjanc, Alojz Juršič in Marjan Kacin, člani kolektiva INIS, Novo mesto; Stane Zalakar, Drago Bučar, Slavko Kovačič, Tončka Novak, Rajko Zakovšek, Rafael Pajk, Mirko Ferbecar, Marjan Kmet in Peter Gimpelj, člani kolektiva Iskra, Novo mesto; Jožica Benčik, Martina Šober in Vera Mrvar, članice kolektiva Ribje restavracije, Novo mesto; Jože Cirmški, član kolektiva ZTP Sekcija za vleko, Novo mesto; Rozalija Vena, Tone Bojanc in Viktor Kastele, člani kolektiva Krojač, Novo mesto; Niko Rihar, Jožica Lukan, Tatjana Sajevid in Brigita Ulenjak, dijaki kmetijske srednje šole Gm; Majda Bartolj, Cecilija Smolčič, Jožica Turk in Staša Vovk, članice kolektiva KZSZ Novo mesto; Kornelija Božič, Anton Malnaric in Stane Lajkovič, člani kolektiva Podjetje za PTT promet, Novo mesto; Cecilija Turk, dijakinja šole za zdravstvene delavce, Novo mesto; MALI Grandlič, članica kolektiva splošne bolnice, Novo mesto; Tinka Sašek, članica kolektiva UNZ, Novo mesto.

Marica Trelec, gospodinja iz Novega mesta; Franc Kastele, Jožica Marn, Dragica Zalazina, Milena Badovinac, Vladislava Simončič in Vera Korošec, dijaki ekonomske šole v Novem mestu; Alojz Držar, član kolektiva IMV Novo mesto; Franc Jerele, član kolektiva INIS, Novo mesto; Marija Tisovec, Edo Trelec in Božidar Pevec, člani kolektiva Krka — tovarna zdravil, Novo mesto; Pavel Jordan, članica kolektiva UNZ Novo mesto; Anton Strumbelj, Rafael Svigel, Danilo Benedik, Alojz Brnic, Frančiška Obrš, Blaž Doršil, Ema Kos, Marjana Ilc, Marija Rus, Iztok Bradac, Mitjan Hrak, Stanko Kamin in Janke Poklač, dijaki kmetijske srednje šole Gm.

Zaradi nujne potrebe krvi pa so se odzvali pozivcu: Jožica Bižal, dr. Nada Cimerman, Marija Medoš, Marija Guštin, članice kolektiva splošne bolnice Novo mesto; Ivan Pavlič, Miro Stopar in Stane Bohar, člani kolektiva Novoteks, Novo mesto; Franke Turk, Ivan Zagore, Jože Turk in Alojz Gavveda, člani kolektiva IMV Novo mesto; Janez Bajuk in Anton Petje, člana kolektiva Krka — tovarna zdravil, Novo mesto; Jože Potokar, član kolektiva Iskra, Novo mesto.

PISMA UREDNIŠTVU

Ali so to obrtne storitve?

Tov. urednik!

Novembra 1963 se mi je pokvaril v novomeški trgovini kupljeni televizor znamke »Favorita«, 21. novembra sem ga dal v popravilo Radioservis Novo mesto, kjer ga je prevzel vodja Slavko Petre. Zagotovil mi je, da bo popravljen v nekaj dneh. Po tednu dni ni bilo še nič, nakar sem tov. Petreta prosil, naj mi popravi televizor vsaj do noveletnih praznikov. Objubil je, toda na starega leta dan sem zvedel, da bo aparat popravljen šele po praznikih. Ta obljuba se je zavlekla do spomladi, in ko sem ponovno poprašal, kdaj bo, so mi rekli »da še ni, ampak bo!«

Ne bom našteval, kolikokrat sem se v letu 1964 zaman oglašil v Radioservis, naj povem samo to, da 1964 nisem dočkal sreče, da bi bil aparat popravljen. 1965 mi je tov. Petre zagotovil, da bo vzel moj aparat domov v Stražo in da ga bo tam popravil. Avgusta sem ga obiskal v Straži. Zvedel sem, da bo aparat kmalu »zrihtan«... 1966 mi je rekel: »To niso dobri aparati. Zanje primanjkuje rezervnih delov in še najboljše bo, če si kupim nov televizor!«... Letos pa mi je tov. Petre rekel, naj vzamem aparat nazaj, kakršen je. Ko sem 15. marca 1967 dobil aparat domov, sem bil nemalo začuden, ko sem zagledal svoj televizor. Kartonske škatle ni bilo več, tudi zaščitna prevleka je izginila, televizor pa je

bil vrhu vsega brez dna... Ko sem ga priključil (pred pričami!), sem ugotovil, da sploh ne deluje, medtem ko je takrat, ko sem ga dal v popravilo, posredoval izobličeno sliko.

Takoj sem šel k tov. Petretu in zahteval, naj mi vrne televizor v stanju, v kakršnem sem ga predal, če ga že ni popravil. Rekel mi je, naj ga vrnem. 29. marca 1967 sem ga ponovno dostavil v Radioservis. Po 10 dneh sem poprašal, kako in kaj, in dobil kaj čuden odgovor. Tov. Petre je dejal, da on televizorja sploh ni popravil, pač pa da ga je popravljala pomočnica. Dodal je še to, da je sam pred nedavnim popravil prav tak aparat za 50.000 Sdin. Kaj je mislil s tem, ne vem. Povedal sem mu, da za moj aparat odgovarjajo delavnica in on kot vodja, nikakor pa ne pomočnik. Aprila letos je še dodal, da tistega pomočnika ni več pri njih, da za moj televizor on ne odgovarja in da nima časa za tako popravilo, ker bi terjalo preveč dela.

Torej tako! Zdi se mi, da bo pri vsej tej stvari nekdo le moral odgovorjati! Nisem strokovnjak, toda moj televizor ni takšen, kot je bil takrat, ko sem ga dal v popravilo! Po toliko letih čakanja sem upravičen zahtevati nazaj vsaj takšen aparat, kakršnega sem dal v popravilo! Če pa mislijo v Radioservis in tov. Petre drugače, bom pač pramoran iskati pravico na sodišču!

Zan Klevišar
Skalickijeva 7
Novo mesto

Dr. Minka Maležič:

Higiena v življenju žene

Preprečevanje spočetja po Ogino-Knausu

Osnova te metode preprečevanja nezaželene nosečnosti je ovulacija (dozoritev jajčeca, sprostitve jajčeca iz jajcevođa), ki nastopa pri ženah točno ob določenem času, seveda če imajo redno mesečno perilo. Na osnovi tega dejstva obstajajo med enim in naslednjim perilom plodni in neplodni dnevi. Kakor sta na podlagi opazovanj in izkušenj ugotovila Japonci Ogino in Avstrijec Knaus. (To je zaenkrat edina metoda kontracepcije, ki jo dopušča katoliška cerkev).

Ti dnevi so: točno 15 dni pred naslednjo pričakovano menstruacijo; zaradi varnosti sta dodana dva dneva prej in dva kasneje zato, ker lahko nastopi ovulacija dan poprej ali dan kasneje in ker ostanejo semenčice žive in sposobne za oplodnjo še 48 ur po spolnem občevanju.

Ta kontracepcijska metoda ima to prednost, da ni škodljiva za zdravje in je spolno občevanje popolnoma nemoteno; ker pa je ta način preprečevanja zanositve negotov, ima tudi ta metoda svojo veliko slabo stran. Knaus-Oginovi »varni« dnevi niso prav nič varni in je mnogo žena zanosilo prav takrat, ko so uporabljale ta način preprečevanja nosečnosti.

Ovulacija namreč nastane lahko tudi izven določenega časa: žena jo ima lahko tudi večkrat v mesecu. Omenila sem že, da ima malo žena perilo redno na 28 dni; zanje je ta metoda malo uporabna ali pa sploh ne. Čas ovulacije si žena lahko določi z merjenjem telesne temperature (bazalna temperatura). Vsako jutro si izmeri vročino v danki. Od perila do ovulacije je ta enako visoka: okrog 36,6°C, ob času ovulacije za nekaj desetink stopinje pade, nato pa naraste in je do perila zopet enaka: približno 37°C.

Tablete proti zanositvi, ki jih žena zauživa

Take tablete uporabljajo nekaj več kot 10 let. To sredstvo proti nezaželeni nosečnosti so začeli najprej uporabljati v Ameriki, sedaj pa se uporablja skoraj po vsem svetu. Sestavljene so iz snovi, ki preprečujejo ovulacijo; in ker ni jajčeca, seveda tudi do zanositve ne more priti.

Pri nas so na voljo tablete LYNDIOL in ANOVLAR. Žena jih lahko dobi v vseh lekarnah na recept, ki ji ga predpiše ginekolog, s katerim se poprej posvetuje, če so zanjo uporabne, in dobi navodila za uporabo. Te tablete so vse približno enako sestavljene in delujejo na enak način, čeprav so v različnih zavrtkih in jih je v nekaterih 20, 21 ali 22.

Uporaba je zelo enostavna. Prično se uživati zadnji dan perila, vsak dan se vzame ena tableta po večerji. Če žena pozabi na to dolžnost, naj jo vzame drugo jutro. Prav zaradi tega, da bi prišlo jemanje v

7

navado in bi žena na tableto ne pozabljala, je tako točno določen čas zaužitja. Kadar pozabimo vzeti tableto le en dan, ni to nič hudega, večdnevni presledek pa lahko povzroči zanositev in krvavitev iz maternice. Ko žena vzame vseh 20 do 22 tablet, preneha in čez nekaj dni se bo pričela krvavitev »menstruacija«, ki je drugačna, kot je bila prej: kri je temnejša, krvavitev manj močna. Nekateri žene se te spremembe ustrašijo, nekaterim ne povzročajo težav, veliko se jih pa tudi razveseli te spremembe (če so imele prej močna, boleča perila). Peti dan te nove »menstruacije« prične žena tablete ponovno zauživati. Napaka, ki jo žene kljub navodilom pogosto delajo, je, da jemljejo tablete neprekinjeno in ne samo 20-22 dni. Posledica tega je, da »menstruacija« ne more nastopiti.

Te tablete so zanesljivo kontracepcijsko sredstvo, to pa seveda le, če se uporabljajo redno. Zaščita pred zanositvijo nastane po prvih šestih dneh jemanja tablet in traja nepretrgoma ves čas, ko žena te tablete uživa (tudi v tistih dneh, ko čaka na »menstruacijo«). Tablete se lahko uporabljajo nepretrgoma več let. Ni priporočljivo vsako leto za ne-

kaj mesecev prenehati z uporabo. Škodljivo je prenehati s jemanjem tablet za en mesec ali dva, ker v tem času veliko lažje zanosimo.

Mesečna perila postajajo včasih čedalje manj močna in pri nekaterih ženah lahko za nekaj časa sploh izostanejo. To ni škodljivo in bolezensko, ženo je pa le strah, da je zanosila. Prve dni in mesece je ženi včasih slabo, kot v začetni nosečnosti. Te slabosti kmalu prenehajo. Slaba stran pri jemanju tablet je tudi, da se zlasti tiste žene, ki so nagnjene k debelosti, zrede, če jemljejo tablete. Take žene morajo zelo paziti na prehrano. Včasih nastanejo pri uporabi tega sredstva vmesne krvavitve, takrat priporočamo, da žena zaužije po dve tableti hkrati.

Žene, ki bi želele uporabljati tablete ali pa jih že uporabljajo in imajo pri tem težave, naj se posvetujejo s svojim ginekologom. Svetujem, naj žena točno vodi koledarček mesečnega perila in kontrolira, kako je tablete zauživala.

Za preprečevanje nezaželene spočetja pa ne moremo priporočati tablet tistim ženam, ki so večkrat prebolele vnetje žil, če imajo težje okvare jeter, in med dojenjem.

OBRITNIKI, KMETOVALCI IN GOSTILNIČARJI - POZOR!

Do 15. junija 1967 vam nudimo izredno ugoden nakup vsestransko uporabnih dostavnih vozil ZASTAVA na kredit:

ZASTAVA 620/BL kamionet z nosilnostjo 2000 kg.
Tovarniška cena 3.339.000 Sdin,

ZASTAVA 1300/TF tovorni furgon z nosilnostjo 1250 kg.
Tovarniška cena 2.662.000 Sdin,

ZASTAVA 1300/T kombibus 7+1 sedežev ali 1250 kg
tovora. Tovarniška cena 3.038.000 Sdin.

Kreditni pogoji:

20 % cene vozila ob prevzemu   30 % cene vozila do 1. aprila 1968
30 % cene vozila do 1. novembra 1967   20 % cene vozila do 1. novembra 1968

Rok dobave takoj! Vse informacije na upravi podjetja ali po telefonu: 21-132

TRGOVSKO
PODJETJE

NOVOTEHNA

NOVO MESTO

Gostišče ZAJC na Ruperč vrhu

obvešča
svoje cenjene goste, da
bo gostišče

ZAPRTO VSAKO SREDO

zaradi čiščenja.

OBIŠČITE

KAVARNO
RESTAVRACIJO
IN KLETNO
RESTAVRACIJO

HOTELA
METROPOL

NOVO MESTO
pri avtobusni postaji

Poklicna kovinarska in avtome- haniška šola v Novem mestu

objavlja razpis
za vpis v 1. razred za šolsko leto 1967/68

Sprejetih bo 100 učencev, in sicer:

**50 učencev za poklice
kovinarske smeri in**

**50 učencev za poklic
avtomehanika**

Pogoji za sprejem so:

- uspešno končana osemletka,
- uspešno opravljen preizkusni test iz matematike, slovenskega jezika in spretnosti,
- ustrezno zdravstveno stanje,
- starost do 18 let.

Prošnje, kolkovane z 0,50 Ndin, bomo sprejemali do 22. junija 1967. Prošnji je treba priložiti še spričevalo o uspešno opravljeni osnovni šoli, izpisek iz rojstne matične knjige in zdravniško spričevalo. O datumu preizkusnih izpitov bomo kandidate obvestili v Dolenjskem listu.

Uspešno opravljen preizkus znanja je pogoj za sklepanje učnih pogodb ozir. pogodbo o štipendiranju.

RAVNATELJSTVO

DANA, destilacija alkoholnih pijač, Mirna na Dolenjskem

razglša prosto delovno mesto

kvalificiranega DELAVCA za polnilnico brezalkoholnih pijač

Za zasedbo delovnega mesta je poleg splošnih pogojev določen še naslednji:

- kvalifikacija strojnega ključavničarja z najmanj 3-letno prakso

Nastop službe takoj.

Prijave s potrebnimi dokazili sprejema splošni sektor podjetja. Rok prijave je 15 dni po razpisu.

Na podlagi 25. člena Pravil organizacije in 8. člena Pravilnika o delovnih razmerjih delavcev pri

RIBIŠKI DRUŽINI NOVO MESTO

objavlja upravni odbor RD Novo

R A Z P I S

za prosti delovni mesti za:

1. RIBIŠKEGA ČUVAJA
2. DELAVCA V RIBOGOJNICI

Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

1. da je odslužil vojaški rok in da ima vozniško dovoljenje za moped;
2. da je odslužil vojaški rok in da ima posebno veselje za delo v ribogojnici; zaželeno je vozniško dovoljenje A in B.

Osební dohodek po dogovoru.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Kandidati naj pošljejo ponudbe na naslov: RIBIŠKA DRUŽINA NOVO MESTO, Glavni trg 7.

OBVESTILO lastnikom in uporabnikom motornih vozil

Pooblaščenó podjetje

KOVINSKA INDUSTRIJA IG

obvešča lastnike in uporabnike motornih vozil, da je ustanovilo servisno službo, ki bo na željo lastnika ali uporabnika

ZAMENJALA REGISTRŠKE TABLICE

prejšnje izdelave z enako številko v aluminijasti izvedbi.

Možna je zamenjava vseh vrst rednih registrskih tablic za avtomobile, motorna kolesa in priklopna vozila.

Zamenjajo se lahko v SR Sloveniji uradno izdane registrske tablice.

Zainteresirane gospodarske organizacije in ostali uporabniki motornih vozil naj pismeno ali osebno oddajo svoja naročila komercialnemu oddelku KOVINSKE INDUSTRIJE IG pri Ljubljani.

Poklicna kovinarska šola Črnomelj

razpisuje
za šolsko leto 1967/68

VPIS 42 UČENCEV v I. razred

Pogoj za vpis je končana osnovna šola.

Prijavi, kolkovani s 50 Sdin, naj kandidati priložijo:

1. spričevalo o končani osnovni šoli,
2. rojstni list,
3. zdravniško spričevalo.

Kandidate bomo vpisovali do 22. junija 1967.

Kandidati bodo opravljali preizkus znanja iz slovensčine in matematike; datum bo določen kasneje.

KMETOVALCI!

KMETIJSKA ZADRUGA

ČRNOMELJ

prodaja

KOŠNJO NA RASTILU

na sledečih obratih:

- Obrat CRMOŠNJICE prodaja košnjo na Vimolu, Kleču, v Topličici in Lahinji, na Ašelicah, Stalah, Gačah in Resi ter v Rožnem dolu
- Obrat KRASINC prodaja košnjo na ZASTAVI
- Obrat LOKVE prodaja košnjo na KRUPI
- Obrat MAVERLEN prodaja košnjo v Dirohu, v Očjaku, v Zgradcu, v Slabi gorici in v Dobljčki gori

Vse informacije dobite na imenovanih obratih in na upravi Kmetijske zadruga Črnomelj.

Istočasno obveščamo kmetovalce, da lahko nabavijo v zadrugi kvalitetno seno letnika 1966 po ceni 30 Sdin za kg v rinfuzi in po 40 Sdin za 1 kg v balah.

UPRAVA KZ ČRNOMELJ

AVTOOBNOVA Ljubljana

GENERALNI REMONT AVTOMOBILOV · LJUBLJANA

LJUBLJANA, TITOVA 136 - TELEFON 310-594, 311-843

UPORABNIKE MOTORNIH VOZIL OBVEŠČAMO

DA STROKOVNO, DOVRŠENO IN S KAKOVOSTNIM MATERIALOM:

Obnavljamo vsem tovornim vozilom in avtobusom

spodnje ustroje, karoserije, sklopke, električne instalacije in glave motorjev TAM 4500. V zalogi imamo za takojšnjo vgraditev obnovljene motorje TAM-4500, TAM-Pionir in FAP-FAMOS; zanje dajemo tudi garancijo

Popravljamo vse vrste tovornih vozil in avtobusov

po potrebi tudi na terenu ali pa jih odvlčemo v našo remontno delavnico. OPRAVLJAMO SERVISNE PREGLEDE na vozilih TAM, FAP, AVALA, OM, CSEPEL, SKODA, TATRA, FAMOS, FIAT 615-620, IMV KOMBI

Izdelujemo in prodajamo nadomestne dele

za vsa vozila. V glavnem izdelujemo: polosovine, vzmeti, svornike, puše, kolesne vijake in matice, ventile motorja, kroglične svornike s šalicami itd. ter nadomestne dele za gradbene in kmetijske stroje

Brusimo

motorne gredi, valje in bloke motorjev, glave motorjev, valje motornih koles, rezkarje in orodja. Rezkamo glavne in ojnične ležaje.

Obratujemo ves dan -

sprejemamo in oddajamo vozila. Z našimi storitvami si PRIHRANITE: čas, dinarska in devizna sredstva.

V času popravil vozil nudi podjetje voznikom udobno prenočišče!

PRIPOROČAMO SE VAM za obisk in za cenjena naročila - zadovoljni boste s strokovno in kakovostno opravljenimi deli!

Napad z grožnjo „denar ali življenje!“

Kaže, da sta sezonskega delavca Mirka Matejka po sporu pri »ajncu« napadla Cigana

V soboto, 20. maja, nekaj minut po polnoči je bil na cesti med Suhorjem in Hrastom napaden sezonski delavec Mirko Matejek, star 45 let. Napadalec, verjetno Cigana, sta zahtevala »denar ali življenje«. Matejek je dal vsakemu po 10 tisočakov, s tem pa se napadalec nista zadovoljila. Zahtevala sta še in še. Matejek je dvignil roke nad glavo, napadalec pa sta mu vzela denarnico z okoli 25.000 Sdin in osebnimi dokumenti.

Kdo sme nositi orožje?

V zvezi z zagotovitvijo javnega miru in reda so pomembne spremembe v zakonu o nakupu in nošenju orožja. Na podlagi tega predpisa se bo zelo zmanjšala prodaja strelnega orožja, kot ko revolverji, lovske puške in drugo orožje. Predlagali so, da bi bili občinski organi edini pristojni za izdajanje orožnih listov. Lahko pa ti organi ne izdajo dovoljenja za nošenje orožja v tistih primerih, ko tako dovoljenje ni potrebno ali pa ga želi oseba, ki s svojim vedenjem lahko ogroža javni red in mir.

Ta predpis bo imel veljavo bo tudi tistih oseb, ki že imajo orožje, pomeni, da bo do občinski organi odrekli pravico nositi orožje tistim osebam, ki ga prav ne rabijo. Kakor tudi osebam, v rokah katerih bi zaradi njihovega vedenja nošenje orožja pomenilo nevarnost za okolico.

V skupščinski razpravi so poslanci ugotovili, da so do sedanjih predpisov o nošenju orožja zelo liberalni in da je doslej lahko nosil orožje vsakdo, čeprav ga ni potreboval.

Nove zakonske pravice miličnikov

V začetku aprila je pričelo veljati navodilo zveznega tajništva za notranje zadeve o uporabi strelnega orožja, gumijastih palic in drugih podobnih pripomočkov. Z izdajo tega navodila se je končala nejasnost in zmeda, ki sta bili v zvezi z uporabo zakonskih predpisov o pooblastitvi milice in drugih organov notranjih zadev. To navodilo

Tege dne je skupina Ciganov na Suhorju popivala, najprej v gostilni Nika Badovinca, zvečer pa v gostilni Anice Jelenič, kjer se jim

Obešenec v drvarnici

V nedeljo, 21. maja, ob 12.40 se je obesil v drvarnici Matija Rački iz Kočevja, Trg 3. oktobra 9. Rački je bil samski in brez zaposlitve. Začasno je bil zaposlen

predstavlja pomemben prispevek k pravni varnosti in zavarovanju miličnikov.

S tem navodilom je določeno, da uradne osebe notranjih zadev lahko uporabijo strelno orožje, da zavarujejo življenje ljudi, preprečijo pobeg oseb, ki so jih zadržali pri hudem kaznivem dejanju, in v nekaterih drugih primerih. Tako imajo na primer miličniki pravico uporabiti orožje v silobranu ali kadar branijo drugo osebo, ki je napadena na tak način, da je v nevarnosti njeno življenje, ali takrat, kadar je moč napadalec, tolikšna ali pa je število napadalec tolikšno, da napadene osebe ni mogoče drugače zavarovati.

Navodilo predvideva uporabo strelnega orožja tudi, kadar krivca zalotijo pri dejanju, pa bi hotel pobegniti, ali pa tedaj, kadar zalotijo osebo pri nasilnem dejanju med mladoletniki, pri hudih razbojniških dejanjih, ropanju in kraji.

Gumijasta palica se po navodilu med drugim sme uporabiti v primerih, ko je treba vzpostaviti javni red in mir in obvladati ljudi, ki ju rušijo. Fizično moč in gumijasto palico smejo miličniki uporabiti tudi takrat, kadar nalete na tako imenovani pasivni odpor, ali tedaj, kadar določene osebe nočejo slišati poziva k redu ali pa onemogočajo službenim osebam izvrševati njihove naloge.

Dj. M.

Avtobus podrl žensko

19. maja popoldne je avtobus podjetja Gorjanci, ki ga je vozil Boris Stopar, na cestnem križišču v Bršljinu med vožnjo nazaj podrl Ireno Lakovnik, da se je hudo poškodovala po glavi in dobila pretres možganov.

je pridružil Matejek. Igrali so »ajncu« za denar, se sprli in razšli. Vse kaže, da sta bila napadalec iz te družbe, osumili pa so 21-letnega Pavla Hudorovca, ki je brez zaposlitve in že večkrat kaznovan, in 16-letnega M. H., oba iz ciganskega taborišča »Pri treh rokaha blizu Semiča.

v Avstriji, od koder pa so ga vrnil domov.

Rački je vse štiri dni pred samomorom popival. Tudi 20. maja je prišel opolnoči močno pijan domov, se pravi k Ani Rački, pri kateri je prebival, in pretepel njo ter otroke tako, da so zaprosili postajo ljudske milice za pomoč.

Tudi v nedeljo je prišel domov pijan in razgrajal, nato pa je odšel v drvarnico in se z električno vrstico za likalnik — obesil.

Rački je bil kronični alkoholik in je pred tem večkrat poizkušal narediti samomor, a so mu ga doslej sorodniki vedno preprečili.

Ukraden del stružnice

Podjetje INLES v Ribnici je na javni dražbi 19. maja prodalo polavtomatsko stružnico, ki jo je kupil Ivan Lovšin iz Vinc. Po kupljeni stroji je prišel šele 22. maja in ugotovil, da pri stružnici manjka vozček za vpenjanje nožev. Seveda je vozček, ki je vreden okoli 100 tisoč Sdin, bil na stružnici, ko jo je Lovšin kupil. Miličniki so vozček našli pri L. T. v Zlebiču.

Zvedeli smo, da so tatvine v INLES precej pogoste. V zadnjih šestih mesecih so morali zaradi tatvin v INLES kar štirikrat posredovati. Seveda mečejo slabo luč na kolektiv, ker se ne zna znebiti tistih, ki z zaupanjem jim družbeno imovino in izdelki kolektiva gospodarijo po svoje, oziroma si jih neupravičeno prisvajajo.

Otroci so zakurili senik v Sodražici

Trije otroci so se 15. maja igrali z vžigalicami v seniku Jožeta Starca iz Sodražice. Zažgali so slamo. Neki gasilec je to opazil, deino pogasil.

V ponedeljek, 22. maja dopokline, se je s fičkom peljala iz Črnomlja proti Novemu mestu Irena Urbančič. Ko je pripeljala v oster ovinek pri Težki vodi, je avtomobil zaradi prevelike hitrosti začelo zanašati. Voznica je izgubila oblast nad vozilom in zavozila po pobočju kalnih 30 m navzdol. Močno poškodovan fičko je obstal na kolesih v detelji, voznico in njeno sopotnico Jelko Zupančič pa so odpeljali v novomeško bolnišnico. (Foto: R. Bačar)

V Srebrnicah se je prevrnila družina

7. maja okoli 5. ure se je pri Srebrnicah prevrnil osebni avto, ki ga je vozil Janez Kastelic iz Srebrnic. Voznik je med vožnjo zadržal in zapeljal na nasip, kjer se je vozilo prevrnilo na bok. Vozniku in dvema hčerkanama ni bilo nič, žena in sin pa sta zaradi lažjih poškodb iskala pomoč v bolnišnici. Škodo so ocenili na 4.000 N din.

V Žabjeku našli (ukradene?) kokoši

Večkrat slišimo, da so iz kurnikov zmanjkale kokoši. Nedavno je Alojz Avber iz Bršlina našel pet kokoši v gozdu pri Žabjeku. Na UNZ, ki jo je Avber obvestil o najdbi, menijo, da so bile ukradene. Rejemcem rjavih in belih kokoš sporočajo, naj si najdene kokoši ogledajo pri Avberjevih v Bršlinu št. 40.

Ni bilo mrtvih!

V Sodražici so trdili, da je bilo 6 mrtvih, v Kočevju pa, da je bilo devet mrtvih, ko se je 18. maja ob 13.30 prevrnil na klancu Boncar vojaški tovornjak, na katerem je bilo 17 vojakov. V resnici so bili le trije vojaki lažje poškodovani, na avtu pa je bilo za okoli 3000 Ndin škode.

»Vse bom zaklal!«

Je 15. maja ob 19.30 govoril zelo pijani Jože Ogrinc v gostilni Rudija Pogorelca v Zimaričah. »Zaklal bom gostilničarja, njegovo ženo in ribniške policaje, pa čeprav bom zato dobil več let zapora!« Z velikim kuhinjskim nožem je zamahnil proti gostilničarici Nežki, vendar so napadalec zbili na tla, vendar se jim ni posrečilo, da bi mu vzeli nož. Ogrinc je med tem zabodel v nogo upokojenca Jožeta Pirca iz Zimarič.

Ogrinc se je napil v nekem črnem vinotoku v Zimaričah. Napadalec so miličniki prijavili javnemu tožilcu.

Vlak jo je povozil

10. maja popoldne je šla po železniški progi proti Sevnici Pavla Kozinc iz Zg. Orel pri Studencu. Tudi je izza ovinka pripeljal vlak. Lokomotiva jo je zadela in zbil na tla, da je bila na mestu mrtva.

Avto je zapeljal po nasipu do Save

9. maja zvečer je Jože Razboršek iz Bršlnika vozil tovornjak iz Krškega proti Radečam. Za njim je vozil osebni avtomobil Alojz Marinček iz Celja. Na ravni cesti v Boštanj pri Sevnici je hotel prehiteti tovornjak, pri tem pa je zadel s zadnjim desnim blatnikom ob levi del odbijača tovornega avtomobila. Trčenje je bilo tako močno, da je Marinček izgubil oblast nad vozilom in zapeljal čez cesto na desno stran po strmem 10 metrov visokem nasipu do Save, kjer se je ustavil na kolesih. Voznik se ni poškodoval, na avtomobilu pa je škoda za okrog 3000 Ndin.

Nepazljivost in prehitra vožnja

11. maja popoldne se je Adolf Maček iz Kapel peljal z Bizeljskega proti Stari vasi. Pri hiši št. 1 na Bizeljskem se je s stranske poti iz smeri Pišec pripeljal voznik osebnega avtomobila Dragutin Ulamo iz Kumrovc. Zaradi prehitre vožnje in nepazljivosti sta trčila. Na vozilih je za okrog 2500 Ndin škoda.

Poravnalni sveti tudi v delovnih organizacijah?

Organizacijsko - politični zbor skupščine SR Slovenije je 28. 3. 1967 sprejel predlog zakona o poravnalnih svetih. Predlog zakona o poravnalnih svetih ureja področje delovanja poravnalnih svetov, ki s svojo pomembno družbeno in vzgojno funkcijo utrjujejo in poglobljajo sožitje med občani. Niso del sodnega sistema in nimajo obeležja oblasti, ampak so družbeni organ, pred katerim in s pomočjo katerega stranke lahko rešujejo spore in sklepajo poravnave.

Posebna novost zakonskega predloga je, da se poravnalni sveti ne bi ustanavljali samo pri krajevnih skupnostih, ampak tudi v delovnih in drugih organizacijah. Poravnalni sveti naj bi ne obravnavali le sporov med občani, temveč tudi spore med občani in organizacijami ter samimi organizacijami.

To so vsi dobro vedeli, ali take pomoči si ni želel nobeden; tako z uma vendar niso še bili. Neprijetno ime »žandar« jih je vse nekako stregnilo, kakor da bi jih bil z vodo polil. Koren izpusti Valentina in gre mirit Nósana, naj bo pameten, tu ni treba žandarjev. Jerica prosi svojega očeta, naj sede mirno za mizo. On se ne brani.

»Ce pa ti praviš, naj pa bo, pa sedem; mirno bom sedel, samo tebe naj nihče ne nadleguje.«

In moč sede za mizo. Ta konec ni bil posebno časten za Valentina; ali kaj je hotel? Oče ga prime za roko ter ga odvde v stransko sobo, rekoč:

»Pameten bodi, kaj se boš s tako muho pijano!« Dobro, da zadnjih besed Seljan ni slišal; v pogovoru je bil z Jerico; prosila ga je, naj gre domov, da bi ne bilo zopet kakega prepira. In tako je storil.

V

Lepe počitnice je imel Valentin; veselica se mu je vrstila za veselico, vsak dan mu je bil praznik. Z veseljem so ga sprejemali, kamor je prišel; kjer je bil on v društvu, tam je bilo življenje. Zlasti vesela ga je bila uradna gospoda, možje, žene in dekleta.

Uradnik na kmetih! Človek bi si skoraj ne mogel želeli lepšega življenja. Cislani povsod, vse se mu klanja in tudi rado ga ima, ako ni od sile napačen, osoren človek, ako zna le količkaj občevati z ljudmi. Treba mu ni, da bi se poniževal, prilizoval; takega vedenja kmet ne spoštuje, še celo sumno mu je; vsak po svojem stanu! Kako lahko si je pridobiti spoštovanje, zaupanje, ljubezen našega kmeta! Kako z malim je zadovoljen, kako hvaležen, ako le vidi, da ga gospod ne zanikuje, da ga ima le nekoliko rad!

Zares lepo je življenje uradnikovo na kmetih. Končavši svoje uradne posle, je prost, sam svoj gospod kakor malokdo. Ves svet je njegov, obrne se, kamor hoče. Ako hrepeni po zelenju, ni mu treba se vozariti po celo uro in požirati prahu, da se odtegne mestnemu hrupu in soparnemu zraku, ki pa sapa zapira, da najde miren kotiček, kjer se odpo-

čije. Svoj vrt ima lahko, samo da ga veseli; motiko vzame lahko v roko in koplje, da si ude okrepča, da se prijetno utruji, spiti; kako mu potem diši prosta večerja! Gozd ima blizu, tekočo vodo; vzame puško, če ga je volja, ter pohaja po gozdu; ni, da bi moral ravno uboge zajce plašiti in pobijati; če je dobrosrčen, pusti zajce pa lesnike bere; puška na rami mu je samo zastran lepšega, da se mu ne čudijo ljudje: Kaj pa ta mož tako sam po gozdu iztika, ne vеди pokaj! Kaj pa še celo, ako ga veseli rastlinstvo, živalstvo, ako rad zbira cvetice, lovi metulje! Kje bi imel tako priložnost temu lepemu, nedolžnemu veselju? Prijetno družbo ima zvečer pri vinu s svojimi vrstniki, in zakaj bi večasi ne sedel tudi med kmeti! Tu sme govoriti, kar se mu ljubi, peti na glas, tudi domov grede; ni se mu treba bati nadležne ponočne straže, ki nima rada veselih, glasnih ljudi. Napravijo se družni izhodi; zdaj je tega god, zdaj tega; sejmovi so, cerkveni shodi, ženitovanja, nove maše. Zdjaj pojdemo obiskat onega gospoda župnika tam na samoči; mož bo vesel, da vidi zopet gosposko suknjo. Tja se pojde peš, nazaj se bomo veselo drdrali pozno ponoči, v mesečini na župnikovem vozu. In tako življenje bi ne bilo prijetno! Na deželi je pravo življenje, v mestih se životari.

Tako govori človek, kateri je na mesto privezan; drugače sodi gospoda na kmetih. Popražujmo, kako malo jih najdemo, da so zadovoljni s svojim stanom; da se jim njih življenje zdi tako lepo, kakor si ga

misli mestni prebivalec! Ti blagruješ nje, oni tebe; nasitili, naveličali so se vsega, po čemer ti tako hrepeniš. Kako čudno, nestanovitno, vedno nezadovoljno je človeško srce! Človek išče sreče vedno drugod, kako bi jo mogel najti! Ti meščan hrepeniš po čistem zraku, po zelenju, po miru in tihoti; petje ptička na veji, pastirja na pašji je tibi pravi užitek; tvoj vrstnik, ki ga je usoda zanesla med »trde kmete«, sanja o sijajnih mestnih ulicah, o lepo opravljenem svetu, ki se spreha po njih; o gledališčih, besedah, plesih, o raznih zabavah, ki jih je najti samo v velikem mestu.

Ce pa že možka gospoda na kmetih ne zna ceniti svoje sreče, kaj naj pa šele rečemo o ženski, o gospeh in gospicah? Skoraj vsaka se sama sebi smili, nezadovoljna je, nesrečna se čuti skoraj vsaka; zdi se ji, da je kakor kaka zakleta kraljčna v pripovedki, žarna vrtnica v puščavi, kjer je nihče ne vidi, kjer se nihče ne čudi njeni lepoti, njenim izbornim lastnostim. Kako bi pa moglo biti drugače? Gospod okrajni sodnik, pristav, davkar se je ženil v mestu — kaj bi s kmetico, ki bi bila še tako lepa in tudi premožna! — izbral si je deklico, gospičo, čedno, morebiti celo lepo — vsaj njemu se zdi lepa — učila se je nemško govoriti, morda celo malo francosko; oblačiti se, vesti se zna in kretati v družbi, na plesu; romane bere, podobe ogleduje v »Bazarju«; prijateljicam piše pisma, ki jih mati ne sme brati; zdaj malo pošiva, potem se dolgočasi, zdeha se ji. Čuj, vojaška godba na ulicah, hitro k oknu! Izprehodi, obiski, klepetanje in obiranje pri kavi, zvečer gledališče, tako se ji dan konča. In jutri zopet tako! Lepa je, izobražena, nekaj ima, gospodinjski zna tudi za silo — pa bi je ne bil vesel vsak uradnik! Ali, gorje, treba je z možem na kmete, v dolgočasno vas, v skromen trg. Sirota! Kje so tu veselice, družbe, gledališča, plesi, »besede«; kdo naj tu zavistno ogleduje novo krilo, klobuk iz mesta? Kaj ve kmetica, kaj je lepo, moderno? Vesela mora biti, če natde kako vrstnico, tovarišico; ali izbire ni in spremembe.

